T.C.

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI

COVID-19 SALGIN DÖNEMİ UZAKTAN EĞİTİM UYGULAMALARINDA ÖZEL ÖĞRETİM 9. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ZAMAN YÖNETİMİ ALGILARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DUYGU ÇAVUŞOĞLU

Tez Danışmanı

DOÇ. DR. OSMAN YILMAZ KARTAL

ÇANAKKALE – 2021

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI

COVID-19 SALGIN DÖNEMİ UZAKTAN EĞİTİM UYGULAMALARINDA ÖZEL ÖĞRETİM 9. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ZAMAN YÖNETİMİ ALGILARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DUYGU ÇAVUŞOĞLU

Tez Danışmanı
DOÇ. DR. OSMAN YILMAZ KARTAL

ÇANAKKALE – 2021

ETİK BEYAN

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tez Yazım Kuralları'na uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi taahhüt ve beyan ederim.

Duygu ÇAVUŞOĞLU
31/08/2021

Ön Söz

Endüstri 4.toplumu, diğer toplum tiplerine göre rekabete dayalı tüketim anlayışı karakteristik özelliklerini sıklıkla yenilemek durumunda kalmaktadır. Bu durumun nedenleri arasında teknolojik ilerlemeler ilk sırayı alırken ekonomik ve sağlık alanında ortaya çıkan gelişmeler toplumun sürekli bir değişim ve dönüşüm içerisinde olmasına neden olmaktadır. Eğitim hayatında ve iş hayatında çok yönlülüğün kabul edilir bir hal alması, bireylerin birden fazla işi aynı anda yürütme zorunluluğu da bu tür değişimlerin sonuçları olarak görülebilir. Dolayısıyla, değişen toplum yapısı, üyelerinin kendilerini yenilemesini ve ortak güncel yeterliliklere sahip olmasını gerektirmektedir. Sosyal beceriler veya 21. yüzyıl yeterlilikleri olarak isimlendirilen beceriler bireylerin hem eğitim hem de iş yaşamında temel yeterlilikler olarak görülmektedir. Bunların arasından zaman yönetimi öne çıkan önemli bir beceri olarak belirmektedir.

Zaman yönetimi yalnızca zamanı yönetmek değil; pek çok kişisel özelliği de içinde barındıran becerilerin ve tutumların bütünüdür. Zaman yönetimi öğrencinin öz yeterlilik, öz düzenleme, iyi oluş, sağlık, memnuniyet, sosyal ilişkiler, kişisel ilgiler, akademik performans gibi pek çok becerisini olumlu yönde etkileyen beceriler bütünü bir sistemdir. Covid-19 salgınının ortaya çıkması sonucu uzaktan eğitime geçilmiş ve öğrenciler eğitimlerini evde sürdürmeye başlamışlardır. Bu süreçte öğrencilerin zamanı nasıl algıladıkları sorusu doğmuştur. Bu bağlamda, eğitim hayatında öğrencilerin pek çok açıdan ihtiyaçlarını karşıladıkları bir temel beceri olan zaman yönetimi bu çalışmanın konusu haline gelmiştir. Eğitimin paydaşlarının zaman yönetimi konusunda farkındalık kazanması ve başarılı bir uygulama sürecine girmeleri araştırmacının en büyük amaçlarından biri olmuştur. Bu çalışma da bu amaç doğrultusunda planlanmış ve yürütülmüştür. Bu çalışmanın, ilk bölümünde problem durumu ifade edilmiş, ikinci bölümünde konu ile ilgili literatüre yer verilmiş, üçüncü bölümde araştırmanın yöntemi anlatılmış, dördüncü bölümde araştırmanın amaçları doğrultusunda elde edilen bulgulara yer verilmiş ve beşinci bölümde tartışma, sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

Çalışmam boyunca inancını, desteğini ve yardımını her zaman hissettiğim değerli danışman hocam Doç. Dr. Osman Yılmaz KARTAL'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Duygu ÇAVUŞOĞLU
Çanakkale, Ağustos 2021

ÖZET

COVID-19 SALGIN DÖNEMİ UZAKTAN EĞİTİM UYGULAMALARINDA ÖZEL ÖĞRETİM 9. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ZAMAN YÖNETİMİ ALGILARI

Duygu ÇAVUŞOĞLU
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi
Danışman: Doç. Dr. Osman Yılmaz KARTAL
31/08/2021,

Hayat boyu öğrenmenin yeni bir yaşam şekli haline geldiği ve dijital yerlilerin zamanı olarak bilinen 21. yüzyıl, anlık olarak getirdiği değişimler ve gelişimlerle bireylerin hayatlarını farklı alanlarda etkilemektedir. Bu bağlamda, insanlık içinde bulunduğu anı iyi yönetebildikçe başarıya ulaşan bir döngünün içerisine aslında 20. yüzyılda çoktan girmiştir. Destekleyici yetenekler (soft skills) olarak nitelendirilen, eğitimde ve küresel ekonomide yerini bulmuş becerilerden biri olan zaman yönetimi, öğrencilerden çalışanlara, toplumun tüm paydaşlarını ilgilendiren bir yeterlilik halini almıştır.

2019 yılının Aralık ayında ortaya çıkan Covid-19 salgını tüm dünyada eğitim sektörünü farklılaşmaya götürmüştür. Salgın dünya çapında bir kriz dönemi yaratarak eğitimin okul dışı mekanlarda sürdürülmesine sebebiyet vermiştir. Bu süreçte çeşitli uzaktan eğitim metotları kullanılmaya başlanmıştır. Öğrencilerin okul binası dışında kendi evlerinde ve benzer mekanlarda eğitim hayatlarını sürdürmeleri onlar için bir yandan da kendi zamanlarını yönetmeleri sorumluluğunu ortaya çıkarmıştır. Bu çalışma Covid-19 salgını boyunca uygulanan kapanma döneminde uzaktan eğitimi deneyimleyen özel öğretim 9. sınıf öğrencilerinin zaman yönetimi algısını konu edinmiştir.

Öğrencilerin zaman yönetimi algılarını incelemek için olgu bilim çalışması yapılmıştır. Çalışmada, araştırmanın geçerliğini sağlamak amacıyla veri çeşitlemesine başvurulmuştur. Bu bağlamda, üç öğrenci grubu, üç ebeveyn grubu ve bir öğretmen ve yönetici grubu ile eş zamanlı ve eş zamansız çalışmalar yürütülmüştür. Çalışmanın veri

toplama aşamasında öğrenci günlükleri, öğrenci görüşme formu, veli görüşme formu, öğretmen ve yönetici görüşme formu olmak üzere beş farklı veri toplama aracı geliştirilmiş ve kullanılmıştır. Bunun yanında, öğrencilerin akademik zamanları ile ilgili bilgiye erişebilmek amacıyla araştırma yapılan okulun resmi ders programı kullanılmıştır. Günlüklerden ve bireysel görüşmelerden elde edilen verilerin analiz edilmesinin ardından öğrenciler ile odak grup görüşmesi yapılmıştır.

Özetle, öğrencilerin zaman algılarının yaptıkları işe göre çeşitlilik gösterdiği sonucuna varılmıştır. Çalışma bulgularına göre akademik başarısı yüksek olan öğrencilerin zaman yönetimi konusunda olumlu algıya ve görüşlere sahip olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Öğrenci katılımcıların hedef belirleme konusunda destek almaları gerektiği araştırmacı tarafından ulaşılmış bir sonuçtur. Öğrenci grupları, veli grubu ve öğretmen-yönetici grubu sonuçları tutarlılık göstermektedir. Ortaöğretim öğrencilerinin zaman yönetimi algılarını açıklamakta öz disiplin (düzen ve disiplin), öz yeterlik (hedef- hedefsizlik), amaçlılık, imkansızlık, kayıtsızlık ve akışına bırakma gibi sonuçların kullanılmasının etkili olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Zaman Yönetimi, Ortaöğretimde Zaman Yönetimi, Zaman Algısı, Zaman Yönetimi Algısı

ABSTRACT

TIME MANAGEMENT PERCEPTIONS OF 9TH GRADE PRIVATE SCHOOL STUDENTS AT DISTANCE EDUCATION DURING THE COVID-19 PANDEMIC

Duygu ÇAVUŞOĞLU

Çanakkale Onsekiz Mart University

School of Graduate Studies

Master of Science Thesis in Educational Sciences

Advisor: Assoc. Prof. Dr. Osman Yılmaz KARTAL

31/08/2021,

21st century, where lifelong learning has become a lifestyle, and which is known as digital natives' world has been affecting human life in many ways due to the changes and improvements it is bringing momentarily. With this respect, individuals already got into the cycle, in which they reach the success as they manage the time they are in well, in 20th century. Time management, one of the skills which are cited as soft skills and have found their place in education and global economy has become a fresh qualification which is of interest to all stakeholders of society ranging from students to employees. However, the results of all developments bring out as improvements, growth, and progress in human life besides, they can be experienced as some malfunctions and problems that upheave life. is one of them.

The Covid-19 pandemic which broke out in December 2019 has caused education systems all over the world to change as a result of the improvements. During this process, students have to manage their own education lives at home. This research discusses time management perception of 9th graders who have undergone the process of lockdown as well as distance education during the Covid-19 pandemic.

Phenomenology was applied to assess the students' time management perceptions. In this study, data triangulation is an instrument to ensure research validation. With this respect, synchronous and asynchronous studies were conveyed with three groups of student participants, three groups of parent participants and a group of teacher and administrator participants.

In the data collection process of the study, four different data collection instruments which are student diaries, semi-structured interview form for students, semi-structured interview form for parents, semi-structured interview form for teachers and administrators have been used. Besides, the formal schedule of the school was used to assess the students' academic time. Following the analysis process of the diaries and the interviews, a focus group interview was conducted.

In brief, students' time perspectives vary according to the tasks they are doing. According to the results of the study, the students who are academically successful have positive perceptions and viewpoints with respect to time management. The fact that the participant students need to receive some support related to goal setting is a conclusion drawn by the researcher. The results obtained by student groups, parent groups and teacher-administrator group show consistency. When explaining high school students' time management perpectives, it is seen that using the results like self discipline (organization and discipline), self-efficacy (having goals – not having goals), purposefulness, negligence, letting things flow turn out to be effective.

Key words: Covid-19, Time Management, Time Management at High School, Time Perception, Time Management Perception

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

JÜRİ ONAY SAYFASI……..…….... i
ETİK BEYAN…… ii
ÖN SÖZ……. iii
ÖZET ……..…….. iv
ABSTRACT …….. vi
İÇİNDEKİLER ……..…..… viii
KISALTMALAR…….....……. xii
TABLOLAR DİZİNİ……. xiii
ŞEKİLLER DİZİNİ…… xiv

BİRİNCİ BÖLÜM
GİRİŞ 1

1.1. Problem Durumu ……...……..…… 2
1.2. Araştırmanın Amacı ……...……. 7
1.2.1. Araştırma Soruları …….....……. 7
1.3. Araştırmanın Önemi ……..……...…….. 7
1.4. Araştırmanın Kapsamı ……..……... 8
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları ……..……. 8
1.6. Araştırmanın Varsayımları ……..…… 9

İKİNCİ BÖLÜM
KURAMSAL ÇERÇEVE 9

2.1. Zaman .....…….... 9
2.2. Zaman Yönetimi ……..……..…..…... 12
2.3. Eğitimde Zaman Yönetiminin Yeri …….. 15
2.4. Zaman Yönetimi Yaklaşımları ……...……. 18
2.5. Zaman Yönetimi Stratejileri ……. 19
2.6. Zaman Tuzakları ……. 21

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
ARAŞTIRMA YÖNTEMİ 30

3.1. Araştırmanın Modeli …… 30
3.2 Çalışma Grubu .....……..... 30
3.3. Veri Toplama Araçları ....……..... 33
3.4. Verilerin Toplanması …….....…….... 34
3.5. Verilerin Analizi ....……..…….... 35
3.5.1. Kodlayıcı Güvenirliği ……..……... 35
3.5.2. Araştırmanın Geçerlik ve Güvenirliği...…….. 35
3.5.3. İnanırlık ……..…… 35
3.5.4. Katılımcı Teydi …….……..…… 36
3.5.5. Uzman İncelemesi ……..…… 36
3.5.6. Güvenilebilirlik: Çeşitleme ……..……..…… 36

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
ARAŞTIRMA BULGULARI 31

4.1. Covid-19 Salgını Süresinde Uzaktan Resmi Öğretim Programı Eğitimini Sürdüren Özel Öğretim 9. Sınıf Öğrencilerinin Zaman Yorumlamaları (Öğrenci Günlükleri, Öğrenci Görüşmeleri, Veli Görüşmeleri, Öğretmen ve Yönetici Görüşmeleri) ……. 37
4.1.1. Üst Seviye Grubu Öğrencilerin Zaman Yorumlamaları …… 38
4.1.2. Orta Seviye Grubu Öğrencilerin Zaman Yorumlamaları …….. 40
4.1.3. Alt Seviye Grubu Öğrencilerin Zaman Yorumlamaları ……. 43
4.1.4. Veli Görüşmeleri Sonuçlarına Göre Öğrencilerin Zaman Algısının Yorumlanması …… 45
4.1.5. Öğretmen ve Yönetici Görüşmeleri Sonuçlarına Göre Öğrencilerin Zaman Algısının Yorumlanması …….. 50
4.1.6. Yorum ……. 52
4.2. Covid-19 Salgını Süresinde Uzaktan Resmi Öğretim Programı Eğitimini Sürdüren Özel Öğretim 9. Sınıf Öğrencilerinin Zaman Yönetimi Performansı Yorumlamaları ....……..... 53
4.2.1. Öğrencilerin Zaman Yönetimi Performansı Yorumlamaları ……. 53
Üst Seviye Grubu Öğrencilerin Zaman Yönetimi Performansı Yorumlamaları ……... 54

Üst Seviye Grubu Öğrencilere Göre Salgın Döneminde Zaman Açısından Fırsatlar ve Engeller …… 58

Orta Seviye Grubu Öğrencilerin Zaman Yönetimi Performansı Yorumlamaları ……... 60

Orta Seviye Grubu Öğrencilere Göre Salgın Döneminde Zaman Açısından Fırsatlar ve Engeller ……..…….. 65

Alt Seviye Grubu Öğrencilerin Zaman Yönetimi Performansı Yorumlamaları ……... 67

Alt Seviye Grubu Öğrencilere Göre Salgın Döneminde Zaman Açısından Fırsatlar ve Engeller ……..…….. 70

4.2.2. Velilerin Öğrencilerin Zaman Yönetimi Performansı Hakkında Yorumları 72

Üst Grup Öğrenci Velileri Yorumlamaları …… 72

Orta Grup Öğrenci Velileri Yorumlamaları ……...…… 75

Alt Grup Öğrenci Velileri Yorumlamaları ……..…… 78

4.2.3. Yönetici ve Öğretmenlerin Yorumlamaları ……..….. 80

4.2.4. Yorum ……. 83

4.3. Covid-19 Salgını Süresinde Uzaktan Resmi Öğretim Programı Eğitimini Sürdüren Özel Öğretim 9. Sınıf Öğrencilerinin Zaman Yönetimine Yönelik Algıları ……...…….. 85

4.4. Odak Grup Görüşmesi ……..… 89

BEŞİNCİ BÖLÜM
SONUÇ ve ÖNERİLER 91

5.1. Tartışma ……....……..…..... 91

5.2. Sonuç ……....…….…..... 96

5.3. Öneriler …… 99

5.3.1. Araştırmacılar için Öneriler ……...…… 99

5.3.2. Veliler, Öğretmenler ve Yöneticiler için Öneriler ……. 99

KAYNAKÇA ...……. 101

EKLER ……..……. I

EK 1. ÖLÇME ARAÇLARI- GÜNLÜK ……...……... II

EK 2. ÖLÇME ARAÇLARI- ÖĞRENCİ GÖRÜŞME FORMU …… III

EK 3. ÖLÇME ARAÇLARI- VELİ GÖRÜŞME FORMU. IV

EK 4. ÖLÇME ARAÇLARI- YÖNETİCİ ve ÖĞRETMEN GÖRÜŞME FORMU … V

EK 5. ETİK KURUL ONAYI ……..…… VI

EK 6. MEM ONAYI ……..…….. VII
ÖZGEÇMİŞ ……...…….…….…..... IX

KISALTMALAR

ZY	Zaman yönetimi
ZP	Zaman planlaması
ZYP	Zaman yönetimi performansı
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development
BI	Benchmark Institute
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
MEM	Milli Eğitim Müdürlüğü
EBA	Eğitim ve Bilişim Ağı
LGS	Lise Giriş Sınavı
ÜSG	Üst Seviye Grubu
OSG	Orta Seviye Grubu
ASG	Alt Seviye Grubu
Ö X	Öğrenci X
DÖ X	Danışman öğretmen X
Y X	Yönetici X

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo No	Tablo Adı	Sayfa No
Tablo 1	Zaman yönetimi yaklaşımları	18
Tablo 2	Zaman tuzakları – Uysal	23
Tablo 3	Zaman tuzakları - Wetmore	23
Tablo 4	Zaman tuzakları – Mackenzie ve Nickelson	24
Tablo 5	Zamanı etkili kullanma stratejileri	29
Tablo 6	Gruplara göre katılımcıların kodlanması	32
Tablo 7	Okulun resmi ders programı	32

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil No	Şekil Adı	Sayfa No
Şekil 1	Zaman yönetimi kavram haritası ……	14
Şekil 2	Hedef belirleme adımları …….……	20
Şekil 3	Eisenhower Acil/Önemli matrisi …….……	22
Şekil 4	Ertelemenin sebepleri …….…….	28
Şekil 5	Üst seviye grubu zaman algısı tablosu …….	38
Şekil 6	Orta seviye grubu zaman algısı tablosu ……...	40
Şekil 7	Alt seviye grubu zaman algısı tablosu …….	43
Şekil 8	Öğrencilerin zaman farkındalığı, veli görüşme sonuçları ……	45
Şekil 9	Öğrencilerin zamana yönelik tutumları, veli görüşme sonuçları ……..	48
Şekil 10	Öğrencilerin zaman algısı, öğretmen yönetici görüşme sonuçları ……...……	50
Şekil 11	Üst seviye grubu zaman yönetimi performansı analizi ……..…..	54
Şekil 12	Üst seviye grubu Covid-19 dönemi fırsatlar engeller, görüşme sonuçları……...…..	58
Şekil 13	Orta seviye grubu zaman yönetimi performansı analizi ……..	60
Şekil 14	Orta seviye grubu Covid-19 dönemi fırsatlar engeller, görüşme sonuçları …….....	65
Şekil 15	Alt seviye grubu zaman yönetimi performansı analizi …….	67
Şekil 16	Alt seviye grubu Covid-19 dönemi fırsatlar engeller, görüşme sonuçları ……..……..	70
Şekil 17	Üst grup öğrenci velilerinin zaman yönetimi performansı yorumları ……...……..	72
Şekil 18	Orta grup öğrenci velilerinin zaman yönetimi performansı yorumları ……..……	75
Şekil 19	Alt grup öğrenci velilerinin zaman yönetimi performansı yorumları ……..……	78

Şekil 20 Öğrencilerin zaman algısı, öğretmen ve yönetici yorumları ..…. 80

Şekil 21 Zaman yönetiminin anlamı, öğrenci günlük sonuçları ……..….. 85

Şekil 22 Zaman yönetiminin anlamı, öğrenci günlük sonuçları ……..….. 86

BİRİNCİ BÖLÜM
GİRİŞ

21. yüzyılda hızla gelişen teknoloji ve bilim, insanların yaşayış şekillerinde farklılıklar oluşmasına sebep olmaktadır. Teknolojik ve bilimsel ilerlemeler ortaya çıkardıkları faydalarının yanında riskler ve tehlikeleri de beraberinde getirmektedir. Gelişmelerle farklılaşan ve evrimleşen dünyada, ekonomiden eğitime kadar pek çok alanda benzer veya kendine özgü yenilikler, değişimler, ilerlemeler ya da modası geçmiş uygulamalar kendini göstermektedir. Ülkelerin yeniliklere ve gelişimlere adaptasyonu için yardımına başvurulan kurumların en başında eğitim gelmektedir. Hayat boyu öğrenme ile yetişkin eğitiminden okul öncesine kadar her seviyede yeniliklere uyum sağlayabilmek için çeşitli düzenlemeler yapılmaktadır. Bu dönemde geliştirilmesi gereken yeteneklerden biri de sosyal becerilerdir. Destekleyici beceriler, Delors Raporu (1996), Wagner (2010), Asya Pasifik Ekonomik İş birliği ve 21. Yüzyıl Yeterlilikleri Ortaklığı (P21) tarafından farklı dönemlerde analiz edilmiş ve belirlenmiştir. Bahsedilen destekleyici beceriler aynı zamanda 21. yüzyıl yeterlilikleri olarak da isimlendirilmektedir. 21. yüzyıl becerileri Öğrenme ve İnovasyon, Yaşam ve Kariyer, Bilgi, Medya ve Teknoloji olmak üzere 3 kategoriye ayrılmıştır (Trilling ve Fadel, 2009). Toplumun pek çok kesiminde iş alanlarından aile içi ilişkilere kadar bireylerin destekleyici becerilerinin gelişimi izlenmekte ve destekleyici çalışmalar uygulamaya geçirilmektedir. Kazanılması bahsedilen sosyal becerilerin arasında zaman yönetimi de bulunmaktadır. Zaman yönetimi, eğitim için ciddi bir öneme sahip olan bir kavramdır. Eğitimde sınıf yönetiminden öğrencilerin akademik faaliyetlerini bir düzen içerisinde yürütmesine kadar tüm alanlarda zamanın etkili yönetimine ihtiyaç duyulmaktadır.

Örgün eğitime devam eden öğrenciler için zaman okul ve öğretmenler tarafından etkili bir şekilde yönetilecek parçalara ayrılmış bir haldedir. Yine de, eğitim yüz yüze yapıldığı durumlarda öğrencilerin zaman yönetimlerini sağlamanın ve bu becerinin gelişmesi için yönlendirme yapmanın daha kolay olduğu varsayılabilir. Öte yandan, kriz dönemlerinde eğitimin farklı şekillerde öğrencilere sunulduğu bilinmektedir. Örneğin, Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) (2020)'ye göre mobil öğrenme merkezleri, çatışma bölgelerinde kurulan öğrenme merkezleri ve çevrimiçi eğitim kriz dönemlerinde tercih edilen en yaygın modellerdir. 2019 yılında dünya genelinde yeni bir

kriz patlak vermiştir. 2019 Ocak ayında ortaya çıkmış olan Covid-19 salgınıyla birlikte ülkeler yüz yüze eğitime ara vererek uzaktan eğitime geçiş yapmak durumunda kalmışlardır. Uzaktan eğitimin pek çok ülke öğrencileri için alışıla gelmiş sistemin dışında bir yapı olduğu söylenebilir. Ev ortamında eğitim teknolojileri desteği ile kendi eğitimlerinin tamamına yakın sorumluluğunu almak, öğrencilerin günlük yaşantılarında değişiklikler meydana getirmiştir. Bu bağlamda, uzaktan eğitim ve salgının getirdiği kısıtlamalar dolayısıyla, öğrencilerin zaman algıları ve zaman yönetimi ile ilgili nasıl bir deneyimleri olduğu önem taşımaktadır.

1.1. Problem Durumu

2020 yılı içerisinde ortaya çıkan Covid-19 Salgını süreci eğitimin paydaşları olan öğrenciler, öğretmenler, okul yöneticileri ve ebeveynleri zorlayıcı birçok olayı deneyimleme durumunda bırakmıştır. Şubat 2020'de önce Çin'de ardından dünya çapında okullar eğitim öğretime ara vermek durumunda kalmıştır. Bu durum, 2020 akademik yılı bahar döneminde Türkiye dahil toplam 24 ülkede okullarda yapılan yüz yüze eğitimin 12-16 hafta süreyle duraklaması ve uzaktan eğitime geçilmesi olarak deneyimlenmiştir (OECD, 2020). Bu süreç neredeyse tüm eğitim sisteminin yanı sıra bütün öğrencilerin eğitim hayatlarında ciddi değişiklikler yaşanmasına neden olmuştur. Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı Covid-19 sürecinin eğitimde de bir kriz yarattığını ve ülkelerin hazırlıksız yakalanmalarını sonucu öğrencilerin sosyoekonomik durumları başta olmak üzere pek çok farklı konularda problemlerle karşılaştıklarını belirtmektedir. IASC Acil Durumlarda Ruh Sağlığı ve Psikososyal Destek Kılavuzu (2007)'nda kriz durumlarında öğrencilerin akademik desteğe erişimlerinden öte psikolojik ve sosyolojik desteklere de ihtiyaç duyacakları ve eğitimin tüm paydaşlarının başta ebeveynler ve öğretmenler olmak üzere öğrencilerde olumlu etki yaratabilecek ortamlar oluşturmaktan sorumlu olmaları gerektiği belirtilmiştir.

Okulların yüz yüze eğitime ara vermesi sonucunda uzaktan eğitim seçeneği önem kazanmıştır. Uzaktan öğrenme mekandan ve zamandan bağımsız olarak öğrencilere her an uygun ve esnek öğrenme ortamları sunan bir fırsat olarak ifade edilmektedir (Telli vd., 2020). Örgün eğitim ile uzaktan eğitimi birbirinden ayıran özelliklerin başında kullanılan teknolojiler sayesinde, zaman ve mekan anlamında bağımsızlık bir avantaj olarak

görülmektedir. Zan ve Zan (2020)'nin yaptığı uzaktan eğitim araştırmasının sonuçlarına göre, uzaktan eğitimin öğrenciler açısından zaman ve maliyet açısından avantajlı olduğu söylenebilir. Ancak, yapılan araştırmalar uzaktan eğitim sırasında öğrencilerin birçok zorluklarla karşılaştıklarını göstermiştir (Serçemeli ve Kurnaz, 2020).

İtalya'da lise düzeyinde eğitim veren öğretmenler ile yapılan bir araştırma sonucunda öğrencilerin zaman yönetimi konusunda Covid-19 sürecinden öncesine kıyasla zayıf oldukları rapor edilmiştir (Giovannella, vd., 2020). Covid-19 Salgını süresinde web tabanlı eğitim ile ilgili yapılan araştırma öğrencilerin yarıdan fazlasının uzaktan eğitim süreci ile ilgili tutumlarının belirli konularda olumsuz olduğunu ortaya çıkarmıştır. Örneğin, öğrencilerin %50'den fazlası web tabanlı eğitimin günlük planlamalara olanak tanımadığını, sorumluluk bilinci gelişimine bir katkısı olmadığını belirtmiştir (Keskin ve Kaya, 2020). Uzaktan muhasebe dersi alan öğrencilerle yapılan bir çalışmanın sonucuna göre öğrencilerin %44'ü uzaktan eğitimin zamanlarını daha verimli kullanmalarına olanak sağlamadığını belirtmişlerdir (Kurnaz ve Serçemeli, 2020). Covid-19 salgın sürecindeki eğitim uygulamalarında, öğrencilerin zaman yönetimi konusunda sorunlarının olduğu anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin zaman yönetimi algılarının içerisinde boş zaman değerlendirme etkinlikleri de akademik zamana dahildir. Karaküçük (2008)'e göre zamanın iyi planlanması ve değerlendirilmesi sonucu ortaya çıkan boş zaman, kişinin yerine getirmek zorunda olduğu sorumlulukları dışında eğlenme, dinlenme, kendini oyalama ve geliştirme amacıyla kullanabileceği zaman dilimi olarak tanımlanmıştır. Ancak, Covid-19 sırasında kişilerin evde kalmaları dolayısıyla zaman kullanımlarını kendi kendilerine ne derece planlayabildikleri önem taşımaktadır. Öğrencilerin evde kaldıkları dönem boyunca kendi zamanları algılarının nasıl olduğu araştırılmalıdır. Türkiye genelinde Covid-19 salgını sürecinde zaman kullanımı ile ilgili bazı bilgiler Küresel İndex Digital 2020: Türkiye raporundan çıkarılabilir (Kemp, 2020). Rapora göre Türkiye'de sosyal medyada günlük ortalama geçirilen zaman 2 saat 51 dakikadır. Nisan 2019 ile Ocak 2020 arasında sosyal medya kullanıcılarında 2.2 milyon artış olduğu kayıtlara geçmiştir. Keskin ve Kaya (2020)'ya göre Covid-19 salgını sonrası üniversite öğrencilerinin sosyal medyada

geçirdikleri zaman 3 saatten 5 saate çıkmıştır. Buna benzer olarak, aynı çalışmada öğrencilerin televizyon izleme sürelerinin de 2 katına çıktığı belirtilmiştir.

Zaman, öğrenme-öğretme sürecinde önemli bir yer tutmaktadır (Caldwell, vd., 1982). Çünkü, zamanı yönetmek kişinin kendini yönetmesi demektir (Kirillov, vd., 2015). Bu yüzden öğrencilerin kendilerini keşfetmeleri gereken bir süreç içerisinde olmaları gerekmektedir. Ne yazık ki, 21. yüzyılın teknolojik gelişmeleri ve çağın hız çağı olarak işlemesi öğrencilerin kendilerini keşfedecek zamandan çok bir yarış içerisinde olmalarına sebebiyet vermektedir. 21. yüzyılda yaratıcı ve yönetsel aktivitelerin etkililiği söz konusu olduğunda zaman yönetimine olan ilgi ve konsantrasyon arttırmıştır (Maloletko, 2008). Bu durum zaman yönetimini eğitim programlarına dahil edilerek öğrencilere kazandırmak gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Örneğin, 2015 yılında Rusya'da yapılan bir araştırmada öğrencilerin zaman yönetimini iyi yapamadıkları; çünkü zaman yönetimi ile ilgili bir eğitim geçmişleri olmadığı bulgulanmıştır (Kirillov, vd., 2015). Eldeklioğlu (2008)'e göre ergenlerin gelecekte ne yapmak istediklerine karar vermeleri ve yapılacakları öncelik sırasına koymayı öğrenmeleri gerekmektedir. Gençlerin amaçlarını gerçekleştirmeleri ve sağlıklı bir gelişim dönemi geçirebilmeleri için kısa ve uzun vadeli planlamalar yapmaları önem taşımaktadır. Diğer yandan, Kibar, vd., (2014)'ün üniversite öğrencileriyle yaptığı çalışmaya göre zaman yönetimi iyi olan öğrencilerin akademik başarılarının iyi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Zimmerman, vd., (1994)'e göre zaman yönetimi kişisel faktörler, çevresel faktörler ve kişinin öğrenmesine bağlı faktörler ile ilişkilendirilmektedir. Buradan anlaşılabileceği gibi eğitimde zaman yönetimini belirleyen birçok farklı etmen bulunmaktadır. Öğrencilerin zaman yönetimi strateji ve tekniklerini günlük yaşantılarında kullanmadıkları söylenebilir. Eğitim kurumlarında zaman yönetimi okulun iklimi, yöneticileri ve eğitimcileri tarafından belirlenmektedir. Crone ve MacKay (2007)'e göre öğrencilerin zamanlarını nasıl kullanacaklarının farkında olmaları ve onlara zamanlarını daha etkili kullanmalarına dair öneriler sunmak için öğretmenlerin daha aktif bir rol alması gerekmektedir.

Zaman yönetiminin doğru ya da iyi yapılmadığını ortak tipik birkaç göstergeden anlamak mümkündür (Center for Good Governance, 2001):

- Sürekli koşuşturma içerisinde olmak,
- Sıklıkla işleri ertelemek,
- Verim, motivasyon ve enerji düşüklüğü,
- Hayal kırıklığı,
- Sabırsızlık,
- Seçenekler arasında sıklıkla yaşanılan kararsızlık,
- Hedef belirleme ve yerine getirmede zorluk.

Yukarıda da örnekleri görüldüğü gibi, zaman yönetiminin stratejik ve duyuşsal boyutları da bulunmaktadır. Çevrimiçi öğrenme modelinde öğrencilerin öz-yönetimli ve öz-yönelimli öğrenme becerilerinin gelişmiş olması bir gereksinim halini alırken, K12 düzeyindeki öğrencilerin bu konuda eksik oldukları görülerek onların rehberlik gibi takviyeler almalarının gerekliliği ortaya çıkmıştır (Bozkurt, 2020). Örneğin, zaman tuzakları öğrencilerin karşısına bir engel olarak çıkabilmektedir. Zaman tuzakları işleri engelleyici, vakit çalan ve zaman yönetimini olumsuz yönde etkileyen her türlü iş ve aktivitedir (Silahtaroğlu, 2004). Bu gibi dikkat dağınıklığına yol açacak unsurlardan uzak olmanın bir yolu da zaman yönetimini kişinin erken dönemlerinde edinimini sağlamaktır. Eldeleklioğlu (2008)'de bu görüşü destekleyerek; çocukluk ve ergenlik döneminde geliştirilmesi gereken tutumlardan birinin de etkili zaman yönetimi olduğunu ifade etmiştir. Üniversiteye devam eden öğrencilerle zaman yönetimi konusunda yapılan çalışmaların sonuçlarına göre, öğrencilerin zaman yönetimi algılarının akademik faaliyetlerini düzenlemek için olumlu sonuçlar vermediği söylenebilir. Zaman yönetimi eğitiminin üniversiteden önceki yıllarda edinilmesi öğrenciler için fayda sağlayabilir.

Diğer yandan, bu süreçte kendi kendine öğrenme sürecini iyi yönetebilen öğrenci grupları olduğu da ortaya çıkmıştır. Mint (2020)'ye göre kendi kendine öğrenme düzeyi yüksek öğrenciler uzaktan eğitimin zaman açısından daha elverişli olduğunu ifade etmiştir. Örneğin, öğrenciler uzaktan eğitim sayesinde derslerine daha fazla vakit ayırabildiğini,

zaman kaybına sebep olan diğer kişiler ile ilgili unsurların ortadan kalmasını fırsat olarak görmekte olduğunu ve ders kayıtlarını izlemenin de zaman yönetimi açısından kendilerine esneklik sağladığını belirtmiştir. Serçemeli ve Kurnaz (2020)'ın çalışmasında olumlu sonuçlar arasında uzaktan eğitim sırasında daha iyi konsantre olduğuna ve zamanı daha iyi kullandığına, zaman tasarrufu yaptığına ilişkin yorum yapan katılımcılar olduğu raporlanmıştır. Doğrudan piyasanın içerisinde çalışma koşullarını deneyimleyen çocukların zamanı kullanmak ile ilgili bilgileri olduğu söylenebilir.

Eğitim kurumları, çağın değişmesiyle programlarını yenileyerek çıktılarını bulunduğu yıla uygun verme yönelimindedir. Zaman yönetimi de eğitim yaşantıları yoluyla öğrencilerin 21. yüzyılda kazanmaları gereken bir beceri olarak görülmektedir. Literatür taraması sonucu ulaşılan çalışmalar öğrencilerin zaman yönetimi becerilerinin gelişmesi ile ve zaman yönetimi algıları ile ilgili bakış açıları ve sonuçlarını ortaya koymaktadır. Öğrencilere zaman yönetimi becerisini kazandırmak için öncelikle onların zaman yönetimi algılarını anlamaya yönelik çalışmalar yapılması gerekmektedir. Zaman yönetimi algısı ile ilgili gerçekleştirilen araştırmalar sonucu ulaşılan bilimsel sonuçların hem gelecek araştırmaları yönlendirmede hem de eğitim programları geliştirmede önemli olduğu düşünülmektedir.

Uzaktan eğitim sürecinde öğrenciler eş zamanlı ve eş zamansız olmak üzere iki tür eğitimden yararlanmaya olasılığına sahip olmuşturlar. Eş zamanlı olarak öğrenci ve öğretmenler canlı toplantı uygulamalarını kullanarak günlük ders programlarını yerine getirmeye çalışırken, koşulları canlı derse uygun olmayan öğrenciler eş zamansız yapılan televizyon yayınları aracılığıyla eğitimlerine devam etmiştirler. Türkiye'de Milli Eğitim Bakanlığı'nın sahip olduğu Eğitim Bilişim Ağı (EBA) platformu 23 Mart 2020 tarihi itibariyle eğitimin uzaktan yapılması amacıyla tekrar düzenlenmiştir. İnternet erişimi olmayan bölgelerdeki öğrencilerin salgın süresince derslerde eksik kalan konuların telafi edilmesi ve eğitim öğretim faaliyetlerinin uzaktan devam edebilmesi amacıyla EBA TV adı altında ilkokul, ortaokul ve lise için ayrı televizyon kanalları açılmıştır. Bu sayede öğrenciler eşzamanlı veya eşzamansız olarak derslerini izleme olanağına sahip olmuşlardır (Habertürk, 2020). Özel eğitim kurumları çeşitli uzaktan eğitim çözümleriyle öğrencilerinin eğitimlerine kesintisiz devam etmişlerdir. Öğretmenler ve akademisyenler

ders sırasında kayıt almakta, derse katılmayan öğrenciler ve/ya dersi tekrar etmek isteyen öğrenciler için özgün çalışma videoları erişilebilir durumda olmuştur. Eşzamansız öğrenme öğrencilere derslere kendi uygun buldukları zamanda ve istedikleri zaman erişme imkanı sağlamaktadır (Simonson vd., 2006).

Covid-19 salgın döneminde hem devlet kurumlarının hem de özel öğretim kurumlarının uzaktan eğitim ile ilgili adımları olmuştur. Bu esnada, özel öğretim kurumlarının öğrencilere sağladığı imkanlar ile devlet kurumlarının imkanları arasında nasıl farklar olduğu tartışma konusu olmuştur. Öğrencilerin eğitim yaşantılarını doğrudan etkileyen eğitim kurumlarının seçtiği yöntemler medya tarafından da öne çıkarılan konulardan biridir. Bu süreçte, Türkiye'de devlet kurumları hem web araçlarını kullanarak eş zamanlı, hem de televizyon üzerinden eş zamansız eğitim çalışmaları yürütmüştür. Özel öğretim kurumları göreli olarak devlet kurumlarından daha sistematik bir program ve işleyiş yolu sunarak öğrencilere erişmeye çabalamıştır. Uzaktan eğitim süresince öğrenciler, kendi eğitim hayatlarının sorumluluğunun yanında zamanlarını da etkili kullanabilme sorumluluğuyla karşı karşıya kalmışlardır. Bu bağlamda, özel öğretim öğrencilerinin zaman yönetimi algılarının incelenmesi gerektiği düşünülmektedir. Bu çalışma, salgın döneminde eş zamanlı olarak resmi ders programı uygulayan bir eğitim kurumuna devam eden öğrencilerle gerçekleştirilmiştir. Bu amaçla, özellikle, ortaöğretim kademesinin başında olan 9. sınıf öğrencilerinin, Covid-19 salgın dönemindeki eğitim yaşantıları sonucunda zaman yönetimi algılarının incelenmesi hedeflenmiştir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Covid-19 salgını sırasında resmi eğitim programı uygulanan bir özel öğretim kurumunda uzaktan eğitim sürecine dahil olmuş 9. sınıf öğrencilerinin zaman yönetimi algılarını ortaya koymaktır.

1.2.1. Araştırma Soruları

1. Covid-19 salgını süresinde uzaktan resmi öğretim programı eğitimini sürdüren özel öğretim 9. sınıf öğrencilerinin zaman yorumlamaları nasıldır?

2. Covid-19 salgını süresinde uzaktan resmi öğretim programı eğitimini sürdüren özel öğretim 9. sınıf öğrencilerinin zaman yönetimi nasıldır?

3. Covid-19 salgını süresinde uzaktan resmi öğretim programı eğitimini sürdüren özel öğretim 9. sınıf öğrencilerinin zaman yönetimine yönelik algıları nedir?

4. Veliler, öğretmenler ve yöneticilere göre 9. sınıf öğrencilerinin zaman yönetimi algıları nasıldır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Covid-19 salgını eğitimde bir kriz dönemi yaşanmasına ve öğrencilerin evlerinde uzaktan eğitim süreçlerine dahil olmasına sebebiyet vermiştir. Bu süreçten sadece öğrenciler değil eğitimin tüm paydaşları da etkilenmiştir. Salgında kapanma dolayısıyla fiziksel hareket alanlarının kısıtlanması sonucu, hem fizyolojik hem de psikolojik olarak farklı etkileri olan bu süreç, kişilerin evde bulunma durumlarında, zaman sermayelerinin farkına varmasıyla ya da bunu tamamen göz ardı etmeleriyle sonuçlanmıştır. Sahip olunan zamanın farkına varmak, onu ölçmek ve değerlendirebilmek çoğu öğrenci tarafından başarılması güç bir durum olmuştur. Öğrencilerin daha önce zaman yönetimi konusunda bir eğitim almamış olmaları olasılığı bunun sebebi olarak düşünülebilir.

Yüz yüze eğitimden ayrı kalan öğrenciler, uzaktan eğitim süresinde normal okul düzeninden farklı olarak yoğunluğu azaltılmış ve haftanın normal okul sürecine göre daha az zamanını kaplayan bir programa sahip olmuşlardır. Dolayısıyla, kalan vaktin ne olacağı ve nasıl kullanılacağı konusunda geliştirdikleri deneyim ve alışkanlıklar önem taşımaktadır. Resmi öğretim programı sonrasında kalan zamanın öğrenciler tarafından nasıl algılandığı ve bu süreçte nasıl bir zaman yönetimi algısına sahip oldukları önemlidir. Aynı şekilde, "zaman öğrenciler için neyi ifade ediyor?", "zaman tanımlamasını nasıl yapıyorlar?", "zaman yönetimi performansları nasıl?" gibi soruların cevapları, öğrencilerin zaman ve zaman yönetimi algılarını açığa çıkarmaktadır. Bu çalışma, 21. yüzyıl yeterlilikleri arasında yer alan zaman yönetimi becerisine ilişkin özel öğretim 9. sınıf düzeyindeki öğrencilerinin algısını ortaya koymayı önemli bulmaktadır. Öğrencilerin zaman yönetimi algılarının belirlenmesini amaçlayan bu araştırma, eğitim programlarında dikkate alınması gereken bir yapı olan zaman yönetiminin programa nasıl

uyarlanabileceğine yönelik katkıda bulunmaktadır. Bu sayede, öğrencilerin ve diğer eğitim paydaşlarının eğitim süreçlerini daha işlevsel bir şekilde yönetme fırsatı yaratılacaktır. Aynı zamanda, bu çalışma kriz dönemlerinde öğrencilerin zaman yönetimi algılarını ortaya koyarak "öğrenen" arka planını anlamayı amaç edinmiştir.

1.4. Araştırmanın Kapsamı

Bu araştırma Türkiye'de Çanakkale ili Merkez ilçe içerisinde bulunan bir özel öğretim kurumunda öğrenim gören 15 adet 9. sınıf öğrencisini, 15 veliyi, aynı kurumda görev yapmakta olan toplam 6 öğretmen ve 2 yöneticiyi kapsamaktadır.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırmada bireysel görüşmeler Covid-19 salgın önlemleri dolayısıyla video konferans ya da telefon görüşmesi olarak yapılmıştır. Katılımcılardan toplanan günlüğün online bir platform üzerinden doldurulması istenmiştir. Odak grup görüşmesi de video konferans yoluyla yapılmıştır.

1.6. Araştırmanın Varsayımları

Araştırmaya gönüllü olarak dahil olan tüm katılımcıların günlüklerde kullandıkları ifadelerin ve görüşmelerde verdikleri yanıtların samimi, gerçek ve doğru olduğu varsayılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM
KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Zaman

Zaman subjektif ve objektif olarak farklı şekillerde tanımlanabilmektedir. Balcı (1990)'ya göre, zaman algısının her bireye göre farklılık gösterdiğini belirtmiştir. O'na göre belirli bir zaman içinde yapılan etkinlik her kişinin ilgisine göre farklı algılandığı için geçen zaman da yavaş veya hızlı olarak farklı algılanır. Zaman felsefesine göre zaman olgusu pek çok şekilde tanımlanmıştır. Aristoteles'e göre zaman hareket veya değişimle özdeştir; çünkü, hareket sayesinde önce ve sonra olan arasındaki fark görülebilir ve iki 'şimdi' olarak kabul edeceğimiz zaman arasındaki değişimler anlaşılabilir (Ross, 2002). Proust (2016) ise telaş çağının içerisinde (une époque de hâte) zamanın kaybolduğunu ifade eder. Proust'a göre zaman krizi bir benlik krizidir (Han, 2020). Augustinus (2007) zamanın yaratılış ile başladığını düşünmektedir. O'na göre evrenden önce zaman yoktu ve Tanrı zamandan bağımsızdı (Aydın, 2018). O'na göre idrak etmek şimdi, hatırlamak geçmiş ve beklenti ise gelecek zaman algısı olarak tanımlanır (Beyter, 2019).

Heidegger (1926) Varlık ve Zaman'da zamansallık fenomeninin algılanmasını, Oradaki-Varlığın (Almanca orijinal kullanılan kelime olarak Dasein yani o anda bulunan varlık) önceden kazandığı yapıları zamansal olarak anlamlandırmak olarak işler. Her varlığın zaman hesaplaması onun kendi zaman algısıdır ve günlük zaman algısı da bu şekilde doğar. Zaman, önce ve sonra olarak ifade edilirken şimdi algısının öznel ve keyfi olduğunu vurgulamaktadır (Heidegger, vd., 1996). Hegelci ve Marksist yaklaşımlara göre, modern zaman Aristoteles, Proust ve Augustinus'un tanımladığı gibi değişimle özdeşleştirilmemiştir. Zaman düz ve çizgisel olarak tanımlanır ve kaçırılan 'şimdiler'den oluşan devinimsel ivmeye sahip bir olgudur (Yıldırım, 2014). Düşünürler ve yazarlar metaforlar kullanarak zamanı kendi algılama biçimlerine göre aktarmışlardır. Örneğin; Adair (2006)'e göre zaman hiçbir şeyle değiştirilemez ve zamanın yerini başka bir şey tutamaz. Passig (2005)'e göre zaman geri dönüşü olmayan, hissedilen ama dokunulamayan bir kavramdır. Mukhtarova (2017) insanlar ne kadar erken kalksalar da, ne kadar iyi çalışsalar da asla bütün işleri bitiremeyeceklerini söylerken, zamanın plastiğe benzemediğini ve sonsuzluğa doğru esnetilemeyeceğini vurgulamıştır.

Zamanın farklı filozof ve düşünürler tarafından farklı şekillerde anlamlandırılmasının yanında; zaman çeşitli bilim dalları açısından da ele alınmıştır. Zaman fizik, nöroloji, biyoloji gibi alanlarda farklı tanımlara sahiptir. Isaac Newton (1998) zamanın mutlak olduğuna ve bilince bağlı olmadığına kanaat getirmiştir. O'na göre zaman bilinçten önce de vardı ve Tanrı'nın bir ürünü olduğundan maddeler ortadan kalksa bile her orada var olacaktı (Rose, 2017). Einstein (2017) zamanın mutlak olmasına ve içinde geçen olaylardan etkilenmeyen bir hali olmasına karşı çıkmıştır. O'na göre zaman esnek bir yapıya sahiptir ve harekete göre hızlı veya yavaş akmaktadır. Zaman evrensel bir saat ile ifade edilemeyeceği gibi, her kişinin zamanı özneldir, yani kendine özeldir (Talaman, 2007). Görelilik kuramı zamanın Aristoteles ve Newton'un inandığı gibi mutlak olmadığını, uzaydan ayrı düşünülemeyeceğini ortaya koymuştur (Hawking, 2006).

Bunun yanında zamanın subjektif olarak yaklaşıldığında farklı anlamlar yüklenmekte olan bir fenomen olduğu da ifade edilmektedir. Örneğin; Carter (2009)'a göre, beyin, zamanı çok farklı şekillerde ölçmektedir. İlk olarak öznel zaman diye adlandırılan zaman, yaşanılan şeyler sırasında hissedilen zamandır. Bir diğeri ise, objektif zaman olarak isimlendirilen ve saatler tarafından birim olarak ölçtüğümüz zamanı ifade eder. Öznel zaman beyin tarafından yaşanan deneyimlere göre hızlı veya yavaş akıyor gibi algılanır. Biyolojik süreçlerin kişinin enerjisini ve dikkat seviyesini belirlediği söylenmektedir. Kişinin iç ritmi (chronobiology) olarak isimlendirilen bu durumun, genel olarak zaman yönetimi ve özel olarak işleri öncelik sırasına koymak göz önünde bulundurulduğunda kültürel etmenleri bulunmaktadır (Mancini, 2003). Ancak, insan diğer canlılarda olduğu gibi güvenilir bir zaman algısına sahip değildir. Gün ışığının geçmediği bir yerde birkaç gün geçiren kişinin zaman duyarlılığı tamamen düşer (Drucker, 1993). Vücudun ritmi genetik olarak belirlense de, tekrar programlanmaya açıktır (Mancini, 2003).

Öznel zamanın öne çıkması, zamanın toplumda farklı bir işleve sahip olmasını yanında getirmiştir. Zaman algısının insanlık için çağdan çağa farklılaşmakta olduğu anlaşılmaktadır. Zamanın ne kadar çabuk geçtiğini anlayamama/kavrayamama, Ritzer (2011)'in belirttiği gibi her şeyin kalıplar içerisinde sunulmasındandır. Dünyanın içinde bulunduğu değişim gitgide daha hızlı hale gelmekte ve bu durumda zamanın yetersiz

olduğunu ortaya çıkarmaktadır (Gözel, 2009). Eğitim, bu hızlılık ve telaş kültüründen payını alarak sistemleri tekelleştirmiş, sistemde standart programlara yer vermiştir. Eğitimde standartlaşmaya gitmek bireysel farklılıkların göz ardı edilmesi, programların yaratıcılığa izin vermemesi gibi olası durumlarla sonuçlanabilir. Örneğin, bireyler okul hayatına başladıktan itibaren standart testlere göre bilgi düzeyleri ölçülmekte ve gelişimleri çıkan sonuçlara göre değerlendirilmektedir. Standartlaştırılmış ödevler kontrol zamanını azaltmak için cazip görünmektedir; ancak öğrencinin yaratıcılığı ve merakı engellenmekte ve anlamlı dönüt verme imkânı azalmaktadır. Bu durumda, standart eğitim sistemlerinin 21. yüzyıl yeterlilikleriyle örtüşmediği olgusu ortaya çıkmaktadır.

Mancini (2003)'e göre teknoloji, karmaşık bilgilerin transferini hızlı bir hale getirirken ele geçen bilgilerin hacminin de sürekli artmasına sebep olmuştur. Bu yüzden, 21. yüzyıl insanı tarihteki tüm nesillerin en üretkeni olarak görülmektedir. Zaman da insanlığın en değerli varlıklarından biri haline gelmiştir. Görüldüğü gibi zamana yüklenen anlam bilim insanlarının arasında olduğu gibi düşünürler arasında da farklılaşmıştır. Zaman ve zamanı yönetmek eğitim kurumu ve diğer toplumsal kurumlar için önemli bir konu olarak görülmektedir. Bu anlamda insanlar zamanı nasıl yöneteceklerini, yani zamanı etkili kullanmayı amaçlayan çeşitli yöntem ve teknikleri üretme kararı almışlardır. Zamanı yönetmek, etkililiği arttırmak ve hayatı daha iyi planlamak açısından birçok teknolojik, stratejik ve kişisel araç üretilmiştir.

2.2. Zaman Yönetimi

Zaman yönetimi, bireylerin zamanlarını etkili bir şekilde kullanmalarını sağlayan araçlar ve uygulamalar olarak tanımlanabilir (Mukhtarova, 2017). Zaman yönetimi, var olan zamanın kişisel hedefler ve hayat şekilleri ile tercihleri ve ilgileri de unutmadan planlanması anlamına gelir (Kaya, vd., 2012). Bu planlamada dikkat edilmesi gereken nokta, var olan zamanının nasıl etkili bir şekilde kullanılacağıdır (Karaoğlan, 2006). Zamanı yönetmek bireylerin hayatlarını yönetmeleri anlamına gelmektedir (Kaya vd., 2012, Mukhtarova, 2017). Zamanı etkili kullanmak, iş hayatında en çok aranan yeterliliklerden biri haline gelmiştir; çünkü zamanı en iyi şekilde kullanmak görevleri tamamlamak ve hedeflere ulaşmak anlamı taşır (Salas Velasco, 2011). Zamanı etkili kullanmak için bireyin enerjisi ile yapılacak işin özelliği arasında bir uyum olması gerekir

(Balcı, 1990). İyi bir zaman yönetimi yapıldığında, kişinin verimliliği de artmaktadır (Mukhtarova, 2017). Bu bağlamda, zaman yönetimi uygulamanın bireylerin eğitim ve iş hayatlarında etkililiğini arttırması ile ilgili bir bağlantısı olduğu söylenebilir.

Zaman yönetimi, yöneticilerin zamanlarını planlamalarını hedefleyen bir eğitim aracıdır (Güçlü, 2001). Zaman yönetimi, endüstri devriminden sonra en önemli rekabet araçlarından biri haline gelmiştir (Pınar, 2016). Zaman yönetimi kullanmak zamanı yavaşlatamaz veya durduramaz. Bu durumu Şahin (2014) şöyle dile getirmiştir:

> Zaman yönetimi kişinin kendi disipliniyle ilgilidir, zamanını nasıl değerlendirdiği, verimli kullanıp kullanmadığıyla ilgili bir kavramdır. Zaman yönetimi, hayatımızda meydana gelen olayları daha etkin kontrol edebilmemiz için bize yardımcı olabileceğini düşündüğümüz bir dizi beceriler ve araçlar kümesi olarak da tanımlanmaktadır.

Zaman yönetimi problemleri kişinin disiplin eksikliğinden ve dokunulmazlığından kaynaklanmaktadır (Mukhtarova, 2017). Zaman yönetimi, daha etkili bir iş ve üretkenlik için sahip olunan zamanı organize etmektir. Birey zaman yönetimini zaman kaybettirici durumlardan, dikkat dağıtıcı iş ve işi bölen şeylerden kaçınmak için kullanabilir (Velasco, 2011).

Zaman yönetimi bireyin farklı yönlerini etkilemektedir. Zaman yönetimi, sahip olunan zamanı yönetmekten daha çok bireyin kendisini zamanı dikkate alarak yönetmesi, önceliklerini belirlemesi, durumların ve zamanın kullanımı ile ilgili sorumluluklarının bilincinde olması anlamını taşır (Center of Good Governence, 2001). Zaman yönetimi tekniklerini kullanan kişilerin öz farkındalıkları ve öz saygıları yükselir ve yaptıkları işlerle gurur duymaya başlarlar (Mukhtarova, 2017). Aynı şekilde, Tracy (2014)'e göre de bireylerin öz saygıları kendi hayatlarını ve zamanlarını ne kadar etkili bir şekilde kullandıklarıyla bağlantılıdır. Özsaygının bir diğer taraftan da özyeterlilik olarak görülebileceğini ifade eder. Öz yeterliliği yetkinlik, yapabilirlik, üretkenlik, problemleri çözebilme ve hedeflerini yerine getirme olarak tanımlamaktadır. Hayata karşı pozitif olmak, başarılar, atılan adımların etkili olması bireyin zamanı nasıl kullandığı tarafından belirlenmektedir (Mukhtarova, 2017).

Zaman yönetimi ile ilgili yöneticilerin yaşadıkları problemler zamanı boşa harcamak, önemli işleri unutmak, işleri zamanında bitirememek, toplantılara geç katılmak, kontrolü yitirmek ve sinirlenmek olarak sıralanabilir (Mackenzie, 1989). Zaman yönetimi yapmadan önce kişiler zamanlarını neye harcadıklarını görmek için bir zaman çizelgesi tutmalılar. Bu sayede 'ölü' zaman olarak adlandırılan sohbete, telefon görüşmelerine ya da boş oturmaya geçen zamanı teşhis edebilirler (Bird, 2019).



Şekil 1. Zaman yönetimi kavram haritası

Zaman yönetiminin öz yeterlilik, öz düzenleme, öz disiplin, iyi oluş, kayıtsızlık, amaçlılık ve farkındalık kavramlarıyla bağlantılıdır**.** Zimmerman ve Shunk (1989)'a göre öz düzenlemeli öğrenme bireyin kendi amaçlarına ulaşırken o doğrultuda ortaya çıkan düşünceler, hisler ve davranışlardır. Bu yeterliliğe sahip öğrenciler bilgiye ihtiyaç duyduklarında araştırma yapma ve bilgiyi öğrenme konusunda da başarılıdırlar (Zimmerman, 1990). Öz düzenlemeli öğrenmede öğrencilerin seçtiği hedefler için kendilerini adamaları ve sürece dahil olma seviyeleri kritik bir önem taşımaktadır (Boekaerts, 1999). Aynı zamanda, bu yöntem öğrencilerin öğretme ortamlarını nasıl seçtiği, düzenlediği ve kendisi için avantajlı bir duruma getirdiğini açıklamaktadır (Zimmerman, 1990). Öz yeterlik kişilerin yaşadıkları olayları etkileme yeteneğine inanmak ile alakalıdır. Bu inanç, insanın motivasyonu, başarı performansı ve duygusal iyi oluşun temelleridir. (Bandura, 1997). Öz yeterlik inancı, insanın bilişsel, motivasyonel, duygusal ve seleksiyon süreci olarak isimlendirilen dört temel yoldan insan oluşu düzenlemektedir

(Bandura, 2010). Öz disiplin bireyin amaçlarına hizmet eden içsel dürtülerini de bastırmasına sebep olan bilinçli ve çaba gerektiren bir yetenek olarak tanımlanmaktadır (Duckworth ve Seligman, 2006). Öz disiplini olan kişinin belirli özellikleri taşıdığı görülmüştür. Bunlar işin getirdiği sorumlulukları üstlenebilme, güçlü ve zayıf yönlerini analiz edebilme, işleri önem sırasına koyabilme gibi özelliklerdir (Kapur, 2020). Bireylerin iyi oluşu hayatlarındaki doyum ile alakalıdır. Detaylı olarak incelendiğinde bireylerin iyi oluşunun sosyal, ekonomik, psikolojik, manevi ve sağlık anlamında iyilik düzeyini anlamak olarak tanımlamak doğru olabilir (Sfeatcu, vd., 2014). Bir diğer deyişle, bireysel iyi oluş kişinin kendi yaşamını değerlendirmesi ile alakalıdır (Tov, 2018). Literatürde kayıtsızlık, ilgisizlik, yani merhamet eksikliği, empati ya da kaygı eksikliğinden doğan psikolojik bir durum olarak görülmektedir. Kayıtsız olarak nitelendirilebilecek bireylerde ciddi düzeyde endişe eksikliği olduğu görülmektedir (Wright, vd., 2017).

Zaman yönetimi kavram haritasında dikkate değer diğer bir faktör bireyin farkındalık halidir. Aristoteles'in doğa felsefesine göre varlıklar doğada bir amaca bağlı olarak bulunmaktadırlar. Bu düşünceyle varlıklar amaçlarına göre kategorilerine ayrılmıştır. *Entelekhia* kendi amacını kendi içinde taşıyarak var olanlar için kullanılan terimdir (Özcan, 2009). Ontolojik olarak varlıkların oluş nedenlerini ortaya koyan Aristoteles'in bu görüşü bireyin de kendini ortaya koyması, kendine inanması ve hayatına dair içinde bir amaçlılık geliştirmesi ile bağdaştırılmıştır. Farkındalık bireyin bir şeye tam dikkatini verebilmesi anlamına gelmektedir. Bu esnada birey şimdiki zamanda kalır ve yargılamadan o anı anlamaya ve tam olarak yaşamaya çalışır (Kabat-Zinn, 2004). Eğitimde farkındalığın kullanılması sonucunda, öğrencilerin derslere ilgilerinin arttığı ve olumsuz duygularla başa çıkabildikleri gözlemlenmiştir (Reber, 2014).

2.3. Eğitimde Zaman Yönetiminin Yeri

Zaman yönetimi, eğitim alanında önemli bir yetenek olarak görülmektedir. Öğrenciler belirli bir zaman dilimi içerisinde önceden belirlenmiş kazanımları edinmeli ve okul ya da günlük ders programına göre hareket etmelidirler (Velasco, 2011). Aytaç (1994)'a göre etkili bir yönetici zamana hükmedebilir olmalıdır. Zamana hükmetmek kişinin elde edilmesi gereken sonuçlara ulaşırken olayları ve olguları öncelik sırasına koyarak sahip olduğu zamanı kontrol altında tutmasıdır. Eğitimde zaman farklı amaçlar

için farklı anlamlar taşımaktadır. Örneğin, resmi olarak belirlenmiş zaman okul saatlerini ifade ederken, sınıf zamanı sınıf içerisinde geçirilen zaman, öğretim zamanı öğrenme ve öğretimin sınıfta gerçekleştirildiği zaman anlamını taşımaktadır (Beliner, 1991).

Yönetimin temel öğelerinden birisi zamandır (Dağlı, 2000). Sınıfta zamanın etkili kullanılması için öncelikle amaçların belirlenmesi gerekir. Sınıf yöneticisi belirli amaçlar için bir araya gelmiş olan kişileri uyum içerisinde amaçlara ulaştırma sırasında yaptığı sistemsel düzenlemelerde zaman kavramını özenli bir şekilde göz önünde bulundurmalıdır.

Belirlenen amaçların ne kadar süre içerisinde gerçekleşmesi gerektiği sınıfta zaman yönetimi açısından büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, sınıf içerisinde etkili zaman yönetimini gerçekleştirebilmek için de zamanın boşa harcanmasına sebep olan olayların saptanması ve bunların çözüme kavuşturulması gerekmektedir.

Eğitim kurumlarında zaman yönetimi bir ihtiyaç olarak görülmektedir çünkü eğitimde işleyişi aksatacak kesintiler olmaktadır. Örneğin; öğretmenlerin herhangi bir konuda yöneticilerinden destek beklemesi ve öğrencilerin öğretmenlerden yardım talep etmesi eğitimin kesintiye uğramasına sebep olan durumlardır (Ensari, 1995). Buna bağlı olarak, öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda ders içindeki yaşantıları öngörmeleri, düzenlemeleri ve planlamaları zaman ile ilgili sorumluluklarıdır (Aydın, 2013). Sınıfta zaman yönetimi, dersten önce ve derste olmak üzere iki şekilde incelenebilir. Ders öncesi zaman yönetimi, plan yapma ve hazırlık, sınıf kurallarını belirleme ile ders araç gereç ve kaynaklarının hazırlanmasını kapsarken; derste zaman yönetimi ise istendik davranışların ayrılan sürede kazandırılması konusudur. Sınıf yönetimi için yapılacak planların dersten önce ve derste olmak üzere iki boyutlu yapılması gerekmektedir (Erkılıç, 2005).

Öğretmenler bilgi toplumunun gereksinimlerini iyi analiz eden bireyler olarak zaman yönetimi bilincine sahip olmalı ve bunu uygulamaya ve davranışa dökmelidirler (Can, 2002). Etkili zaman yönetimi, öğrencinin hedeflenen kazanımlara ulaşma açısından önemli bir faktör olarak görülmektedir (Terzi, 2002). Filiz (2011)'e göre öğretmenler sınıf içerisinde zamanlarının en çok 15-20 dakikasını etkili kullanabilmekteler yani ders saatinin %20'si boşa harcanmaktadır. Dolayısıyla, öğretmenlerin eğitsel etkinlikleri hedefe yönelik ve zamana bağlı olarak planlamaları gerekmektedir. Aynı zamanda, bir meslek olarak

öğretmenlik zaman yönetimi yapmayı ve planlı olmayı gerektirmektedir ve bunun yanında öğrencilere de zaman yönetimi becerilerinin kazandırılması önem taşımaktadır (Gözel, 2009).

Öğrenciler için ise sınıfta zaman yönetimin akademik öğrenme zamanı olarak değerlendirilmektedir. Akademik öğrenme zamanı öğrencilerin test edilecek materyali ne kadar süre içerisinde öğreneceklerini işaret etmektedir (Squires, vd., 1983). Bu süreç üç kısımda incelenebilmektedir. İlk olarak, hedef üzerinde geçirilen zaman yani öğrencinin test edilecek içerik için harcadığı zaman göz önünde bulundurulmalıdır. Sonrasında, dahil olma ya da görev üzerinde geçirilen zaman ve öğrencinin içeriği kullanması sırasında geçirdiği zaman değerlendirilmektedir. Son olarak, öğrencinin ne derece hedefe ulaştığı bilgisine ulaşmak için başarı değerlendirilmesi yapılmaktadır (Huitt, 2005). Ayrıca, öğrencilerin zamanlarını harcadıkları günlük aktivitelerden biri ödev yapmaktır. Öğrencilerin ödevlerini yaptırmaya çalışmak en sık rastlanılan ve en hayal kırıklığına uğratıcı eylemlerden biridir (Killoran, 2003). Zaman yönetimi tek bir kişisel özellik olmaktan öte farklı alışkanlıklar ve davranışlarla gözlenebilen bir şeydir. Bu yüzden, öğretilmeye ve geliştirilmeye açıktır (MacCann, vd., 2012).

Sınıf içerisindeki zamanın kullanımı ile ilgili yapılan çalışmalar zaman yönetiminin hem öğretmen hem de öğrenciler açısından önemli olduğunu ortaya çıkarmıştır (Terzi, 2002). Erdoğan (2008)'a göre sınıf içerisinde etkili zaman yönetimi uygulayabilmek için yapılması gerekenlerden bazıları şöyledir:

- Sınıf içerisinde zamanın boşa harcanmasına sebep olacak durumların oluşmasına hazırlıklı olmak,
- Dersi önceden planlamak ve alternatif planlar geliştirmek,
- Hazırlanan sunu ya da ders materyalinin ders süresine uygun olması,
- Sınıf ritüelleri oluşturmak,
- Materyallerin kullanım kurallarının olması,
- Öğrenci-öğretmen ve öğrenci-öğrenci arasındaki bilgi alışverişleri ile ilgili prosedürler oluşturmak.

Zaman yönetimi eğitimde örgütsel yapının haricinde bireysel olarak ele alınması gereken konulardan biridir. Bireyin zaman yönetimi yapabilmesi için öncelikle kendini

tanıması gerekir. Eski alışkanlıklarından kurtulması ve yeni olumlu alışkanlıklar edinmesi zaman yönetimi açısından olumlu bir etkiye sahiptir (Bilecik Rehberlik ve Araştırma Merkezi, 2007).

Zaman yönetimi için gerekli araç gerece sahip olmak bulmacanın sadece bir parçasıdır. İşlerin öncelik sırası, ertelemeyle başa çıkma, zamanı bölümlere ayırmak, etkin bir şekilde görevleri paylaştırmak, olası problemleri öngörmek, ne zaman hayır diyeceğini bilmek, zaman sızıntılarını en aza indirmek zaman yönetimi ile ilgili hedeflerinizi gerçekleştirmek için etkilidir (Mukhtarova, 2017).

2.4. Zaman Yönetimi Yaklaşımları

Covey (2007) zaman yönetimini Düzenli Yaşam Yaklaşımı, Savaşçı Yaklaşım, Hedef Belirleme Yaklaşımı, ABC Yaklaşımı, Sihirli Araç Yaklaşımı, Beceri Yaklaşımı, Kendini Akıntıya Bırak Yaklaşımı, İyileştirme Yaklaşımı olmak üzere 6 farklı türe ayırmıştır. Eğitimde zaman yönetiminde bu türlerin kullanım örneklerine rastlanabilir.

Tablo 1

Zaman yönetimi yaklaşımları

Yaklaşım adı	**Açıklaması**
Düzenli Yaşam Yaklaşımı	Kişinin günlük yaşamını ve işini planlaması sonucunda zamanı iyi yönettiği bir sisteme sahip olacağı savunulur. Düzenli yaşamak, nesneleri, görevleri ve insanları düzenlemek olarak incelenebilir (Sabuncuoğlu ve Paşa, 2002).
Savaşçı Yaklaşım	Birey zamanın akıp gitmesine karşı etkili ve verimli stratejiler kullanmalıdır. Örneğin, öğretmen her sınıfın dinamiğini bildiği için her sınıfa uygun stratejiler geliştirmeli ve olası krizlere karşı önleyici çalışmalar yapmalıdır ya da farkındalık geliştirmelidir (Covey, 2007).
Hedef Belirleme Yaklaşımı	Bireyler bu yaklaşımda hedeflerini kısa ve uzun vadeli olarak belirlemeli ve o doğrultuda ilerlemelidir. Öğretmenlerin de ders planlarında hedeflerinin açık ve net olması gereklidir (Covey, 2007).

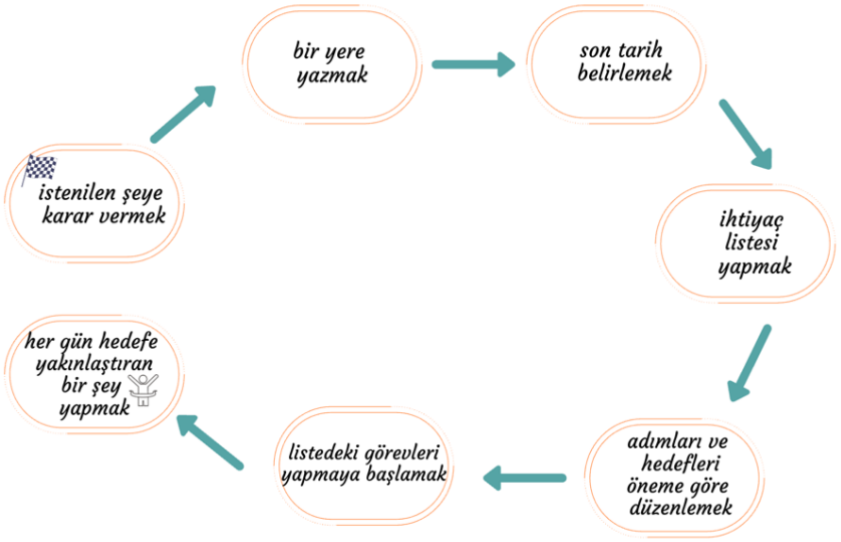
ABC Yaklaşımı	Bireylerin işlerini öncelik sırasına koyması gerekliliğini savunan yaklaşımdır (Covey, 2007).
Sihirli Araç Yaklaşımı	Doğru teknolojik ekipmanların kullanımı zamandan tasarruf etmeye yarar. Sınıf içerisinde de teknoloji entegrasyonu doğru yapıldığında hem zaman tasarrufu hem de motivasyon yükselmesi görülür (Covey, 2007).
Beceri Yaklaşımı	Bireylerin doğru karar verme, amaç belirleme, planlı iş yapma, öncelik belirleme ve iş devretme gibi becerilere sahip olması zamanlarını etki kullanabilmeleri için olanak sağlamaktadır (Covey, 2007).
Kendini Akıntıya Bırak Yaklaşımı	Hayatın ve zamanın kişi hiçbir şey yapmasa da akıp gittiğini kabul ederek net bir plan yapmadan günü geçirmesidir (Covey, 2007).
İyileştirme Yaklaşımı	Bireyin özbilincini kazanması ve zaman kullanımı için dış etkenlere bağlı olmaması sonucu elde ettiği zaman kontrol sistemidir (Covey, 2007).

Zaman yönetimi Covey (2007) tarafından belirlendiği üzere farklı yaklaşımlar ışığında değerlendirilebilmektedir. Zaman yönetimi yaklaşımlarının sübjektif bir oluşum süzgecinden geçirildiği söylenebilir.

2.5. Zaman Yönetimi Stratejileri

Zaman yönetimi becerisine sahip olmak, belirli yeterlilikleri geliştirmek anlamına gelmektedir. Bunlar; hedef belirlemek, karar vermek, görevlendirme yapmak ve öncelikler belirlemektir (Mukhtarova, 2017). Zaman yönetiminin iyi yapılması sadece prensipleri bilmek ve uygulamak değil, aynı zamanda, olası problemleri tahmin etmek ve altında yatan sebepleri bilmek anlamına gelmektedir (Sabuncuoğlu ve Paşa, 2002). Balcı (1990)'ya göre zaman yönetimi için öncelikle amaçların belirlenmesi gerekmektedir. Bu esnada,

geliştirilen amaçların birbirleriyle bağlantılı olduğu bilinmelidir ve onları gerçekleştirmek için doğru zaman dilimleri seçilmelidir. Aynı zamanda, zamanın boşa geçtiği düşünülen durumlar not alınmalı ve bunların daha etkili nasıl kullanılacağı düşünülmelidir. Diğer yandan, zaman öldüren etkinlikler olarak örnek verilebilecek televizyon izleme sosyal medya veya çevrimiçi mesajlaşma gibi etkinliklerin süreleri yazılarak daha aza indirilmesi için çaba harcanmalıdır. Özetle, amaçları belirlemek zaman yönetiminin başlangıç noktası olarak düşünülebilir. Hedef belirlemek bireyin kendi değerlerinin ve hayatının temelinde neler olduğunun farkında olmasını gerektirir (Mukhtarova, 2017).



Şekil 2. Hedef belirleme adımları (Mukhtarova, 2017).

Bireylerin hedefleri çok büyük olduğunda hedeflere ulaşma ihtimalleri azalmaktadır. Hedefin küçük adımlara ve alt hedeflere bölünmesi onun ulaşılabilirliğini artırmaktadır (Mukhtarova, 2017). Hedef belirlerken ya da bir çalışma planı hazırlarken öğrencilerin ve öğretmenlerin dikkat etmesi gereken en önemli noktalardan birinin gerçekçi olmak olduğu söylenebilir. Öğrencilerden rehberlik servislerinde ya da evde velileriyle oluşturdukları ders çalışma planlarına genel olarak uyamadıklarını belirtmektedirler. Hedef belirlemede dikkat edilecek noktalar; hedeflerin ulaşılabilir, kesin çizgilerle belirlenmiş, yazılı, hesap verilebilir ve süresi belirli olmasıdır (Mancini, 2003). Bird (2019)'a göre hedeflerin özellikleri şöyle sıralanmıştır: erişilebilir, belirgin, ölçülebilir, zahmete değer, olumlu, değiştirilebilir veya geliştirilebilir. Bir hedefin ulaşılabilir olması onun gerçekliğini de arttırdığı, keskin çizgilerle belirlenmesi hedefin

ölçülebilir olmasını sağladığı, yazılı olması hedefin ikna ediciliğini arttırdığı, hesap verilebilir olması hedef ile ilgili geridönütlerin verilmesi ve hedefin yeniden düzenlenmesini sağladığı ve süresinin belli olmasının da zaman bağlılığı arttırdığı ifade edilmiştir.

Zaman yönetimi için araştırmacılar birbirine yakın ama farklılık gösteren aşamalar belirlemişlerdir. Örneğin, Gümüş (1999)'e göre ilk adımda kişi zamanını nasıl harcadığına dair bir döküm ortaya çıkarır, ardından günlük zaman yönetimi için bir plan hazırlar, bu planı uygular ve son aşamada kontrol yapar. Cüceloğlu (1999) zaman yönetimini daha kapsamlı bir iş olduğunu belirtmiştir. Sadece günü değil tüm hayatımızı yönetme işi olarak değerlendirmiştir. Ona göre önce yapılacak işler yazılır, sonra takvimleme yapılır, işler öncelik sırasına koyarak yapılır ve hedef etkililik ve üretimin kalitesini artırmaktır. Tracy (2014)'e göre kişi öncelikle kendi değerlerinin neler olduğuna karar vermelidir. Bu sayede yaptığı şeyler anlam kazanır ve hayatının amaçlarına hizmet ettiğini bilir.

Weinstein ve Mignano (2003)'a göre, öğrencileri öğrenmelerinden daha fazla sorumlu hale getirmek, geçiş sürelerini azaltmak ve akışı sürekli tutmak olmak üzere 3 strateji öne sürülmüştür. Macan (1994)'ın tasarladığı zaman yönetimi sürecinin işleyişi ise şöyledir; İlk olarak, zaman yönetimi eğitimi verilmesi gerekmektedir. Bunun sonrasında, amaçları ve öncelikleri belirlemek, teknikler yapmak (listeler, programlar), örgüt için tercih olmak üzere üç paralel adım gelmektedir. Sonrasında, zaman yönetimi algısının oluşması görülür. Son olarak, iş kaynaklı gerilim, bedensel gerilim, iş doyumu ve performans çalışmaları yapılmaktadır.

Benchmark Institute (BI) (2010)'ün hazırladığı zaman yönetimi kılavuzunda verilen adımların da ilk aşaması hariç yukarıda bahsedilen aşamalarla benzerlik gösterdiği söylenilebilir. BI'e göre bireyler öncelikle *zaman* hakkında okuma yapmalı ve çevrelerindekilerle fikir paylaşımında bulunmalıdır. Ardından, zamanın nereye gittiğini tespit etmeli ve zaman kaybettiren işlerin analizini yapmalılar. Bu çalışmaları takiben zamanın nereye kullanılmasını istediklerini belirleyerek zaman kazanma eylem planı oluşturmaları gerekir. Eylem planı uygulaması sonunda yapılarak değerlendirme ile yeniden zamanı nasıl daha iyi kullanabileceklerini gözden geçirmeleri ile döngü baştan başlatılır.

İşlerin öncelik sırasına konulması, etkili bir zaman yönetimi metodudur. Özellikle, aşırı iş yükünün olduğu stresli zamanlarda daha üretken olmayı sağlar (Mukhtarova, 2017). İşlerin öncelik sırasına konulması konusunda pek çok teknik vardır. Bu teknikler ABC yaklaşımı, 1-10 sıralama ölçütü, Pareto Analizi ve POSEC sıralamasıdır (Mukhtarova, 2017). İşleri kümelemek de zaman yönetiminde avantaj sağlayan uygulamalardan biridir. İşlerin kümelenmesi, ortak özellikteki işlerin bir gruba konması ve düzenlenmesidir (Mancini, 2003). Aynı özellikteki işleri tek tek farklı zamanlarda yapmak yerine, tek seferde yapmak zamanı etkili kullanmak açısından faydalı olarak görülmektedir.

Zaman çizelgesi yaparak boşa giden zamanı saptamak ve değişiklikler yapmak da diğer bir stratejidir. Bu durumda, katı ve iradeli olunması gerekir. Belirli periyotlarla küçük değişiklikler yaparak alışkanlıklar değiştirebilir. Bunun yanında, Eisenhower Acil/Önemli matrisi de kullanılabilir (Bird, 2019). İşler aşağıda bulunan çizelge kullanılarak sıralandığında zaman açısından da kara geçilmiş olacaktır.

	ACİL	BEKLEYEBİLİR
ÖNEMLİ		
ÖNEMSİZ		

Şekil 3. Eisenhower Acil/Önemli matrisi

2.6. Zaman Tuzakları

Zaman tuzakların işlerin yapılmasına engel olan ya da ertelenmesine sebep olan etmenlerdir. Dolayısıyla, zaman yönetimi uygulamak zaman tuzaklarını yüksek derecede ortadan kaldırmak anlamına gelmektedir. Uysal (1999)'a göre, zaman yönetimi yapılırken kişilerin zaman tuzaklarının farkında olması önemlidir. Mackenzie (1989)'a göre zaman tuzakları dört temel kaynağa sahiptir, kişinin kendisinden kaynaklananlar, işten kaynaklananlar, yönetim anlayışından kaynaklananlar ile örgütsel yapı ve politikalardan kaynaklananlar. Zaman tuzakları aşağıdaki gibi listelenebilir Uysal (1999):

Tablo 2

Zaman tuzakları - Uysal

Zaman Tuzakları - Uysal	
Gereksiz toplanmalar	İş paylaşımı yapmamak
Düzensiz çalışma	Yarım bırakılmış işler
Disiplinsizlik	Yanlış bilgiler
Hayır demesini bilmemek	Krizlerin ortaya çıkması ve yönetimi
İş ortamının uygunsuzluğu	Yetersiz denetim

Uysal (1999)'a göre zaman tuzaklarının hem bireysel hem de dış etmenler ile alakalı olduğu görülmektedir. Bireyin düzen kuramaması, sorumlulukları ve bakış açıları zaman tuzaklarından bazılarının muhtemel sebebi olmaktadır. Bunun yanında, sahip olduğu iş ortamı da zaman tuzaklarından bazılarının ortaya çıkmasının bir nedeni olduğu söylenilebilir.

Zaman yönetimi sırasında karşılaşılan farklı sorunlar ortaya çıkmıştır. Wetmore (2018)'e göre bireylerin zamanlarını harcayan 11 sebep şunlardır:

Tablo 3

Zaman tuzakları - Wetmore

Zaman Tuzakları - Wetmore	
Zayıf planlama	Kriz yönetimi
Erteleme	Dış etkenler tarafından yaşanan bölünmeler
İş paylaşımı	Gereksiz toplantılar
Gereksiz dokümanlar	Fiziksel düzenin zayıf olması
İş ilişkilerinin zayıf olması	Olumsuz tavırlar
Negatif insanlar	

Uysal (1999)'da olduğu gibi Wettmore (2018)'de benzer zaman tuzakları belirlemiştir. Wetmore (2018)'e göre de zaman tuzakları hem bireysel hem de dışarıdan kaynaklı olabilmektedir.

Mackenzie (1989) *Zaman Tuzağı* ismiyle yazığı kitabının ilk üç baskısında 20 tür zaman tuzağına yer vermiştir. Ardından, 2009 yılında Nickerson ile iş birliği içinde

hazırlanan dördüncü baskıda 21. yüzyılda zaman tuzaklarının farklılaştığını öne sürmüşlerdir. Mackenzie (1989) zaman tuzaklarının Uysal (1999) ve Wettmore (2018)'in ileri sürdüğü maddelerle ortak olduğu görülmektedir.

Tablo 4

Zaman tuzakları - Mackenzie ve Nickerson

Zaman Tuzakları - Mackenzie ve Nickerson	
Kriz yönetimi	Yetersiz planlama (Öz disiplin (eski listedeki 8. madde) de alt problem olarak eklenmiştir)
Hayır diyememe	Zayıf iletişim
Kötü yönetilen toplantılar	Dünyanın sanallaşması
E-posta çılgınlığı	Ehlileştirilemeyen telefon
Yetersiz bilgi ve evrak yığını	Karmaşık sorumluluklar ya da otorite düzensizliği
Kötü görev dağılımı ya da eğitim	Erteleme ya da işleri yarım bırakma
Sosyalleşme ve beklenmeyen misafirlerle ilgilenme	Aşırı sorumluluk almak

Mackenzie (1989)'nin hazırladığı listede yer alan yetersiz kontroller ve ilerleme raporları ve seyahat gerçekleşen teknolojik gelişmeler sayesinde katılımcılar tarafından zaman tuzağı olarak düşünülmemektedir (Mackenzie ve Nickerson, 2009). Mackenzie ve Nickerson (2009)'a göre zaman tuzaklarının tanımları aşağıdaki gibidir.

Kriz yönetimi: Krizler ertelenen tarihler, küçük risklerin görmezden gelinmesi ve imkansız taleplerin onaylanması gibi ufak görünen problemlerin ardından kendi kendini yaratan felaketlerdir. Krizlerin önlenmesi kurumların en başarısız olduğu kısımlardır. Çalışanlar başka işlerle meşgulken sorunlar fark edilmeden yavaş yavaş ilerler ve krizlere dönüşür (Mackenzie ve Nickerson, 2009). Krizlerin çözümü için en önemli kaynak zamandır. Karar aşamasında zaman en elverişli şekilde kullanılmalı ve krizi yaratan durumlar ortadan kaldırılmalıdır (Sabuncuoğlu ve Paşa, 2002).

Yetersiz Planlama: Hedefler belirliyse planlama yapmak kolaydır. İşlerin öncelik sırasına konması zamanın nasıl kullanılacağını belirlerken fayda sağlamaktadır (Bird, 2019).

> Seminerlerde 200.000'in üzerinde üst ve orta düzey yöneticiyle yapılan anketlere göre, üst düzey yöneticiler günlerinin %30-40'ını planlamaya ayırırken orta düzey yöneticiler planlamaya sadece günlerinin %5-10'unu ayırmaktalar. Bunun sonucu olarak, orta düzey yöneticiler sıklıkla iletişim problemi yaşamaktadırlar. Anketlere göre günlerinin %40-50'sini iletişim kurmakla geçirmek durumunda kalmaktadırlar. Bu rakam üst düzey yöneticiler için %20 ile 30 arasındadır (Mackenzie ve Nickerson, 2009, s. 109).

Hayır diyememek: İnsanlar kendi yapmak istedikleri işler için vakit bulamadıklarını ifade etmektedir; bunun temel sebebi diğerlerine hayır diyememeleridir (Mackenzie, 1991). Diğer insanların işlerini yapmak ya da onların yönlendirmeleri ile hareket edilmesi sonucunda kişinin kendi işleri bitmeden kalacağı gibi psikolojik olarak da bir çöküntüye uğranması muhtemeldir. Mackenzie ve Nickerson (2002)'ye göre insanların hayır dememek için çok sayıda sebepleri vardır; bunlardan biri de diğerleri tarafından sevilmemektir. Ancak, bunun sonucu olarak kişiler aşırı yüklenmiş ve stresli hissetmektedirler.

Zayıf İletişim: Birçok problemin temelinde iletişim yatmaktadır. Zayıf iletişim zamanın boşa geçmesine sebep olurken, verimsiz iletişim de uzun zaman alır (Alan, 1999). İletişim engellerinin olduğu bir şirkette zaman kaybı kaçınılmazdır (Sabuncuoğlu ve Paşa, 2002). İletişim problemini çözmenin bir yolu iyi bir dinleyici olmaktan geçmektedir (Alan, 1999).

Kötü yönetilen toplantılar: Mackenzie (1989)'a göre toplantılara zaman kısıtlaması getirilmediği takdirde konuşmalar uzamaktadır. Bunun yanında, rahat koltuklar ve gündemin ve zamanın sınırlandırılmamış olması da toplantıların uzamasının sebebi olarak gösterilmektedir. Bunlar da zaman kaybı sebebi olarak gösterilebilir.

Dünyanın sanallaşması: Teknoloji işleri kolaylaştırırken bir yandan da karmaşıklaştırmış ve bireylerin güçsüz ve bitkin halde olmalarına sebep olmuştur. Epostalar, sesli mesajlar,

görsel ve sanal iletişim kanalları iletişim hataları haline gelmiştir (Mackenzie ve Nickerson, 2009).

E-posta çılgınlığı: İnsanlar bütün vakitlerini bilgisayarın önünde izole bir halde ve epostalar, tarihi yaklaşan işler ve projeler tarafından hipnotize edilmiş olarak geçirmekteler. Aslında, bilgisayar bir robot ve insanın ona hükmetmesi gerekir (Mackenzie ve Nickerson, 2009).

Ehlileştirilemeyen telefon: Mackenzie (1989)'a göre telefon en fayda getiren araçlardan biri olmasına karşın yöneticiler için hükmedilmesi en zor araçlardan biri haline gelmiştir. Yöneticilerin telefon konuşmalarını kontrol edemeyişleri özdenetimin bulunmayışına bağlanmıştır. Bu zaman tuzağından kaçınabilmek için konunun önem derecesine göre değerlendirmek yapmak, konuşmayı bitirmeyi bilmek ya da daha sonra arama yönetimi kullanmak gereklidir. Alan (1999)'a göre telefon çalması, kişilerde cevap verme aceleciliğini de yanında getirir. Telefonun üçüncü defa çalana kadar cevap verilmesi bir organizasyon kuralıdır. Bu nedenle, telefonla konuşulabilecek saatlerin belirlenmesi ve çalışılan ya da iletişimde olunan kişilere iletilmesi işlerin kesintiye uğramasını azaltabilir.

Yetersiz bilgi ve evrak yığını: Bir konu hakkında yetersiz bilgi sahibi olmak karar vermeyi de etkilemektedir (Sabuncuoğlu ve Paşa, 2002). Aynı zamanda, bir işin yapılması için ihtiyaç duyulan bilginin gelmesi için son gün beklendiğinde o gün problemler ortaya çıkabilir. (Alan, 1999). Kötü bir dosyalama sistemi, bilgi ararken zaman kaybına neden olur (Mackenzie, 1989). İş alanının çevresinde toplanılan ya da depolanan evrak işlere engel olabilir. Evrak yığınları ve okunacaklar öbeğinden kurtulmak için gelen dosyaların üzerine tarih yazılmalı ve belirli bir gün içerisinde onları okuyup kaldırmaya çalışılmalıdır Örneğin, yeni gelen her dosyayı belirli gün içinde okuyup değerlendirmiş olmak kuralı uygulanabilir (Alan, 1999). Her şeyi okumak için zaman olmadığını kabul etmek ve gereksiz evrak yığınlarından ve bilgi kirliliğinden uzak durmak gerekmektedir (Bird, 2019).

Karmaşık sorumluluklar ve otorite düzensizliği: İyi bir yönetici her zaman iyi bir uygulayıcı olmayacağı gibi iyi bir çalışan da her zaman iyi bir yönetici olamayabilir

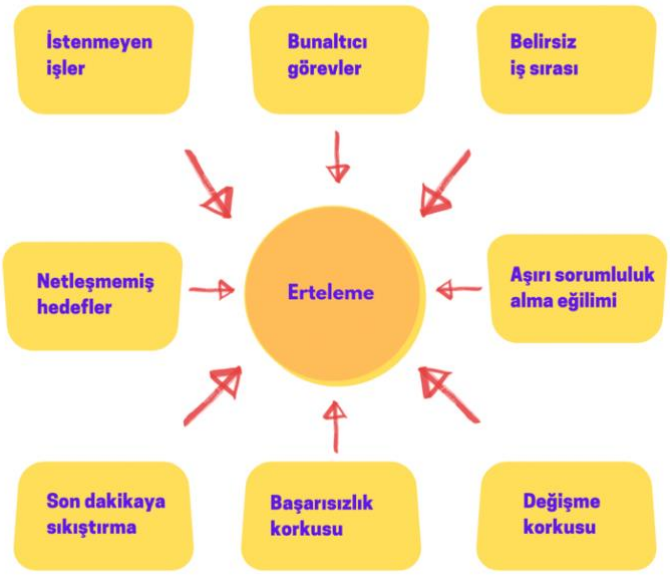
(Mackenzie, 1989). Bu yüzden otorite sınırlarının iyi çizilmesi ve yetkilendirmelerin net ve anlaşılır olarak yapılmasının gerekli olduğu söylenebilir. Mackenzi (1989) yöneticilerin yetki devrini doğru ve zamanında yaptıklarında elde edebilecekleri olumlu sonuçları şöyle sıralamıştır:

- Çalışanlar yapabilecekleri işlerin ötesine geçip denetleyebilecekleri alanı keşfeder ve verimliliklerini genişletirler.
- Önemli işlerin yapılabilmesi için zaman kalır.
- Alt yöneticilerin inisiyatif, bilgi ve becerileri iyileşir.
- Karar yetkisi sabit kalır.

Aksi takdirde, yetki devrinden kaçınılması ve sorumlulukların iç içe girmiş olması işlerin yetişmemesine veya yarım kalmasına sebep olacaktır.

Kötü görev dağılımı ya da eğitimler: Örgütlerde yöneticiler ve bütün çalışanların görevleri net çizgilerle belirlenmiş olmalıdır. Yönetici kimlerle çalışacağını, hangi görevlerin kendisine ait hangi görevlerin çalışanlara ait olduğunu açık ve net bir şekilde bilmeli ve duyurmalıdır (Sabuncuoğlu ve Paşa, 2002).

Erteleme ya da işleri yarım bırakma: Mancini (2003)'e göre işleri ertelemenin temelinde gizlenmiş korkular ve çatışmalar olabilir ve bu bir kısır döngü gibi işler. Tehdit, korku ya da çatışmanın geçtiği düşünülse de, erteleyen kişinin gerçek hayatında ya da bilinç altında hala durur ve bu durum stres yaratır ve sonuç olarak başarıyı çürütür. Ertelemenin en temel sebeplerinden birisi hedefleri yazılı olmayışıdır (Mukhtarova, 2017).



Şekil 4. Ertelemenin sebepleri

Sosyalleşme ve beklenmeyen misafirler: İş ve ev ortamları genellikle etkileşimin yüksek seviyelerde olduğu yerlerdir. İş arkadaşları, ödevi için yardım isteyen çocuk, köpeğin havlaması, yazıcının bozulması gibi sıradan durumların ortaya çıkması dikkatin dağılmasına neden olmaktadır (Mancini, 2003). Yöneticiler için de aynı sorun söz konusudur. Açık kapı politikasını benimseyen yöneticiler, pek çok iş bölünmesiyle karşı karşıyadır.

Aşırı sorumluluk almak: Zaman yönetimi uzmanları, ertelemenin nedenleriyle ilgili 8 temel neden belirlemişlerdir (Mancini, 2003):

1. İşlerin sevimsiz görünmesi
2. Görevin bunaltıcı olması
3. İş akışının belirsiz ve planlanmamış olması
4. Hedeflerin net olmaması
5. Değişimden korkmak
6. Başarısızlıktan korkmak
7. Kendini aşırı adamak
8. İşleri sıkıştırmaya bağımlı olmak

Mukhtarova (2017), zaman yönetimi ile ilgili problemlerin çözümünü şu basamaklarla belirtmiştir:

- Günlük aktivitelerin sürekli analizi, bir gün içerisinde yapılması planlanan özel işler, programın iyileştirilmesi,
- Süreç içerisinde kişinin kendi kontrolünü sağlaması, neyin ne zaman yapılacağının belirlenmesi ve kontrolü,
- Zaman alan ve önemli bir sonucu olmayacak işlerden vaz geçmek,
- Zamanı etkili yönetmek ve işleri en önemli olandan başlayarak yapmak,
- Diğer bütün zamanlar doluymuş gibi düşünüp kişinin kendine kalan zamanını düzenlemesi.

Yine de, zamanın etkili kullanımı için çeşitli davranışlar geliştirilebilir. Bunlar şöyle sıralanabilir (Akatay, 2016):

Tablo 5
Zamanı etkili kullanma stratejileri

Zaman Tutanağı Hazırlama ve Akşam Analizi	Planlamaya Önem Verme
Yöneticinin Kendini Yönetmeyi Bilmesi	Zamanı Programlama
Yetki Devretmek ve Tersine Yetki Devrinden Kaçınmak	Kesintilerin Ortadan Kaldırılması
İşlerin Sürüncemede Bırakılmaması	Yöneticinin Kendini Organize Etmesi
Etkili Toplantı Yönetimi	Yöneticinin "Hayır" Demeyi Öğrenmesi
Açık Kapı Politikasının Gözden Geçirilmesi	Sekreteryanın Etkin Kullanımı
Seyahat Zamanının Kullanışlı Kılınması	Etkili İletişim
Aşırı İş Yapma Anlayışının Önüne Geçilmesi	İşe Yoğunlaşma (Konsantre Olma)
Yöneticinin Kendine Zaman Ayırması	Okumaya Zaman Ayırma
Bellek Geliştirme ve Bellek Etkinliğini Artırma	Etkin İnsan Gücü Yönetimi
Astların Zamanlarını Etkili Kullanmak	Üst Yöneticiyi Yönetmek
Kriz Yönetimi	Stres Yönetimi

Akatay (2016)'ya göre zamanı etkili kullanma stratejileri hem bireyin kendisine ait kararlarına hem de dış etmenlere dayanmaktadır. Belirtilen maddeler öz düzenleme becerilerinin yanında bireyin organizasyonel yeterliliklerinin gelişmesini de sağlayacak türden stratejilerden oluşmaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Bu bölümde çalışmanın yöntemi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir. Bu bölümde farklı başlıklar altında araştırma modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizi hakkında açıklamalar yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma post pozitivist paradigma ile çözümlenmiş ve nitel araştırma ile gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim (fenomenoloji) çalışması yürütülmüştür.

Miller (2003)'e göre nitel araştırma yöntemlerinden biri olan olgu bilim, edinilmiş deneyimleri değerlendirmek için kullanılan bir yöntemdir. Olgu bilimde bireyler tarafından deneyimlenmiş dünyanın açıklanması ve deneyimlenmiş yaşantıların özlerine erişilmesi amaçlanmaktadır (Rose, vd., 1995). Olgu bilim çalışmalarının temel amacı, bir olguyla ilgili kişisel deneyimleri, daha genel bir düzeye çekmektir (Creswell, 2007). Dolayısıyla, bu araştırma, uzaktan eğitim sürecine dahil olmuş 9. sınıf öğrencilerinin Covid-19 salgını sürecinde zihinlerindeki zaman ve zaman yönetimi algısını sorgulayacağı için olgu bilim tercih edilmiştir.

3.2. Çalışma Grubu

Çalışma grubu belirlenirken ölçüt örneklemesi kullanılmıştır. Ölçüt örneklemenin amacı daha önceden belirlenmiş kriterleri karşılayan katılımcıları seçmek seçmek ve onları çalışmaktır (Patton, 2014). Bahsedilen bu kriterler ise araştırmacı tarafından belirlenebilir ya da önceden hazırlanmış olan bir ölçüt listesine göre durum seçimi yapılabilir (Marshall ve Rossman, 2014). Araştırma eşzamanlı ve eşzamansız olarak 3 ayrı ana çalışma grubuyla yürütülecek görüşmeler ve belge incelemesinden oluşmaktadır. İlk grup kendi içinde üç gruba ayrılmış olan öğrenci örnekleminde oluşmaktadır. İkinci grup katılımcı olan öğrencilerin velilerini içermektedir. Üçüncü grup okul yöneticileri ve öğretmenleri kapsamaktadır. Bu çalışmada üç farklı grup oluşturularak veri çeşitlemesine gitmek

amaçlanmıştır. Veri çeşitlemesi olgu bilim çalışmalarında araştırmanın geçerliği ve güvenirliğini sınamak için büyük önem taşımaktadır.

Bu araştırmaya dahil olan ilk gruptaki katılımcıları seçme kriteri, öğrencilerin Covid-19 salgını sürecinde uzaktan eğitime dahil olmalarıdır. Çalışmada katılımcılar Türkiye Çanakkale ili Merkez ilçesinde faaliyet gösteren okul öncesinden liseye kadar toplam beş farklı seviyedeki okulu bünyesinde barındıran bir özel öğretim kurumunun Anadolu Lisesi kısmında öğrenim görmektedirler. Çalışmada bahsedilen okul, uzaktan eğitim süresince haftanın 5 günü resmi günlük ders programı oluşturarak çevrimiçi ve eşzamanlı süresi 30 dakika olarak planlanmış dersler sayesinde eğitim öğretim faaliyetlerini devam ettirmektedir. Çalışmanın katılımcıları bu derslere %90 oranında katılım sağlayan öğrencilerden seçilmiştir. Katılımcı öğrenci grubu kendi içerisinde Lise Giriş Sınavı puan sıralaması dikkate alınarak oluşturulan üç akademik seviye grubundan oluşmaktadır. İlk grup Üst Seviye Grubu (ÜSG) olarak adlandırılmış en yüksek puanlı 5 öğrenciden, ikinci grup Orta Seviye Grubu (OSG) olarak adlandırılmış puanları orta sıralamada bulunan 5 öğrenciden ve üçüncü grup Alt Seviye Grubu (ASG) olarak adlandırılmış ve puanı en alt sıralarda olan 5 öğrenciden oluşmaktadır. Demografik özellikleri bakımından, katılımcılar 15-16 yaş aralığında 2004-2005 doğumlu 9. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Özetle, birinci çalışma grubu örneklemi toplam 15 gönüllü öğrenciden oluşmaktadır.

Çalışmanın ikinci grubunda yer alan veliler çalışmaya dahil olmuş öğrenci katılımcılarının ebeveynlerinden oluşmaktadır.

Üçüncü grupta uzaktan eğitim sürecinde aktif bir şekilde eğitim öğretim faaliyetlerine devam etmiş olan katılımcıların koç öğretmenleri, okul psikolojik danışmanı ve okul yöneticilerinden (okul müdürü, okul müdür yardımcısı,) oluşmaktadır.

Tablo 6

Gruplara göre katılımcıların kodlanması

ÜSG	Öğrenciler	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5
	Veliler	V1, V2, V3, V4, V5
OSG	Öğrenciler	Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10
	Veliler	V6, V7, V8, V9, V10
ASG	Öğrenciler	Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15
	Veliler	V11, V12, V13, V14, V15
Koç öğretmenler		K1, K2, K3
Psikolojik danışman		PD
Yöneticiler		Y1, Y2

Çalışmanın bulguları sunulurken Üst Seviye Grubu öğrencileri ÜSG, Orta Seviye Grubu öğrencileri OSG, Alt Seviye Grubu öğrencileri ASG, öğrenciler bireysel olarak Ö, veliler V, Koç öğretmenler K, Psikolojik danışman PD, yöneticiler is Y harfi ile ifade edilmiştir.

Tablo 7.

Okulun resmi ders programı

	1.Ders 9:00 - 9:40	2.Ders 9:50 - 10:30	3.Ders 10:40 - 11:20	4.Ders 11:30 - 12:10	5.Ders 12:20 - 13:00	6.Ders 13:00 - 13:40	7.Ders 13:40 - 14:20	8.Ders 14:30 - 15:10	9.Ders 15:20 - 16:00
Pa	MaCo DuyÇav / Es.Er	MaCo DuyÇav / Es.Er	TDE İr.Baş	TDE İr.Baş	Fiz Ay.Cos	Fiz Ay.Cos			
Sa	Mat Bel.Kars	Mat Bel.Kars	Alm Dil.Al	Alm Dil.Al	Tar Çiğ.Yam	Tar Çiğ.Yam			
Ça	TEK YD	TDE İr.Baş	Mat Bel.Kars	Mat Bel.Kars	Kim Bar.Büy	Kim Bar.Büy			
Pe	MaCo DuyÇav / Es.Er	MaCo DuyÇav / Es.Er	Mat Bel.Kars	Mat Bel.Kars	TDE İr.Baş	TDE İr.Baş			
Cu	MaCo DuyÇav / Es.Er	MaCo DuyÇav / Es.Er	Cog PnÜn	Cog PnÜn	Biy Nes.Böl	Biy Nes.Böl			
Cu			SKL-MA CO2 Ant.Ar / Es.Er	BUSEN G-SKİLL Mer.To / Ant.Ar	IELTS BUS.EN G Es.Er / DuyÇav				

Ders Planı Oluşturuldu:14.02.2021 aSc k12 Bilişim Ders Planlama

Çalışmaya katılan öğrencilerin sabah saat 09.00'dan öğleden sonra 01.00'e kadar okulun resmi ders programına katılmak durumunda olduğu çizelgede görülmektedir. Dolayısıyla öğrenciler öğleden sonraki zamanları için planlamalarını çoğunlukla kendileri yapmışlardır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada öğrenciler, veliler ve öğretmenler ve yöneticilerden oluşan üç farklı katılımcı grubu için ayrı olarak hazırlanmış yarı-yapılandırılmış bireysel görüşme formları kullanılmıştır. Aynı zamanda, ilk grup katılımcısı olan öğrencilerden 14 gün boyunca günlük yerine geçebilecek zaman kayıt defteri tutmaları istenmiştir. Bu sayede zamanlarını nasıl harcadıkları ile ilgili bir doküman incelemesi yapılmıştır. Buna ek olarak, okulun haftalık öğretim programını belgeleyen dokümanlar incelemeye alınmış ve öğrencilerin uzaktan öğretim sırasında tabi oldukları okul saatleri elde edilmiştir. Günlük ve görüşme sonuçlarının analiz aşaması tamamlandıktan sonra öğrenci katılımcılarla odak grup görüşmesi yapılmıştır. Odak grup görüşmesi esnasında öğrencilerle yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Dolayısıyla, veri toplama araçları süreç içerisinde geliştirilmiştir. Elde edilen veriler araştırmanın geçerliliği ve çeşitliliği açısından büyük önem taşımaktadır.

Veri toplama aracı olarak kullanılması planlanan görüşme formları ve günlük formatı araştırmacı tarafından hazırlanmış ve uzman görüşü alınmıştır. Pilot çalışma bir 9. sınıf öğrencisi, velisi ve öğretmen ile yapılmıştır. Öğrencinin doldurduğu günlük cevapları incelenmiş, günlük ile ilgili net olamadığı düşünülen ya da şüpheye mahal verebilecek ifadeler belirlenerek günlük formunda yeniden düzenleme yapılmıştır. Aynı şekilde, görüşme soruları veli ve öğretmen ile yapılan pilot görüşmelerde kullanılmış ve soruların açıklık ve netliği ile ilgili alınan geri dönütlere göre sorular tekrar düzenlenmiştir. Yapılan düzenlemelerin sonunda günlük formatı ve görüşme soruları ile ilgili uzman görüşü alınmış ve veri toplama araçlarına son şekli verilmiştir. Öğrenci, veli ve öğretmenlerden toplanan verilerin analiz edilmesinin ardından odak grup görüşmesi görüşme formu hazırlanmıştır.

3.4. Verilerin Toplanması

Bu araştırma, 9. sınıf öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde zaman yönetimi ile ilgili deneyimleri, görüşleri ve düşüncelerini oluşturan temellere ulaşmak amaçlanmaktadır. Öğrencilerden günlük yoluyla toplanan bilgiler öğrencilerin zaman algısını ve zaman yönetimi performansını ortaya koymak ve veri çeşitliliği oluşturmak için büyük öneme sahiptir. Zaman günlüğü araştırmacıya ve katılımcılara zamanın nereye ve nasıl harcandığı ile ilgili net bir bilgi verir (Dağlı, 2000). Aynı zamanda, zaman günlükleri sayesinde öğrenciler gün içerisinde ne yaptıklarını inceleyebilme ve kendileri ile ilgili farkındalıkları artırma imkanı elde edebilirler (Güvenç, 2011). Önceden hazırlanmış ve uzman görüşü alınarak yarı-yapılandırılmış olan görüşme soruları yoluyla verilere ulaşılmıştır. Veri toplama çevrimiçi ya da telefon yoluyla yapılan bireysel görüşmelerle ve günlük tutma yoluyla yapılmıştır.

Veri toplama sürecinde, öğretmen, yönetici ve veli gözünden öğrencilerin akademik ve eğitim hayatlarına yansıttıkları zaman yönetimi tecrübeleri ile ilgili görüşlere ve gözlemlere başvurmak öğrencilerin zaman yönetimlerinin dış çevreden nasıl algılandığını ortaya çıkarmak için önem taşımaktadır. Bu sayede, öğrencilerin algılarıyla dışarıdan gözlenenler arasında veri karşılaştırması yapılmıştır.

Nitel araştırmalarda araştırmacı genel olarak farklı yöntemleri bir arada kullanır ve bu sayede elde edilen verilerin geçerliliğini ve güvenirliğini artırır (Baltacı, 2019). Araştırmanın geçerliliğini artırmanın bir yolu olan veri çeşitlemesi, bir diğer ifade ile, araştırma sorusuna cevap verebilmek için farklı veri türlerinin ya da yöntemlerin kullanılmasıdır (Fraenkel ve Wallen, 2009: 559). Dolayısıyla, her ne kadar bu çalışma uzaktan eğitimde derslere en az %90 oranında katılım sağlamış farklı akademik başarı düzeylerine sahip 15 9. sınıf öğrencisinin zaman yönetimi ile ilgili algılarının bireysel görüşmeler yoluyla elde edilmesi planlansa da, veri çeşitlemesi yapmak için katılımlardan günlük tutmaları da istenmiştir. Bunun yanında, öğrenci velileri, öğretmenler ve yöneticilerle de bireysel görüşmeler yapılması, verilerin güvenirliği açısından somut delil niteliğindedir. Veri toplama süreci öğrencilerin 14 gün boyunca zaman günlüklerini

doldurmaları ile başlamıştır. Zaman günlükleri dijital araçlar aracılığıyla öğrencilerden toplanmıştır. Günlük çalışmasının ardından telefon yoluyla öğrenciler ile görüşmeler yapılmıştır. Öğrenci görüşmeleri bittikten sonra, telefon yoluyla veli ve öğretmen görüşmeleri yapılmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Olgu bilim çalışması olarak tasarlanan araştırmada, uzaktan eğitim sürecine dahil olmuş 9. sınıf öğrencilerinin zaman yönetimi ile ilgili görüş, tecrübe ve algılarına ulaşmak için bireysel görüşmelerde kullanılan yarı-yapılandırılmış sorulara verilen yanıtlarla içerik analizi yapılmıştır. İçerik analizinde araştırmacı yanıtları inceleyerek kategoriler oluşturmuş ve kategorilerden temalar elde etmiştir. Bu aşama sonucunda, Covid-19 dolayısıyla yapılan uzaktan eğitim sırasında öğrencilerin zamanı ve zaman yönetimini nasıl algıladıklarına ilişkin yargılara erişilmesi hedeflenmiştir.

3.5.1. Kodlayıcı Güvenirliği

Günlük ve görüşme analizinin ilk aşaması olarak kodlayıcı güvenirliğini sağlamak amacıyla iki kodlayıcı aynı günlük ve aynı görüşme kayıtlarını analiz etmiştir. Yapılan analizlerin karşılaştırılması sonucu iki kodlayıcı temalandırma ve kategorileme sonuçlarının birbiriyle tutarlılık gösterdiği görülmüştür. Kodlayıcı güvenirliği sağlanmasının ardından araştırmacı veri analizi aşamasını tamamlamış ve sonuçları görsellere dökmüştür.

3.5.2. Araştırmanın Geçerlik ve Güvenirliği

Araştırmanın geçerlik-güvenirliğinin sağlanması nitel araştırmalar için kritik bir öneme sahiptir. Nitel araştırmaların geçerlik-güvenirlik kriterlerinden olan araştırmanın inanılırlığı, katılımcı teyidi, uzman incelemesi, güvenilebilirlik, onaylanabilirlik ve aktarılabilirlik faktörlerinden bir ya da birden fazlasının sağlanması gerekmektedir (Creswell, 2003).

3.5.3. İnanırlık

Bir araştırmanın inanırlığını sağlamak uzun süreli etkileşim, katılımcı teyidi ve zaman incelemesi yöntemleriyle sağlanabilmektedir. Bu çalışmada katılımcılar ile uzun süreli bir etkileşim içerisinde çalışmalar yürütülmüştür. Katılımcılar 14 gün süre ile araştırmacı tarafından hazırlanan günlüğü doldurarak zaman kayıt defteri oluşturmuşlardır. Günlük tutma çalışması tamamlandıktan sonra katılımcıların her biri ile birebir görüşmeler yapılmıştır. Bu sayede toplanan verilerin inanırlığı olduğu düşünülmektedir.

3.5.4. Katılımcı Teydi

Katılımcılardan araştırma sonuçlarının kendi yanıtlarını yansıtıp yansıtmadığı ile ilgili alınan geri dönütler katılımcının sonuçları onaylaması anlamına gelmektedir (Başkale, 2016). Bu çalışmada günlük ve görüşmelerden toplanan verilerin analiz edilmesinin ardından katılımcılar ile odak grup görüşmesi yapılmıştır. Bu sayede her katılımcı çıkan sonuçlar hakkında fikir beyan etmiş ve bulguları onaylamıştır.

3.5.5. Uzman İncelemesi

Araştırma süresi boyunca araştırma deseninin belirlenmesi, verilerin toplanması, analiz edilmesi ve yorumlanması gibi her aşamaya eleştirel bir göz ile bakan bağımsız bir uzmanın incelemesi önemlidir. (Başkale, 2016). Bu araştırmada, her aşamayı incelemiş ve düzenleme önerilerinde bulunmuş bir uzman ile çalışılmıştır.

3.5.6. Güvenilebilirlik (Çeşitleme)

Çalışmanın geçerliğini sağlamak adına çeşitleme tekniği kullanılmaktadır. Bu teknik iki veya daha çok veri toplama yönteminin ya da veri kaynağının araştırmaya dahil edilmesi anlamına gelir (Başkale, 2016). Bu araştırmada öğrencilerin zaman yönetimi algılarını ortaya çıkarabilmek için günlük, bireysel görüşmeler ve odak görüşme teknikleri kullanılmıştır. Bunun yanında, veri kaynağı çeşitlemesi yapmak için üç ayrı ana katılımcı grubu oluşturulmuştur. Bu gruplar öğrenciler, veliler, öğretmen ve yöneticilerden oluşmaktadır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
ARAŞTIRMA BULGULARI

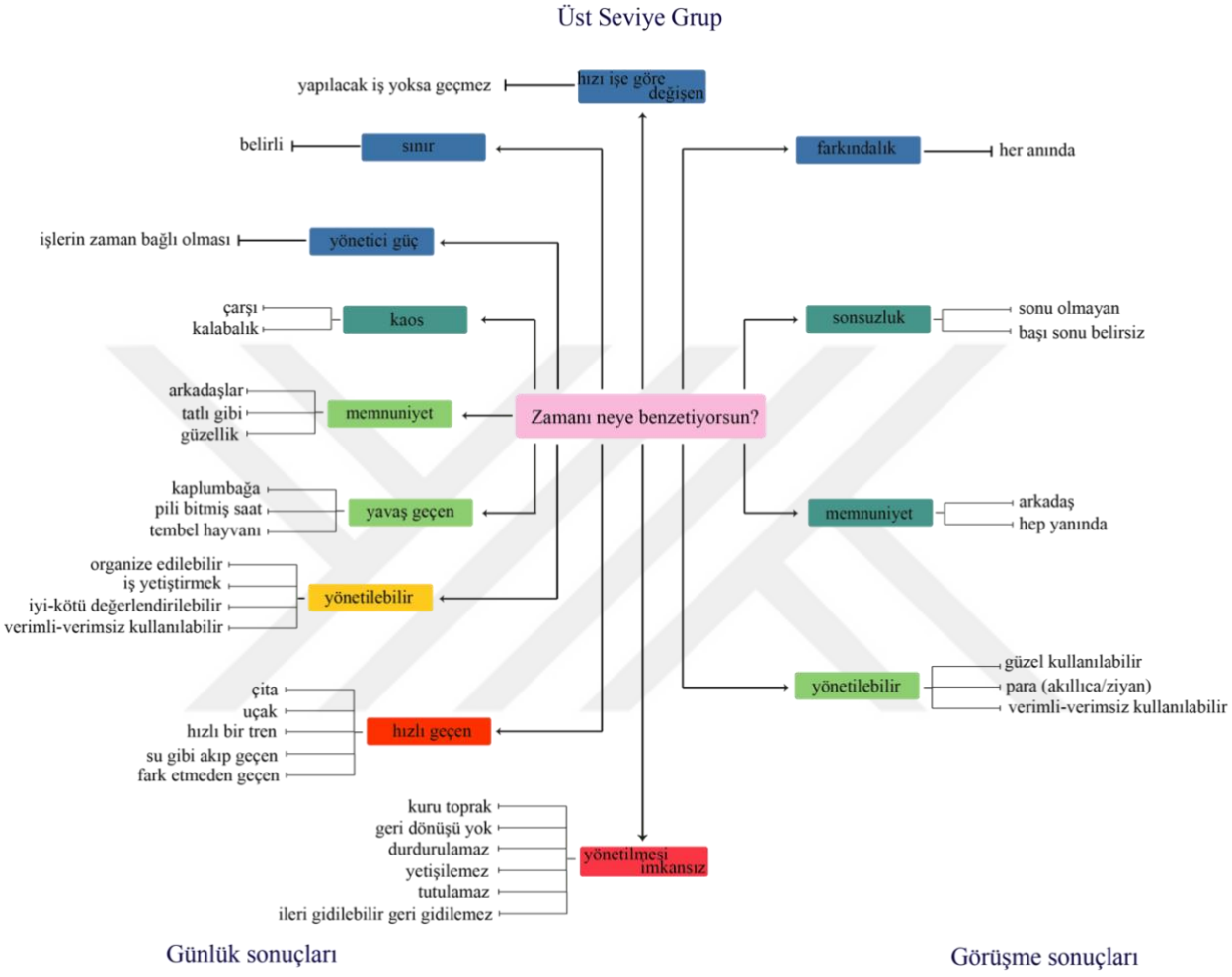
Çalışmanın bu kısmında araştırmanın bulgularına ve yorumlara yer verilmiştir.

4.1. Covid-19 Salgını Süresinde Uzaktan Resmi Öğretim Programı Eğitimini Sürdüren Özel Öğretim 9. Sınıf Öğrencilerinin Zaman Yorumlamaları (Öğrenci Günlükleri, Öğrenci Görüşmeleri, Veli Görüşmeleri, Öğretmen ve Yönetici Görüşmeleri)

Zaman algısı ve zaman farkındalığı ile ilgili öğrencilerin yorumlarına ulaşmak için günlük çalışması ve birebir görüşmeler yapılmıştır. Günlük ve görüşme verileri, öğrenci katılımcıların 3 gruba ayrılması sonucu değerlendirilmiştir. Bu bölümde veri analiz sonuçlarına ve temalarla ilgili öğrenci ifadelerine yer verilmiştir.

4.1.1. Üst Seviye Grubu Zaman Yorumlamaları

Üst seviye grubu öğrencilerin zaman yorumlamaları şekildeki gibidir:



Şekil 5. Üst seviye grubu zaman algısı

Üst düzey seviye grubunda bulunan öğrencilerin zamanı tarif ederken *hızlı* geçen bir şey, *yavaş* geçen bir şey gibi temel betimlemeler kullanmalarının yanında zamanı hızının yapıldığı işe göre değişen bir şey olarak da tanımlamışlardır.

"Zaman bazen yeterli olurken bazen de hiç yetmiyor." (Ö4)

"Zaman benim için durdurulamayan tren gibi durmadan ilerliyor." (Ö1)

"Bugün benim için zaman çok yavaş geçti. Yolculuktaydım belki ondan kaynaklı olabilir ama sanki bir gün değil de iki gün gibi çok yavaş geçti." (Ö2)

"Bugün mükemmel bir gündü. Keşke hiç bitmeseydi. Bu kadar mutlu olduğum gün sayısı az." (Ö3)

"Bugün sanırım en uzun gün falandı, asla bitmedi hala daha bitmiyor." (Ö3)

"Yani benim ders yoğunluğum varsa o gün o gün benim hızlı geçiyor." (Ö4)

Üst seviye grubu öğrencilerin zamanın hızını algılamaları ile ilgili *bireysel* fikirleri olduğu ortaya çıkmıştır. Bunun yanında hem görüşmelerde hem de günlüklerde öğrenciler zamanı *yönetilebilir* bir şey ve *memnuniyet veren* bir şey olarak tanımlamışlardır. Üst seviye grubu öğrencilerinin akademik olarak diğer gruptan daha yüksek olması, zamanı yönetmenin akademik başarıyla bir bağlantısı olduğunu göstermektedir.

"Zaman benim için verimli anlama geldi. Gerçekten kontrol edilmesi gerektiğini anladım." (Ö5)

"...paraya benziyor, akıllıca da kullanabilirsin ama çok saçma 1 şekilde kullanıp harcayabilirsiniz." (Ö3)

"Zamanı ben aslında verimli ya da verimsiz geçirme gibi algılıyorum." (Ö5)

"...çünkü hep benimle geliyor hep benim yanımda oluyor. Her zaman beni takip ediyor yani." (Ö4)

"Gün sonunda bütün çalışmalarımı tamamladığım için mutluyum." (Ö4)

Öte yandan; *zamanı yönetmenin imkansızlığı*, *zamanın kaosa benzemesi* ve *sınır* ya da *sonsuzluk* anlamına gelmesi gibi sonuçlar bu grupta kendini gösteren ayırt edici sonuçlardır.

"Geçen, bir daha gelmeyen bir şey." (Ö2)

"Zaman benim için geri dönüşsüz bir yol gibi ileri gidebilirsin ama geri gidemezsin." (Ö1)

"Bugün zaman benim için çarşı gibiydi; kalabalık ve kaos içinde." (Ö1)

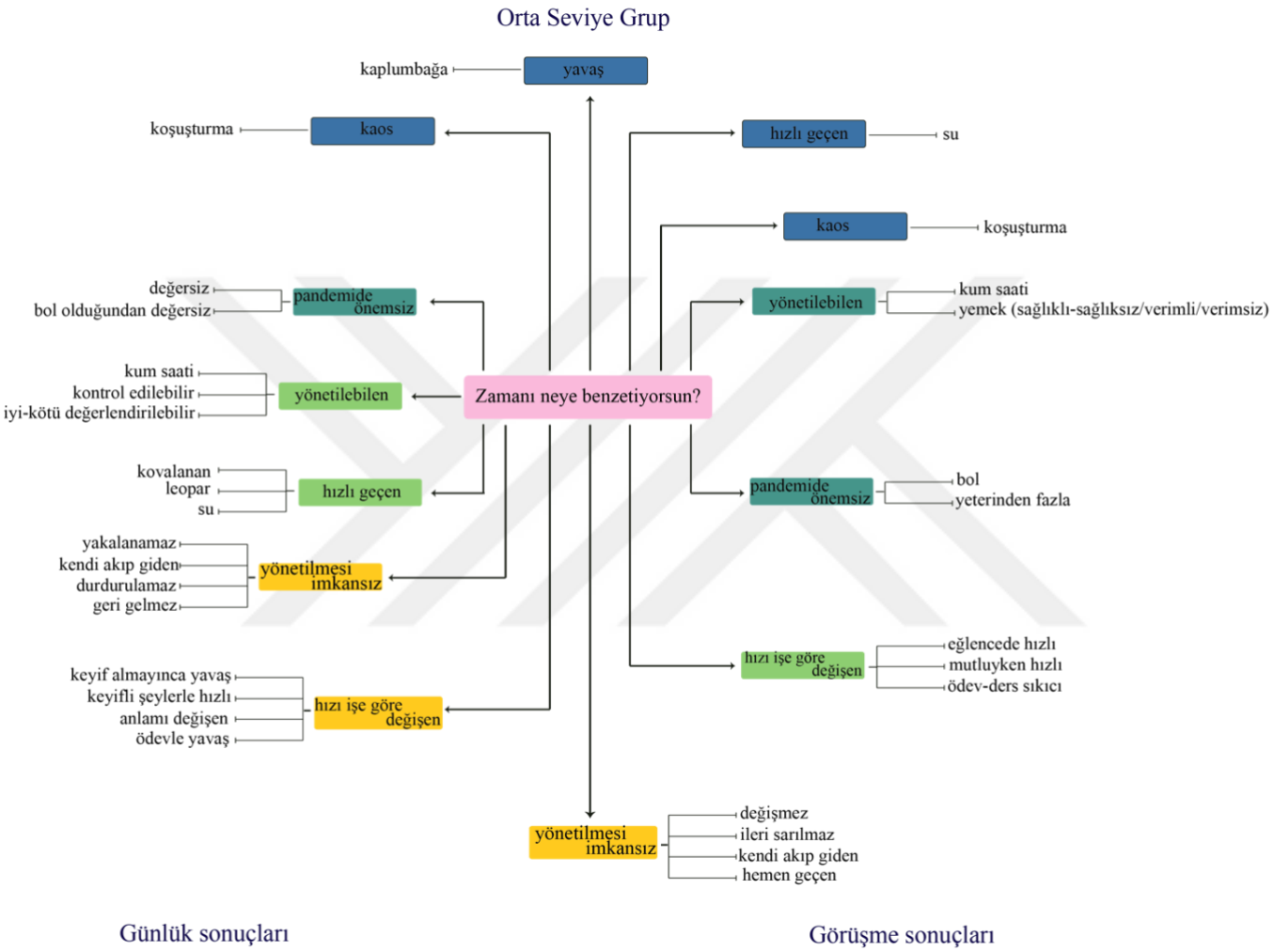
"Her şey zamana bağlı diyorlar bir şeyin olmasını veya olmamasını görebileceğimiz, hayatımızın da zamandan oluştuğu bir kavram aklımda" (Ö5)

"Zaman, bana göre bir sürenin belirli bir parçası, vakittir. Belirlenmiş an'dır." (Ö4)

"... nereye gideceğini hiç kimse bilmiyor. O yüzden de sonsuz bence." (Ö2)

4.1.2. Orta Seviye Grubu Zaman Yorumlamaları

Orta seviye grubunda bulunan öğrencilerin zaman yorumlamaları üst seviye grubuna göre farklılık göstermektedir.



Şekil 6. Orta seviye grubu zaman algısı

Orta seviye grubu öğrenciler zamanının *hızını yaptıkları işe göre değişen* bir şey olarak algıladıklarını belirtmişlerdir. Bunu tanımlarken öğrencilerin ödev ve ders gibi akademik çalışmalar söz konusu olduğunda zamanın *yavaş* aktığını algıladıkları, eğlenceli aktiviteler yaptıklarında ya da mutlu olduklarındaysa zamanın *hızlı* aktığını algıladıkları günlük ve görüşmeler sonucunda ortaya çıkmıştır.

Öğrenci ifadelerinden bazıları şöyledir:

"Evde hep aynı şeyleri yapmak ve artık o şeylerden keyif alamamak zamanın yavaş geçmesine sebep oluyor." (Ö7)

"Bugün zaman algım hızlıydı aslında çünkü gene arkadaşlarım ile plan yaptım ve gayet hızlı aktı." (Ö8)

"Bugün zaman algım baya yavaştı çünkü ödevler vardı yaparken baya sıkıldık ve vakit yavaş geçti." (Ö8)

"Bugün nedense dışarıda olduğum ve akşama doğru ders çalıştığım için zaman çok hızlı geçti." (Ö9)

"Zaman benim için bugün koşuşturma yüzünden anlayamadığım bir gün oldu. Çünkü derslerden çıkıp biraz oturduktan dinlendikten sonra derse geri döndüğüm için zaman çok çabuk geçti." (Ö10)

Bunun yanında, aynı yoğunluğa sahip iki karşıt fikir ortaya çıkmıştır. Gruptaki bazı öğrenciler zamanın *yönetilmesi imkansız bir şey olduğunu* ifade ederken diğer öğrenciler zamanı *yönetilebilen bir şey* olarak görmektedir.

"Zaman benim için her an kovaladığım ama bir türlü yakalayamadığım bir nesneye benzer." (Ö6)

"Ben normalde zamanı çok iyi yönetemem." (Ö7)

"Kontrol etmek anlamına geliyor kafamda. Zamanı kendim kontrol edebilirim." (Ö8)

Bu grupta farklı olarak öne çıkan temalardan biri katılımcılara göre zamanın *pandemide önemini yitirmiş bir şey olduğu* sonucudur. Salgının yarattığı koşullar dolayısıyla öğrenciler belirli kısıtlamalara tabi olmuşlar ya da zamanlarını evlerinin içerisinde geçirmek durumunda kalmışlardır. Bu durum OSGde bulunan bazı öğrenciler için bol zaman ve zamanın değerini yitirmesi olarak algılanmıştır. Katılımcıların zamanın değerinin salgın süresinde farklılaştığını dile getirdiği bazı örnek ifadeler şöyledir:

"Zaman benim için değerlidir ama şu an evde olduğum için çok fazla umursamıyorum." (Ö7)

"... hayatımda zaman aslında bir manada yemek ve uyku anlamına ve ödev anlamına denk geliyor çünkü genel olarak şu an korona da zamanda evde olduğumuz için genel olarak sadece işte derslerim yemek uyku bir rutinim olmuş durumda o yüzden benim için şu an bunu anlamları." (Ö9)

"Çünkü hani hep evdeyim. Boş zamanım çok oluyor. Eskiden o kadar olmuyordu zaten günün yarısı okuldaydım ve ödevleri yapmaya ya da mesela diğer etkinlikleri yapmaya çok zamanım olmuyordu." (Ö7)

Diğer yandan bazı öğrenciler, zamanı *kaos, hızlı* ya da *yavaş* geçen bir şey olarak anlamlandırmışlardır.

"Zaman benim için bugün koşuşturma yüzünden anlayamadığım bir gün oldu." (Ö10)

"... suya yani su gibi akıp gidiyor. Çok çok gidiyor. Hemencecik bitiyor." (Ö6)

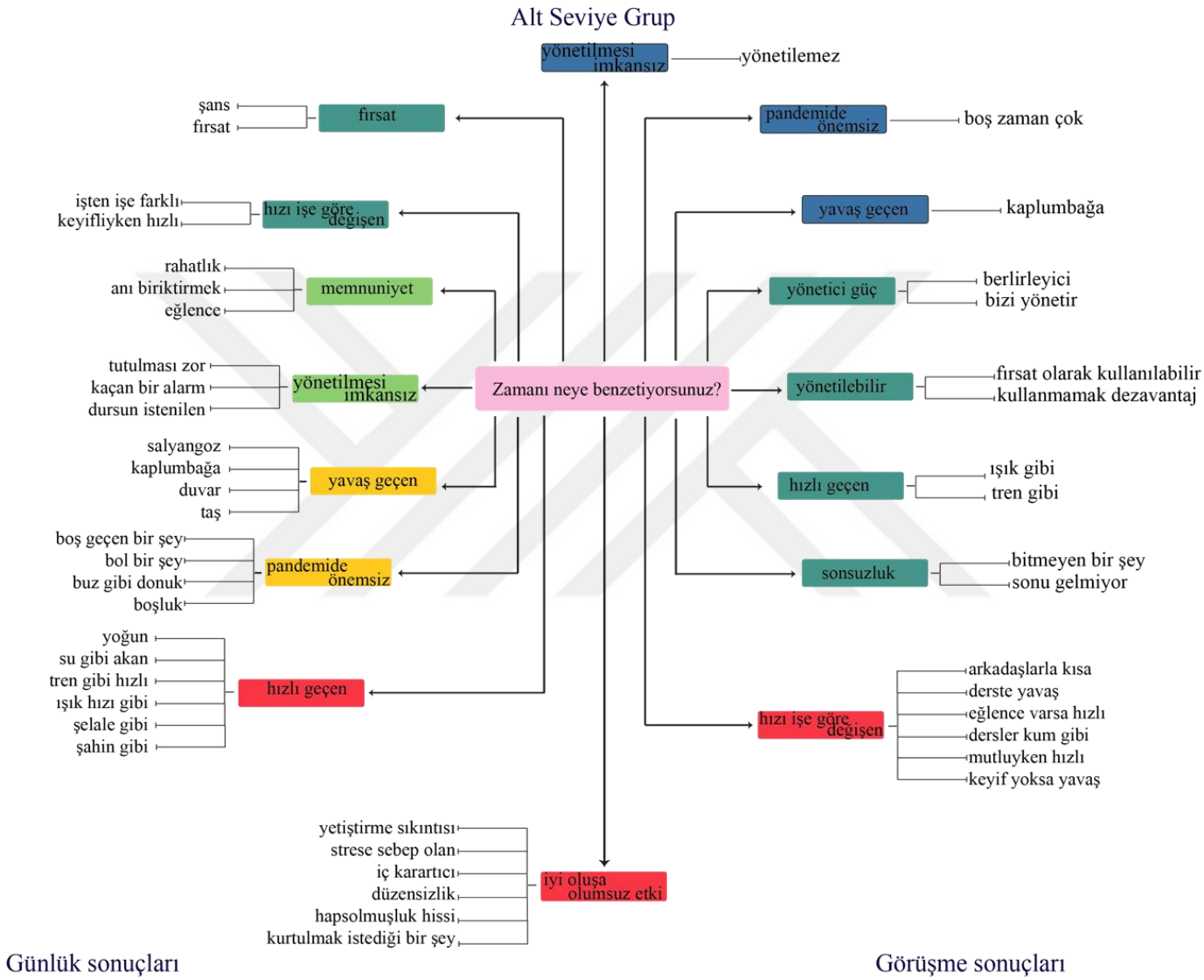
"Zaman benim için akıp gitti hiç plan yapamadım." (Ö6)

"Zaman çok yavaştı çok zor geçti çünkü dışarı çıkamadım ve sıkıldım." (Ö8)

Sonuçlardan anlaşılabileceği gibi akademik başarısı orta seviyelerde olan grubun zaman algılamalarında çeşitlilikler bulunmaktadır. Öğrenciler zamanı *hızlı, yavaş, yönetilemez, kaos, yönetilebilen* ya da *salgında önemini yitirmiş bir şey* olarak tanımlamışlardır. Öğrencilerin kendi kendilerine kaldıklarında sahip oldukları zamanı nasıl kullanacaklarına dair kesin bir fikirleri olmadığı söylenebilir.

4.1.3. Alt Seviye Grubu Zaman Yorumlamaları

Aşağıdaki şekil, alt seviye grubu öğrencilerin zaman yorumlamalarını göstermektedir.



Şekil 7. Alt seviye grubu öğrencilerin zaman algısı

Alt seviye grubu öğrenciler, zamanı *hızı işe göre değişen* bir şey olarak tanımlamışlardır.

"Zamanı kuma benzetiyorum çünkü ne kadar ve nasıl geçtiğini anlamıyorum bazen çok hızlı bazen ise çok yavaş geçiyor." (Ö11)

"Mesela canlı derste dersleri tekrar ederken yavaş geçiyor zaman." (Ö14)

"Benim hayatımda zaman genelde günün yarısında yani derslerim bitene kadar kum kum tanesi gibi diğer kalan kısımda ise ışık gibi hızlıca geçip gidiyor." (Ö13)

"Hızlı geçer ama hiç bitmesin istersin çok iyi bir olay yaşamışsındır." (Ö12)

Öne çıkan bir diğer tanım ise, zamanı düşünmenin katılımcılar tarafından *iyi oluşu olumsuz etkileyen bir şeye* benzetilmesidir.

"Zaman bugün benim için dijital ekrana sıkışımışlık anlamına geldi." (Ö14)

"zaman benim için hapsolmak anlamına geldi. Çünkü bütün günlerimi evde kapana kısılmış gibi her gün aynı şeyi yaparak geçiriyorum." (Ö14)

"Üst üste zor dersler vardı. O yüzden Salı Perşembeyi hiç yaşamak istemiyordum." (Ö11)

Alt seviye grubu öğrencilerinin, zamanı *yavaş geçen* bir şeyden daha çok *hızlı geçen bir şeye* benzetmiş olmaları, grubun zaman algısını tanımlarken dikkat çekici bir öge olarak görülmüştür.

"*Bugün zaman benim için bir taşa benzedi çünkü zaman çok yavaş geçiyor."* (Ö12)

"Zaman benim için hızlı giden bir tren gibidir." (Ö14)

"Diğer günlere göre daha hızlı geçti. Bugün zaman benim için ses dalgası gibiydi." (Ö13)

Orta Seviye Grubu'nda olduğu gibi Alt Seviye Grubu öğrenciler de, salgın sırasında zamanın önemini yitirdiğini düşünmektedirler.

"*Zaman benim hem önemli hem fazla olan"* (Ö11)

Grubun bazı üyeleri zamanı *yönetilmesi imkansız* bir şey olarak görüyorken bazı katılımcılar zamanı *yönetici bir güç* olarak ya da *yönetilebilen* bir şey olarak görmekteler.

"Zaman bugün bazı sürelerde dursun istedim." (Ö15)

"Zamana benim için kaçan bir alarmı temsil ediyor." (Ö11)

"Bu zamanlarda saate bakmam gerekiyor çünkü şey oluyor işte sokağa çıkma yasağı oluyor." (Ö11)

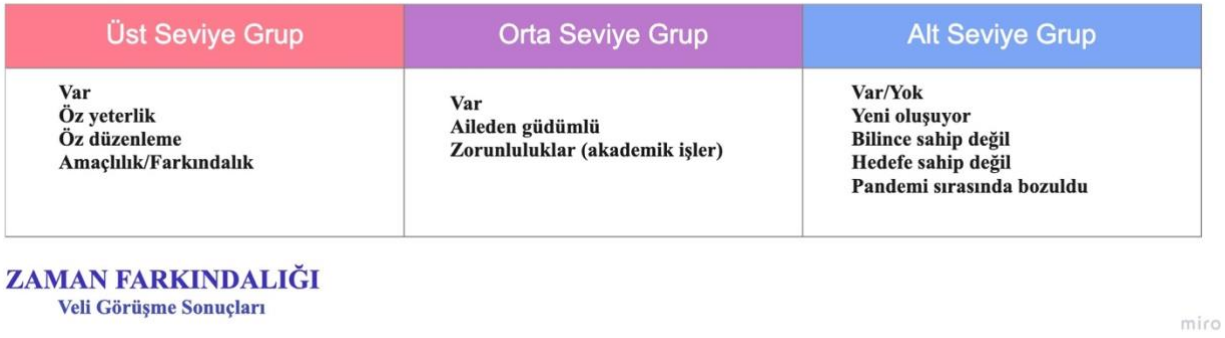
Öte yandan, zaman tanımlamaları arasında olumlu olduğu söylenebilecek ifadeler de yer almaktadır. Bunlar zamanın *memnun edici* bir şey olduğu ve *fırsat* anlamına gelmesidir.

"Zaman bugün benim için eğlenceydi." (Ö15)

"Ben zamanı fırsata benzetirim." (Ö11)

4.1.4. Veli Görüşmeleri Sonuçlarına Göre Öğrencilerin Zaman Algısı Yorumlaması

Araştırmaya katılan öğrencilerin velileri ile yapılan görüşme verilerine göre elde edilen sonuçlar aşağıdaki tabloda ifade edilmiştir.



Şekil 8. Veli görüşme sonuçlarına göre öğrencilerin zaman farkındalığı

Sonuçlara göre, üst seviye grubu öğrencilerin velileri öğrencilerin *zaman farkındalığına sahip* olduğunu düşünmektedirler. Ebeveynler, zaman farkındalığının göstergeleri olarak öğrencilerin *öz düzenleme* ve *öz yeterlik* algılarının gelişmiş olduğunu ifade etmektedir. Bunun yanında, öğrencilerin kendilerini gerçekleştirmek için *amaçlılığa ve farkındalığa* sahip bireyler olduğunu belirtmişlerdir.

"Yani zamanı kendisi ayarlamayı seviyor. Yani sorumluluklarını biliyor." (V5)

"Mesela derse başlaması gereken saat ya da işte yatması gereken saat ya da tenefüs 10 dakika ise oradaki zaman farkındalığı vardır." (V1)

"Evde bütün işlerini gün boyunca dersler ve yemek dahil tek başına yapıyor. Birtakım zorunluluklardan dolayı daha iyi yönetmeye başladı zaten." (V1)

"Sabah erken kalkıp aynı okula gidercesine yani ders olmasa da heyecan dersleri olmasa da aynı şekilde ders çalışma rutini var." (V5)

"Aynı anda birçok şey yapmayı çok seviyor. Eğer ki planlama yapamazsa hayatında hepsine birden yetişmesi çok zor. Çok başarılı bir öğrenci çünkü." (V3)

"Sorumlulukların bilincinde bir çocuk yani sabah derslerinde kendisi kalkar genelde. Yani okul saatlerinde ya da herhangi randevu saatlerinde falan o konuda hassastır." (V2)

"Planlı programlı bir çalışma sergiliyor kendisi bu da zaman kavramına dahil 1 durum büyük ihtimalle bu şekilde ilerlediği takdirde başarıyı yakalayacak." (V4)

Orta seviye grubu öğrencilerin ebeveyn görüşlerine göre, öğrencilerin *zaman farkındalığı dış etkenler* dolayısıyla oluşmuştur. Bahsedilen dış etkenler; aile yönlendirmesi, aile baskısı, okul kuralları, okul programı gibi durumları kapsamaktadır.

"Onların planlayan bir okul, bir aile var hep onları düşünen tasarlayan, planlayan. O yüzden bunun çabasında çok düşmeme hali var gibi." (V10)

"Covid-19 da neyin ne olacağını çok iyi farkına vardı. Hocam zamanını nasıl harcayacağını dersleri ne zaman çalışacağını, boş vaktin nelerle uğraşacağını ev halkı olarak hepimiz anladık." (V9)

"Bir obsesyon gibi sanki bizim evimizde o sistem. Yani zaman yönetimi saat, saat kavramı.. atıyorum saat dokuz da şurada olacak dediğimiz zaman ben bir yarım saat öncesinden hazırlık yaparım, bu herkese bulaştı." (V8)

"Evdeki düzeni derse uydurmaya çalışıyor." (V7)

Alt seviye grup öğrencilerin veli görüşme sonuçları ise bu öğrencilerin *zaman farkındalığına* sahip olmakla ilgi kesin bir özellikleri olmadığını göstermektedir. Öğrencilerin zaman konusunda bilinçli olmayışları, herhangi bir hedefe sahip olmayışları zamanın farkında olmadan hayatlarını sürdürdüklerini gösteren durumlar olarak aktarılmıştır. Bazı öğrenciler ise kapanma sırasında uzaktan eğitime geçişle birlikte zamana karşı duyarlı hale gelmişlerdir.

> "*Çünkü bilincinin henüz yeterli seviyede geliştiğini düşünmüyorum. Zaman anlamında ya da hedef hedeflerinin henüz tam olmadığını düşünüyorum."* (V11)

> *"Özellikle son dönemde son birkaç aydır kendisi kalkıyor mesela sabahleyin dersine önceden ben kaldırıyorum."* (V12)

Öte yandan, daha önce zaman farkındalığı olan öğrencilerde *salgın* döneminin getirdiği farklı yaşam tarzının öğrencilerin *zaman farkındalığını ortadan kaldırmış* olduğu da veliler tarafından öne sürülmüştür.

> *"Yani zaman farkındalığı vardı. Şu korona döneminde biraz zamanla ilgili sıkıntılar oluşmaya başladı."* (V13)

> *"Bu Covid-19 olduğundan beri pek zaman kavramı diye bir şeyimiz kalmadı diyebilirim."* (V15)

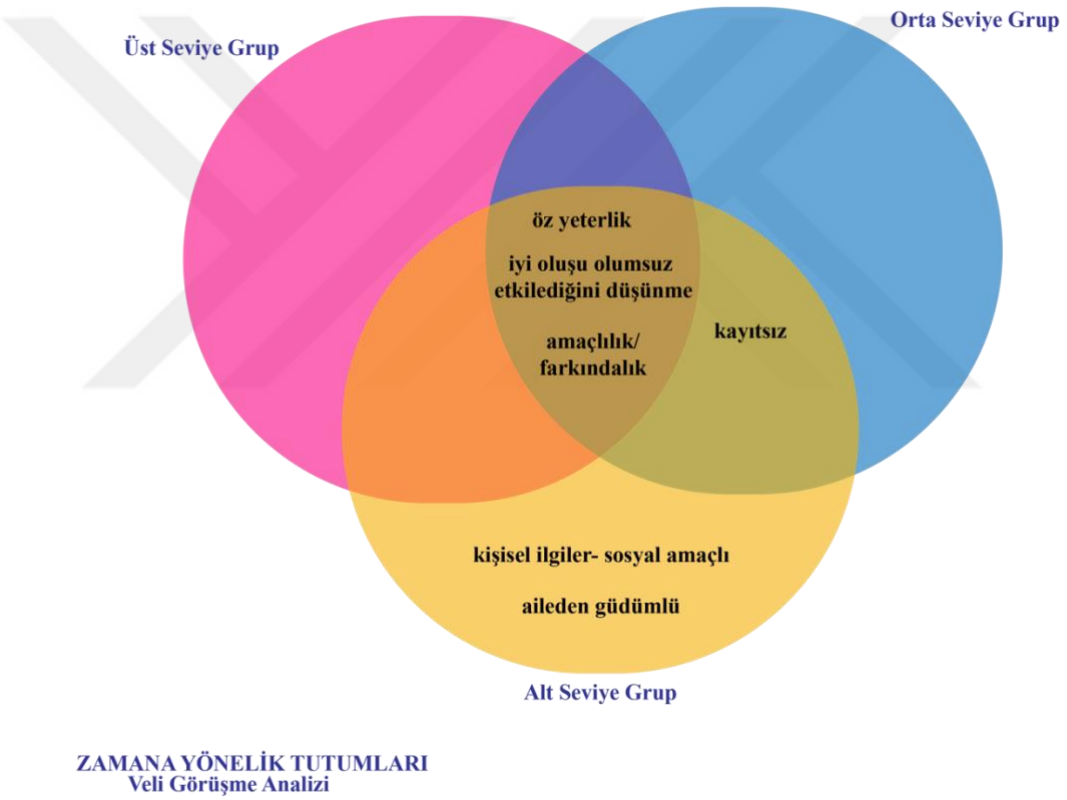
Bu grupta farklı olarak öne çıkan ifade ise, zaman farkındalığının yeni oluşmaya başlamasıdır.

> *"Ben 'oğlum derse misin' falan dediğim zaman ise 'artık bana söyleme anne ben dersteyim ya zaten' diyor."* (V12)

> *"Tabi ki de yaşı ilerledikçe daha farkında oluyor."* (V14)

Öğrenci ve velilerden alınan dönütlere göre, yapılan çalışma öğrencilerin zaman üzerine düşünmeleri üzerinde etkiye sahiptir. Dolayısıyla, bazı öğrencilerin bu çalışmayla birlikte zaman farkındalığı edinmeye başlamış olmasından söz edilebilir.

Velilerle yapılan görüşmelerde, öğrencilerin zaman algılarını detaylı bir şekilde tanımlayabilmek için zamana yönelik tutumları hakkında da görüşler alınmıştır. Bu doğrultuda, çıkan sonuçlar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.



Şekil 9. Veli görüşme sonuçlarına göre öğrencilerin zamana yönelik tutumları

Üç alt grupta da ortak olarak ortaya çıkan temalar, öğrencilerin zaman ile ilgili tutumlarının benzer özellikler taşıdığını göstermektedir. Ortak temalar, *öz yeterlik, amaçlılık/farkındalık* ve *iyi oluşu olumsuz etkileyen* bir durum olduğunu düşünme olarak ortaya çıkmıştır.

Bu veriler ışığında zamanı düşünmenin öğrencilere *amaçlılık ve farkındalık* kazandırmakta olduğu söylenebilir.

"…iş adamı olacağım işte yani hani hep böyle planlaması o yönde." (V6)

Ortak olarak ifade edilen diğer temanın *olumsuz* bir etkiye işaret ettiği açıktır. Üç ana grupta (öğrenci- veli- öğretmen ve yönetici) yapılan görüşme sonuçları, öğrencilerde zamanı düşünmenin kaygı, stres, baskı ve başaramama korkusu gibi olumsuz hisler ortaya çıkardığını yansıtmaktadır.

"Derslerin bir an önce bitmesi saatini bekliyor diyeyim. Öyle yani o tür şeyler oluyor." (V12)

Diğer yandan, orta seviye ve alt seviye gruplarındaki öğrencilerin zaman ile ilgili herhangi bir beklenti ya da umuda sahip olmadıkları, zamana karşı *kayıtsız* olduklarını göstermektedir.

"Zaman kaygısı yok." (V11)

"Şu an geleceğe dönük çok öyle bir beklentisi olduğunu düşünmüyorum." (V13)

"Çok rahat bir yapıya sahiptir. Böyle son ana sıkıştır ve zaman kaygısı yoktur." (V13)

ASG öğrencilerin velileri, zamana yönelik tutumları için *aileden güdümlü* olduklarını ifade etmişlerdir. Bu ifade, velilerin öğrenciler adına çeşitli gelecek planlamaları, beklentileri ya da umutları olduğunu göstermektedir. Alt grup öğrenciler ile ilgili yorumlamalarda dikkat çeken tema öğrencilerin zamandan beklentilerinin *kişisel ilgiler ve sosyal amaçlı* olduğu yorumlamasıdır.

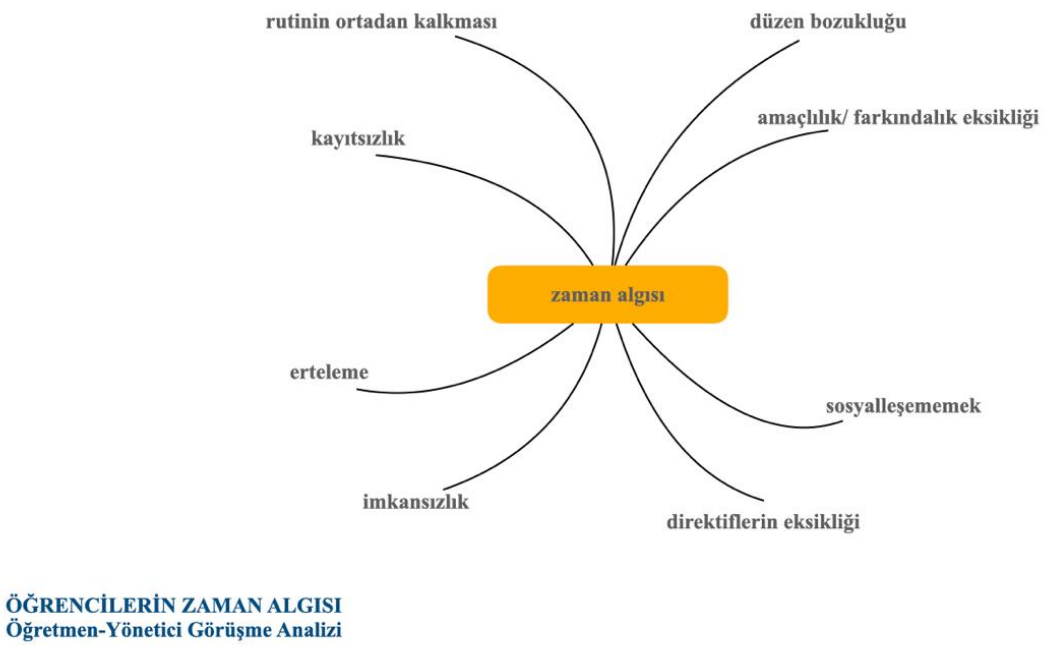
"Zamanla ilgili beklentileri genelde sosyal amaçlı oluyor." (V11)

"Sadece kendi özel isteklerine bağlı olarak zaman kaygıları var." (V11)

"Sayın hocam aslında zamanla ilgili şöyle kaygılar oluyor, daha çok oyun saatlerini, programlıyor işte dersleri bitsin. Arkadaşlarımla haberleştiğin işte şu saatte gireceğiz falan diye zamanı kolluyor." (V12)

4.1.5. Öğretmen ve Yönetici Görüşmeleri Sonuçlarına Göre Öğrencilerin Zaman Algısı Yorumlaması

Öğretmen ve yöneticilerle yapılan görüşmelerden elde edilen verilerin analiz edilmesi sonucunda ortaya çıkarılmış fikir haritası aşağıdaki gibidir.



Şekil 10. Öğrencilerin zaman algısı, öğretmen yönetici görüşme sonuçları

Öğretmen ve yöneticilerle yapılan görüşme sonuçlarına göre, genel görüş öğrencilerin zaman algılarında salgın dönemi sırasında bir *bozulma* yaşanmış olduğudur. Bu grup öğrencilerin zaman algısı oluşumlarını iç motivasyondan çok dış etmenlere bağlamaktadır.

"Öğrencilerin bir bocalama dönemi yaşadığını düşünüyorum. Günü planlarken sabah kalkması bile değişti. Ders 9'da başlıyorsa 9'a 5 kala uyanıyor öğrenci." (K2)

Onlara göre, öğrencilerin hayatında okul programının olması kesinlikle bir *düzen* anlamına gelmekteydi. Okul öncesi sabah hazırlığı, akşam dönüş ve ders araları, teneffüsler gibi *rutinler* öğrencilerin hayatlarını hem fiziksel hem de sosyal anlamda olumlu etkilemektedir. Ancak, kapanma dolayısıyla öğrencilerin bahsedilen rutinlerinin ortadan kalması büyük bir farklılık yaratmıştı.

"Okula gelirken çocuklar sosyalleşiyor ve aynı zamanda yürüyor. Fiziksel ve sosyal olarak alışverişte bulunuyorlardı." (K2)

"Çünkü sabah kalkıp kahvaltılarını edip servise arabalarına ya da işte halk otobüslerine binip okula gelme şeylerini kaybettiler. Var olan rutinleri yok olunca da okula karşı olan hisleri okula karşı olan sorumlulukları azalmaya başladılar." (R)

Direktifler ile hareket etmeye alışmış olan öğrencilerin, kendi zamanları ile baş başa kalmaları, onların zamanı nasıl kullanabileceklerini bilmediklerini ortaya çıkarmıştır.

"Bizim eğitim sistemimiz öğrencinin daha az aktif olduğu bir eğitim sistemi ve dolayısıyla yüz yüze eğitimde öğrencilerimiz biz söyleyince kitaplarını açıyorlar ve ödevlerini yapıyorlar ve zamanlarını programlama bu yüzden onlar için zor bir hal aldı." (K2)

Bu sırada, bazı öğrenciler zamanı yönetmenin imkansızlığına inanmaya başlamış, işleri *ertelemeye* başlamış ya da zamana karşı *kayıtsızlıklarını* gün yüzüne çıkarmışlardır.

"Bu yüzden de dersleri de normal hayatlarına da sürekli her şeyi erteleme psikolojisine geldiklerini düşünüyorum." (K3)

"Evde belli saatleri dışında kapalı kalmalarından dolayı da zamanın varlığına inanmıyorlar." (Y3)

"Boş zaman değerlendirme ile ilgili verilen herhangi bir öneriyi zaten bu beni mutlu etmez deyip hiç denemeden çöpe atabiliyorlar." (K1)

Bunun yanında, güdümden uzakta kendi zamanlarının sorumluluğunu alan öğrencilerin *amaçlılık ve farkındalık* konularında gelişmemiş olduğu ortaya çıkmıştır.

"Zamanı yönetmek gibi bir istekleri de kalmadı." (Y3)

"Başarı duygusuyla perçinlenmemiş öğrenci de gelişim aşamalarına göre maalesef bunu içselleştiremiyor." (K2)

4.1.6. Yorum

Özetle, 3 seviye grubunda bulunan katılımcılar tarafından *zaman* farklı şekillerde yorumlanmaktadır. ÜSG zamanı baskın olarak hızlı geçen bir şey ve yönetilmesi imkansız bir şey olarak yorumlamaktadırlar. ÜSG öğrencilerin dışarıdan bir programa ve kurallara uymaya daha yatkın oldukları ama yalnız kaldıkları durumlarda zamanı yönetmek ile ilgili yeterlilik hissetmedikleri bu sonuçların bir nedeni olarak görülebilir. Veli yorumlamalarına göre öğrenciler zaman farkındalığına sahiptirler. OSG öğrencilerine göre zaman yönetilemez, hızlı geçen bir şey, kaos, pandemide önemini yitirmiş bir şey olarak yorumlanmaktadır. OSG'nin bu süreçte, zaman ile ilgili olumlu duygulara sahip olmadığı söylenebilir. OSG velilerine göre, öğrencilerin zaman farkındalığı sadece dış etkenler vasıtasıyla oluşmuştur. ASG katılımcıların ifadelerinden zamanı hızı işe göre değişen, yavaş geçen, iyi oluşu olumsuz etkilen bir şey olarak algıladıkları sonucu çıkarılmıştır. ASG velilerinin ifadesi, bu grupta bulunan katılımcıların zaman farkındalığına bağlı olarak kesin bir yargıları olmadığıdır. Öğretmen ve yönetici yorumlarına göre, belirli bir plan sunan okul faktörünün ortadan öğrenme yaşantısından uzaklaşması, öğrencilerin zaman algılarında bozulmaya yol açtığı yönündedir. Uzaktan eğitime geçilmesi sonucu, günlük yaşantılarından birebir direktiflerin yokluğu öğrencilerin zamana karşı kayıtsızlık geliştirmesi, zamanı yönetmenin imkansızlığına inanması ve ertelemeye başvurması gibi sonuçlar doğurmuştur.

4.2. Covid-19 Salgını Süresinde Uzaktan Resmi Öğretim Programı Eğitimini Sürdüren Özel Öğretim 9. Sınıf Öğrencilerinin Zaman Yönetimi Performansı Yorumlamaları

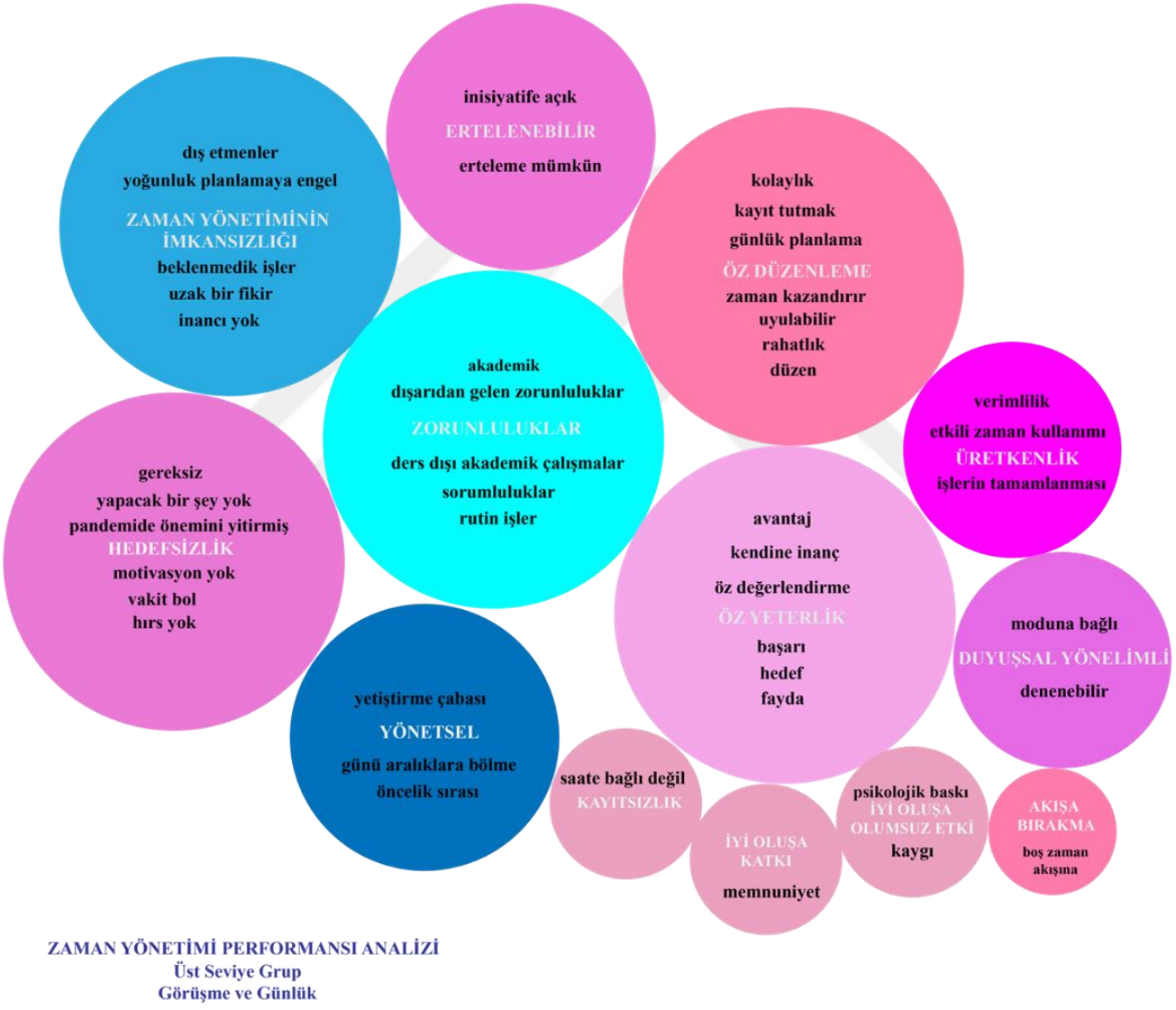
Katılımcıların zaman yönetimi performansı yorumları 3 öğrenci grubu için ayrı başlıklar altında incelenmiştir.

4.2.1. Öğrencilerin Zaman Yönetimi Performansı Yorumlamaları

Bu bölüm, öğrencilerin zaman yönetimi performanslarını ile ilgili yorumlarını içermektedir. Bölümde sırasıyla ÜSG katılımcılar, OSG katılımcılar ve ASG katılımcılar başlıkları altında ZY performans analizi ve öğrencilere göre salgın döneminde zaman açısından fırsatlar ve engeller ile ilgili analiz sonuçları paylaşılmıştır.

Üst Seviye Grubu Öğrencilerin Zaman Yönetimi Performansı Yorumlamaları

Bu bölümde üst seviye grubu öğrencilerin zaman performansları ve Covid-19 salgın dönemi uzaktan eğitim boyunca karşılaştıkları fırsat ve engeller ile ilgili bulgulara yer verilmiştir.



Şekil 11. Üst seviye grubu zaman yönetimi performansı analizi

ÜSG öğrencilerin günlük ve görüşme sonuçlarına göre, zaman yönetimi ile ilgili kişisel yorumları bulunmaktadır. Bu grupta en baskın olumlu öğeler, öğrencilerin zaman yönetimini *öz düzenleme* ve *öz yeterlik* olarak görmeleridir.

"Her gün sabah saat 7.30 da uyanırım. Öncelikle kahvaltımı yaparım. Plan yapmazsam düzenim olmaz." (Ö4)

"Zaman planlaması yaptım, yapma sebebim kendime sosyal olarak daha fazla zaman ayırabilmek." (Ö1)

"Hepsini belirli aralıklarla yapıyorum. Düzenli olmamı sağlıyor hocam." (Ö4)

"Yaptığım programa uyduğunu düşünüyorum." (Ö1)

"Sabahları alarmı kurup kalkıp derslerime giriyorum. Sonra tenefüslerime de dikkat ediyorum." (Ö2)

Bunun yanında, bazı öğrenciler zaman yönetimini *iyi oluşlarına olumlu etki* olarak yorumlamaktadır.

"Bugün de uyguladım ve gerçekten faydasını gördüm kendime ve arkadaşlarıma vakit ayırdım." (Ö1)

"Zamanın boşa gitmemesi için ne zaman planlaması yapmak çok önemli." (Ö2)

Kişisel yorumlamaların dışında zaman yönetimi ile ilgili dış etmenler de ortaya çıkmıştır. Örneğin, öğrenciler çoğunlukla zaman yönetimini *yönetsel bir araç* olarak, *üretkenlik aracı* olarak ve *zorunlulukları yerine getirme* aracı olarak algıladıklarını ifade etmişlerdir.

"Belirlediğim olayların çoğuna uydum ama tabi ki ani gelişen olaylardan dolayı bazı olaylar geciktiği için hepsine uyamadım." (Ö2)

"*Sorumluluklarım derse girmek, ödevlerimi yapmak işte."* (Ö2)

"Çünkü her gün farklı görevler ve farklı şeyler verildiği için planlamam değişiyor." (Ö1)

"Planlama deyince gerçekten sadece ders geliyor aklıma." (Ö3)

"*Ödevler verilirse böyle küçük bir kağıda gözümün önüne gelecek şekilde böyle masanın üzerine koyuyorum. O kağıdı yapılacaklar listesi."* (Ö5)

Zaman yönetimini uygulama konusunda ise öğrencilerin farklı fikirleri olduğu ortaya çıkmıştır. Grupta bulunan bazı öğrenciler, zaman yönetimini *duyuşsal* durumlarına göre uygulayıp uygulamayacaklarına karar vermekteler.

"Moduma göre değişebilir, bazen uygulamak istemem." (Ö3)

Akışına bırakma hali bu grup içerisinde çok yaygın olmamakla birlikte, öğrencilerin belirli durumlarda tercih ettiği bir durum olarak bulgulanmıştır.

"Bugün plan yapmadım. Geç uyandım. Dinlendim." (Ö4)

"*Boş zamanlarımda telefonda internette geziniyorum. Video falan izliyorum."* (Ö2)

"*Boş zamanlarımı planlamıyorum."* (Ö1)

"O an ne yaşayacaksak yaşayalım arkadaşlarım da var ama onu benim gibi bazen çok düzenli bir şekilde plan yapalım arkadaşlarım da var." (Ö3)

"*Sosyal zamanım için derslerim bittikten sonra yani canım ne isterse onu yapıyorum."* (Ö5)

"O an canım ne yapmak istiyorsa onu yapıyorum." (Ö2)

Uygulama konusunda en çok öne çıkan öğe öğrencilerin yaptıkları planları *erteleme* konusunda titiz davranmıyor olmalarıdır.

"*Son güne kadar kalması, domino taşı gibi bir tanesinin yapamadığımda diğerinde yapılmıyor hepsi birikip son güne kalıyor."* (Ö1)

"Cuma günü bütün haftanın yorgunluğu olabilir. Ondan dolayı bazen benim bıraktıklarım oluyor." (Ö5)

Zaman yönetimini ile ilgili öğrencilerin olumsuz ifadeleri, *zaman yönetiminin imkansızlığı* teması ile sunulmuştur.

"Bugün zaman yönetimi yapmadım çünkü çok yoğun geçti." (Ö1)

"Şu ana kadar yaptığım planlarında birçoğuna uymadım anı yaşıyorum." (Ö2)

"Hesapta olmayan olaylar ortaya çıkınca her şey birbirine girdi sonra da zaman planlamasını yapamadım." (Ö2)

Bazı öğrenciler zaman yönetimini *iyi oluşlarına olumsuz etki* olarak yorumlamaktadır.

"*Okul olsaydı erken kalkıp okula gidiyordum. Şimdi pek planlama yapmıyorum."* (Ö3)

"*O defterin içinde yapılmamış kalan maddelerim olmasını istemediğim için ben de direk y yaptıklarımı yazmaya karar vermiştim."* (Ö5)

"*Sıkınca da böyle kural gibi hoşuma gitmeyen bir şey oluyor."* (Ö2)

Az sıklıkta da olsa öğrencilerin zaman yönetimine karşı *kayıtsız* kaldıkları da ortaya çıkmıştır.

"Zaman yönetimi yapmadım çünkü gerek duymadım." (Ö1)

Öğrencilerin bir *hedefe sahip olmaması (hedefsizlik)*, zaman yönetimi yapmalarına gerek olmadığı yönünde düşünmelerine sebep olmaktadır.

> *"Zaman planlaması yapmadım çünkü bir gün içerisinde yaptığım aktiviteler çok az ve sınırlı."* (Ö1)
> *"Okul zaman programına uymak zorundayım ama onun haricinde kendime bir plan belirleyecek hırsı bulamıyorum kendimde."* (Ö3)
> *"Hiçbir planlama yok hocam. Ama kendime hedef koymaya çalışıyorum."* (Ö3)

Üst Seviye Grubu Öğrencilere Göre Salgın Döneminde Zaman Açısından Fırsatlar ve Engeller

ÜSG öğrencilerin salgındaki kısıtlama sürecinde zaman açısından fırsat bulduklarını düşündükleri konu amaçlılık/farkındalık olarak bulgulanmıştır. Bu durumu katılımcı öğrenciler şu ifadelerle aktarmışlardır:



Şekil 12. Üst seviye grubu Covid-19 dönemi fırsatlar engeller, görüşme sonuçları

ÜSG katılımcıların engel olarak düşündükleri durumların ise; *zamanın değerinin azalması, teknoloji kullanımında artış* ve *aile ilişkilerinin bozulması* olduğu görülmüştür.

"Pandemide zaman çok önemsediğim bir şey değil." (Ö1)
"Verimli vakit geçirmiyorum." (Ö1)
"Ev içinde aile ile ilgili olabilir." (Ö3)
"Telefon en büyük engelleyici." (Ö5)
"Videoyla ve telefonda oyun oynarken çok fazla zaman geçiriyorum." (Ö2)

Öz düzenleme, bu gruptaki bazı öğrenciler için bir kayıp, bazı öğrenciler için ise bir kazanım olarak bulgulanmıştır.

"*Yani daha düzenli oldum, kendime odaklandım."* (Ö4)
"Çalışma düzenimiz falan kalmadı." (Ö3)
"Bütün zamanım bana kalıyor." (Ö5)
"Ders çalışmaya daha çok vaktim oldu. Okulda bu kadar çalışamıyordum." (Ö2)

Amaçlılık/farkındalık, üst seviye grubu öğrencilerin avantajı olarak ortaya çıkmıştır.

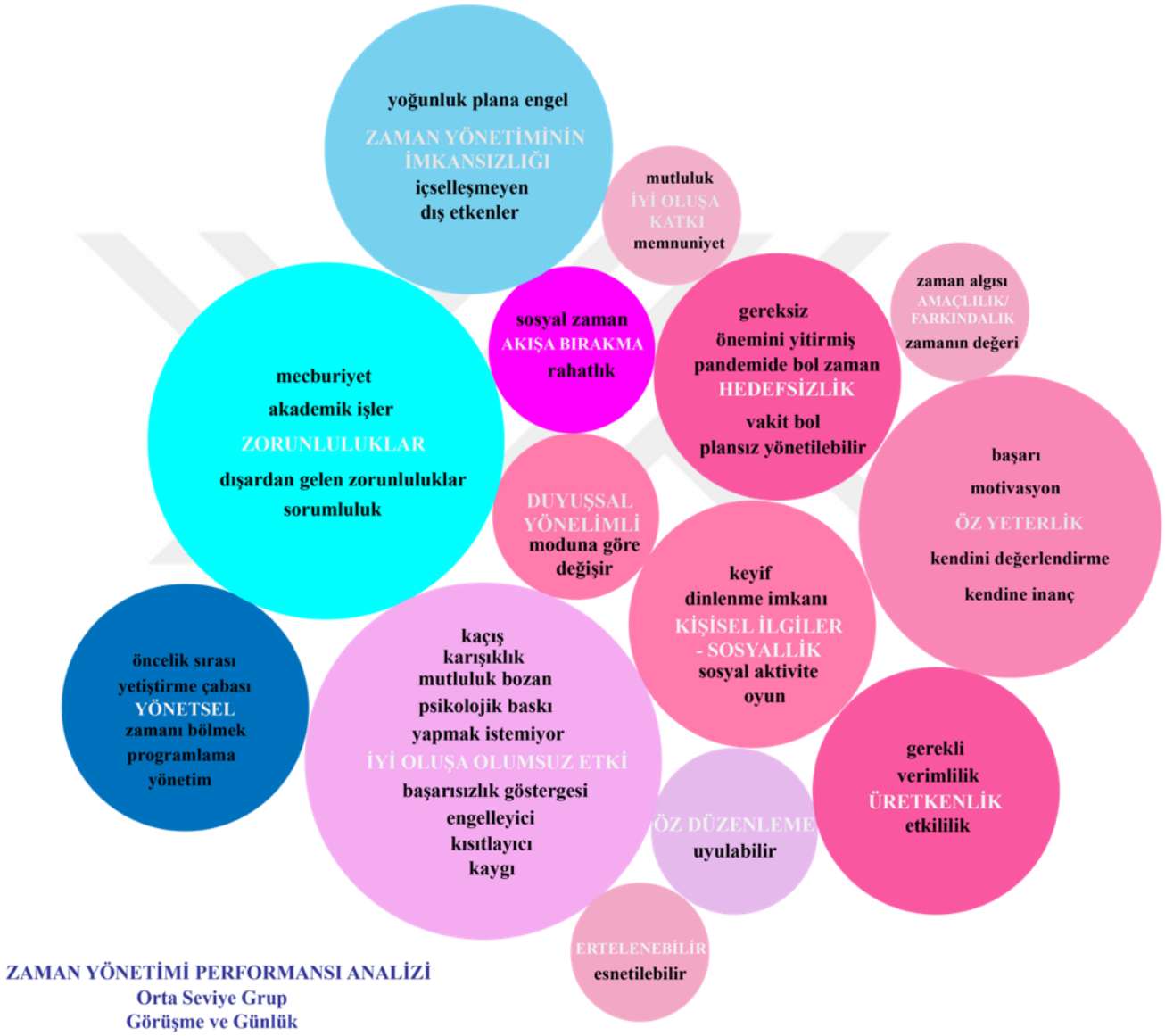
"*Farkındalığım arttı."* (Ö4)
"Pandemi döneminde fikirlerim hedeflerim değişti." (Ö2)

Buna benzer olarak, *kişisel ilgilere ve sosyalleşmeye* zaman bulmak, bazı öğrenciler tarafından bir fırsat olarak algılanmışken, bazı öğrenciler için ise pandemi koşulları sosyal yaşamı bozmuştur.

"*Sosyalleşmek için zamanım olmuyor o zaman."* (Ö2)
"Çok özlediğim arkadaşlarım var, onları göremiyorum." (Ö3)
"Zorunlu olarak görmek durumunda kaldığım insanlardan uzak kalmak olumlu etkisi oldu." (Ö3)
"Sosyal hayatım kalmadı, kısıtlamalardan dışarı çıkamıyorum." (Ö4)

Orta Seviye Grubu Öğrencilerin Zaman Yönetimi Performansı Yorumlamaları

Bu bölümde, OSG öğrencilerin kendi zaman performansları ve Covid-19 salgın dönemi uzaktan eğitim boyunca karşılaştıkları fırsat ve engeller ile ilgili bulgulara yer verilmiştir. OSG öğrencilerin günlük ve görüşme analizlerine göre bulgular şöyledir.



Şekil 13. Orta seviye grubu zaman yönetimi performansı analizi

Bu gruptaki öğrenciler *zaman yönetiminin iyi oluşa olumsuz etki* olduğunu düşünmekteler. Bu nedenle, zaman yönetimi yapmayı tercih etmediklerini belirtmişlerdir.

"Okulun ders program güzeldi ama sıkıcı geliyor." (Ö6)

"Zaman planlaması yapmadım, hala sonuçlarından memnunum." (Ö8)

"İnsan planlayınca ister istemez kendini bir sorumluluk altına sokuyor maalesef." (Ö6)

"Her şeyi planlı bir şekilde yapmaya çalışırsak aksaklıklar çıkabilir." (Ö8)

"Çünkü planlama yapınca boş zamanlarımı güzel harcayamadığımı düşünüyorum." (Ö10)

Bir diğer önemli tema da, öğrencilerin *zaman yönetiminin imkansızlığına* inanmalarıdır.

"Her şey yolunda giderse çok ihtiyaç duymuyorsun aslında." (Ö7)

"Düzene uymaya çalışırken bazen işler yolunda gitmiyor." (Ö8)

"Şu anda gerekli bulmadığım bir şey." (Ö6)

Hedefsizlik teması ise, öğrencilerin zamanı anlamlı bulmuyor oluşlarını ifade etmektedir.

"Program yapmam. Hep evde olduğum için zamanım bol. Boş zamanım çok oluyor." (Ö7)

"Zaman yönetimi yapmamı gerektirecek bir şey yoktu." (Ö8)

"Uyamadım çünkü bugün canım hiç birşey yapmak istemedi." (Ö6)

Gruptaki bazı öğrenciler, zaman yönetimini *zorunluluklar* dolayısıyla uyguladıklarını ifade etmişledir.

"Bugün zaman yönetimi yaptım çünkü sınav vardı." (Ö8)

"İster istemez zaman planlaması var ama bu zorunlu olduğu için sıkılıyorum ama kendi sosyal hayatımda olmadığı için iyi." (Ö6)

"Sabah derslere (mecburen) katılıyoruz bu benim dışımda gelişen bir şey." (Ö6)

"Notlarımız etkilenir diye uymam gerekiyor." (Ö8)

Grupta bulunan bazı öğrencilere göre, zaman yönetimi ve planlamanın *yönetsel* bir gücü olduğunu düşündükleri ortaya çıkmıştır.

"Ben zamanım sınırlı olduğu zaman iyi kontrol etmem için program yaparım." (Ö7)

"Zamanımızı hocam hani eğer çok iyi kontrol edeceğime inanamıyorsam hani program yapıyorum." (Ö9)

Zaman yönetimini tercih eden öğrencilerde *öz yeterlik* hissi öne çıkmıştır.

"Bugün düşündüğüm yaparım dediğim her şeyi yaptım." (Ö9)

"Planlamayı yapınca kendimi azimli hissettim." (Ö10)

"Daha fazla ders çalışmak isterdim ama elimden geleni yaptım." (Ö9)

"..planlarımı yaptığımda kendimi başaralı hissettiğim için bu planlarına uyuyorum." (Ö10)

Bu grupta bulunan öğrencilerin yaptıkları programa uyabilmeleri, *öz düzenleme* becerisine sahip olduklarını göstermiştir.

"Program yaptığımda uygulayabiliyorum ....." (Ö7)

"Okul planıma uyabiliyorum." (Ö6)

"Planımı kafamdan yaptım ve planlamama uydum." (Ö9)

"Kendimi düzenli disiplinli hissettiğim için planlama yapma gerekçesi duydum." (Ö10)

Aynı bağlamda, bazı öğrenciler zaman yönetimini *amaçlılık/farkındalık* getiren bir şey olarak görmektedir.

"Günden güne aslında zamanın ne kadar değerli olduğunu anlıyorum." (Ö9)

"Yani zamanı planlamayan kişiler günün nasıl geçtiğini anlayamaz çünkü onlar planlı bir şey yapmazlar." (Ö10)

Gruptaki bazı öğrenciler, planlama ve zaman yönetimini *üretkenlik* olarak anlamlandırmaktadırlar.

"...çünkü hem yapacağım işi en verimli ve en iyi şekilde yapmak ve zaman kaybımın olmamasına dikkat ediyorum." (Ö10)

Bu gruptaki öğrencilerin zaman yönetimi tercihleri, *kişisel ilgilerini ve sosyal* hayatlarını planlamak anlamına gelmektedir.

"*Zaman yönetimimi dışarı çıkarken plan yapmak için kullandım ve iyi oldu."* (Ö8)

"Oyun oynamak için planlama yaptım." (Ö6)

"Ben sosyal hayatımı hep planlıyorum." (Ö8)

Orta grup katılımcılara göre, zaman yönetimi ve planlama yapmak öğrencilerin *duyuşsal* durumlarından etkilenmektedir.

"*Öğleden sonra planlamama uyamadım, ders çalışmak yerine oyun oynamak daha cazip geldi."* (Ö6)

"Öğretmen bir program atmıstı ona bazen uyuyorum bazen uymuyorum." (Ö6)

Bazı öğrencilerin, hem akademik hem sosyal zamanlarında zaman yönetimi yapmayı tercih etmedikleri ve *akışa bırakma* yönelimi olduğu ortaya çıkmıştır.

"*Yasak olmasa ben çıktım mı eve çok zor giriyorum."* (Ö6)

"Hani boş zamanlarımda çok planlama yapmam hocam." (Ö7)

"Zamanı akışına bıraktığım zaman daha çok başarılı ve rahat olduğumu farkettim." (Ö8)

"Yani o anı yaşayıp gitmesi lazım." (Ö6)

"Dersler sonrası çok fazla plan yapmıyorum içimden geldiği gibi.." (Ö9)

"Yani tam anlamıyla bir zaman kavramım yoktu bugünü istediğim gibi geçirdim." (Ö9)

"Boş zamanlarımı gelişigüzel kullanıyorum." (Ö10)

Grupta bulunan katılımcıların çok azı, zaman yönetimini *iyi oluşlarına bir katkı* olarak gördüklerini ifade etmiştir.

"*Planlamayı kendimize göre yapıp daha mutlu yaşayabileceğimizi düşünüyorum."* (Ö9)

Bazı öğrenciler için yapılan planlamalar *ertelenebilir* olarak ifade edilmiştir.

"Bazı planlarımda aksamalar oluyor tabi ki." (Ö9)

Orta Seviye Grubu Öğrencilere Göre Salgın Döneminde Zaman Açısından Fırsatlar ve Engeller

Orta seviye grubunda bulunan öğrencilere göre, salgın dolayısıyla yaşanılan kapanma dönemi öğrencilere *baskıların ortadan kalkması* olarak yansımıştır.

"Eskiden ödev yani okula gittiğimiz zaman yoruluyorduk, dinleniyoruz."

"Okul yorgunluğu yok." (Ö6)

"Okula gittiğimiz dönemde zaman kaybı çok oluyordu." (Ö7)



Şekil 14. Orta seviye grubu Covid-19 dönemi fırsatlar engeller, görüşme sonuçları

Bu gruptaki katılımcılar, zamanlarını dersler haricinde *akışına bırakarak* ya da *kişisel ilgileri* için planlamalar yaparak geçirmeyi tercih etmişlerdir. Grupta bulunan bazı öğrenciler, kapanma sürecini *kişisel ilgiler ve sosyalleşme* anlamında bir fırsata çevirmişken diğer öğrenciler ise, bu süreçte *sosyal yaşamlarının bozulduğ*unu düşünmekteler.

"Çok fazla plan yapmıyorum içimden geldiği gibi." (Ö9)

"Kendime ve oyun oynamaya çok vaktim oldu." (Ö9)

"Bence Covid dönemindeyken herkes daha fazla sosyalleşti." (Ö8)

"Covid dönemi sosyal hayatı bir yandan çok kötü etkiledi çünkü buluşsak bile maskelerle buluşuyoruz." (Ö8)

"İstediğiniz saatlerde veya istediğimiz vakitte buluşamıyoruz. İstediğiniz kadar kalamıyoruz." (Ö8)

"Yaşayıp gitmesi lazım. Anı yaşaması lazım." (Ö6)

"Korona döneminde kendimize göre yaşayıp daha mutlu olabiliriz." (Ö9)

"Hobiler edinebileceğinizi veya yeni dil öğrenme resim çizme falan o şekilde şeyler öğrenebileceğimi düşünüyorum." (Ö10)

"Yeni bir dil öğrenmek." (Ö8)

Diğer taraftan, *öz düzenlemelerinin* bozulması, *teknoloji kullanımında artış*, *aile ilişkilerinin bozulması* karşılaştıkları engeller olarak görülmektedir.

"Ev içinde bazen çatışmalar oluyor." (Ö9)

"İster istemez tabi evde olduğum için dersleri biraz saldım." (Ö7)

"Hiçbir şey yapamıyorum mesela oyun oynamaya başladım çok." (Ö6)

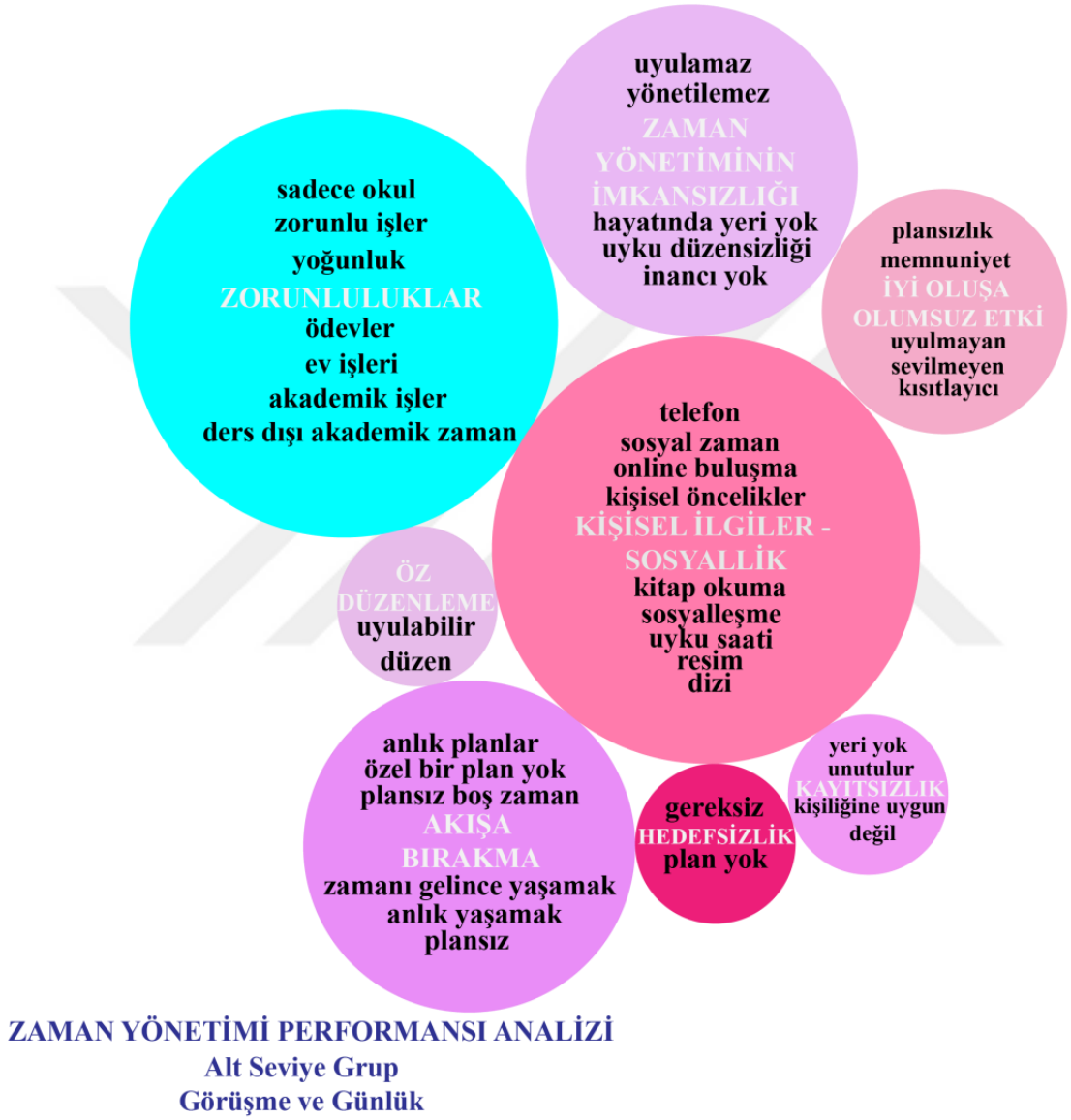
"Mesela 4-5 saat geçiyor telefonda oyunda.." (Ö6)

"Eğitim kötü etkilendi, derslerde düzensizlik oldu." (Ö8)

"Ailemin planları olur onlara uymak zorunda kalıyorum." (Ö9)

Alt Seviye Grubu Öğrencilerin Zaman Yönetimi Performansı Yorumlamaları

Bu bölümde alt seviye grubu öğrencilerin kendi zaman performansları ve Covid-19 salgın dönemi uzaktan eğitim boyunca karşılaştıkları fırsat ve engeller ile ilgili bulgulara yer verilmiştir.



Şekil 15. Alt seviye grubu zaman yönetimi performansı analizi

Bu grupta bulunan öğrencilerin, zaman yönetimi ve planlama konusunda diğer iki gruptaki öğrencilere göre, daha basit bir algıya sahip oldukları ortaya çıkmıştır. Akademik

açıdan diğer katılımcı grubuna göre daha düşük seviyede olan bu öğrenciler genel olarak *zaman yönetiminin imkansızlığına* inanmaktadır.

"*Benim için pek ifade etmiyor."* (Ö14)

"Online eğitimde olduğumuz için her an her şey değişebiliyor. 1 ay öncesinin planını bugünden yapmak çok saçma geliyor." (Ö15)

"..bence zamanı yönetmek imkansız. (Ö15)

"Zaman yönetiminin günlük de yazmıştım. Hocam o kadar gerekli bir şey olmadığını." (Ö13)

"Bilgisayardan kalkıp ders çalışmak istiyorsun aslında istemiyorsun aynı zamanda." (Ö11)

"Planlama yapmıyorum çünkü ödevler dersler derken günün yarısı bitiyor." (Ö13)

Planlama söz konusu olduğunda, öncelikle *kişisel ilgileri ve sosyallik* ön plana çıkmaktadır.

"Zaman yönetimi genelde plan yapmak için arkadaşlarla plan yapmak için kullandığım bişi." (Ö11)

"Yani hafta içi planlamalar yapıyoruz arkadaşlarımla." (Ö13)

"Bugün plan yapıp arkadaşlarımla görüştüm." (Ö14)

Zaman yönetimi ve planlama konusu aynı zamanda öğrenciler için dışarıdan gelen *zorunluluklar* anlamına gelmektedir.

"*Şu aralarda ders aklıma geliyor.* (Ö15)

"Okulumuz kullanıyor açıkçası yani belirli bir saatte sınav oluyor, başka bir saatte programlarımız derslerimiz oluyor. Spor hocam da kullanıyor." (Ö12)

"Akademik dışında 1 şey sağlamıyormuş gibi geliyor bana." (Ö13)

"Okul planına uydum ve sorumluluklarımı gerçekleştirdim." (Ö15)

"Açıkçası programlarımız derslerimiz yemeğimiz her şey planlı her şeyin bir saati var." (Ö14)

Zorunluluklar ve kişisel zaman planlamalarından arda kalan zamanlarını *akışına bırakarak* geçirmeyi tercih ettikleri bulgulanmıştır.

"Hayatın akışına bırakıyorum." (Ö14)

"Zamanı geldiğinde yaşamayı seviyorum." (Ö11)

"Bugünü plansız gerçekleştirmek istedim." (Ö14)

"Bugün geç uyandım kahvaltı ettikten sonra arkadaşlarım dışarı çağırdı ve dışarı çıktık." (Ö14)

"Yapacaklarım O an aklıma geliyor." (Ö13)

Bununla ilişkili olduğu düşünülen bir diğer sonuç ise öğrencilerin zaman yönetimi ve planlama yapmayı *iyi oluşlarına olumsuz bir etki* olarak görmeleridir.

"*Çünkü hafta içi günleri zaten planlamalarla geçtiği için hafta sonları plan yapmayı sevmiyorum."* (Ö14)

"Planlama yaptığımda kısıtlanmış hissediyorum." (Ö13)

"Plan yapmam, yapmadan daha mutlu oluyorum. Planlama hevesimi kaçırıyor." (Ö11)

Ayrıca, öğrencilerin bazıları *hedefsizlik* dolayısıyla, zaman yönetimini gereksiz olarak görmekte veya zaman yönetimi konusuna tamamen *kayıtsız* kalmaktadırlar.

"*Böyle boş otururken işte ders çalışayım, olmadı hiç."* (Ö11)

"Hiçbir şey hakkında plan yapmam plan bana göre değil." (Ö11)

"Bugün benim serbest günümdü o yüzden ne düşündüm ne de başka bir planlama yaptım." (Ö13)

Az sayıdaki öğrenci, bu durumu *öz düzenleme*ye sahip olduğu için daha iyi yönetebilmektedir.

"Planlarımı hazırlamaya başladım ve planımın ilk aşamasına uyabildim." (Ö12)

"Her şey birbirine karışmaması için yaptım." (Ö14)

Alt Seviye Grubu Öğrencilere Göre Salgın Döneminde Zaman Açısından Fırsatlar ve Engeller

ASG öğrencilerinin salgın döneminde fırsat olarak gördükleri temalar diğer iki alt gruptan daha fazladır.



Şekil 16. Alt seviye grubu Covid-19 dönemi fırsatlar engeller, görüşme sonuçları

Bu gruba göre, salgın dönemi *amaçlılık/farkındalık* kazanılması için önemli bir fırsat yaratmıştır.

"Daha önce kitap okumuyordum bazı kitapları okumaya başladım." (Ö12)

"Hep evde olduğumdan dolayı kendimi geliştirdim." (Ö14)

Öğrencilerin kesinlikle engel olarak gördükleri konu da, günlük yaşantılarında *teknoloji kullanımındaki artış*tır.

"Dizi izliyorum o zaman ders çalışmıyorum." (Ö14)

"Arkadaşlarım mesaj atınca uzuyor telefonda kalmam." (Ö15)

"Arkadaşlarımla da online görüşüyorum her gece geç saatlere kadar oyun oynuyoruz." (Ö12)

"7-24 odanda geçtiği için aynı masada yemek yiyorsun aynı masada oyun oynuyorsun." (Ö11)

Bazı öğrenciler salgın dönemini *aile ilişkileri için bir fırsat* olarak görmüşken, bazı öğrenciler bu dönemin *aile ilişkilerini olumsuz* yönde etkilediğini düşünmektedir.

"*Sürekli telefonda olduğum için annemler tabi kızıyor."* (Ö15)

"Ailem salona çağırıyor sürekli." (Ö12)

"Benim planlarım açısına aileme zaman ayırmamız sağladı." (Ö13)

"Aile büyüklerini ziyaret edemiyoruz." (Ö15)

Benzer olarak bazı öğrencilere göre eve kapanma *sosyal hayatı olumsuz etkileyen* bir durum haline gelmişken, bu dönem, bazı öğrenciler için *kişisel ilgiler ve sosyallik* anlamında bir fırsata dönüşmüştür.

"*Genelde bilgisayar oynuyoruz, arkadaşlarla dışarı çıkıyoruz."* (Ö12)

"Resim yapamama zaman kaldı." (Ö14)

"Hocam karantina saatleri dışında engel olan pek yok." (Ö11)

"Bir ara dışarı çıkılmadığı için hiç sosyalleşemiyordum çok sıkılmıştım." (Ö15)

Bir diğer düşünce ayrılığı da, *öz düzenleme* boyutunda belirmiştir. Eve kapanma dönemi, öz düzenleme anlamında kişiler arasında olumlu ya da olumsuz anlamda değişikliğe neden olmuştur.

"*Kilo aldım çünkü sürekli yiyip oturuyordum."* (Ö15)

"Lise Giriş Sınavı daha çok soru çözmemi sağladı." (Ö15)

"Kendime antrenman planı yaptım hocam her sabah 6'da kalkıyordum." (Ö15)

"Ben spor yapmaya başladım. Hocam spor yapamıyordum başta." (Ö12)

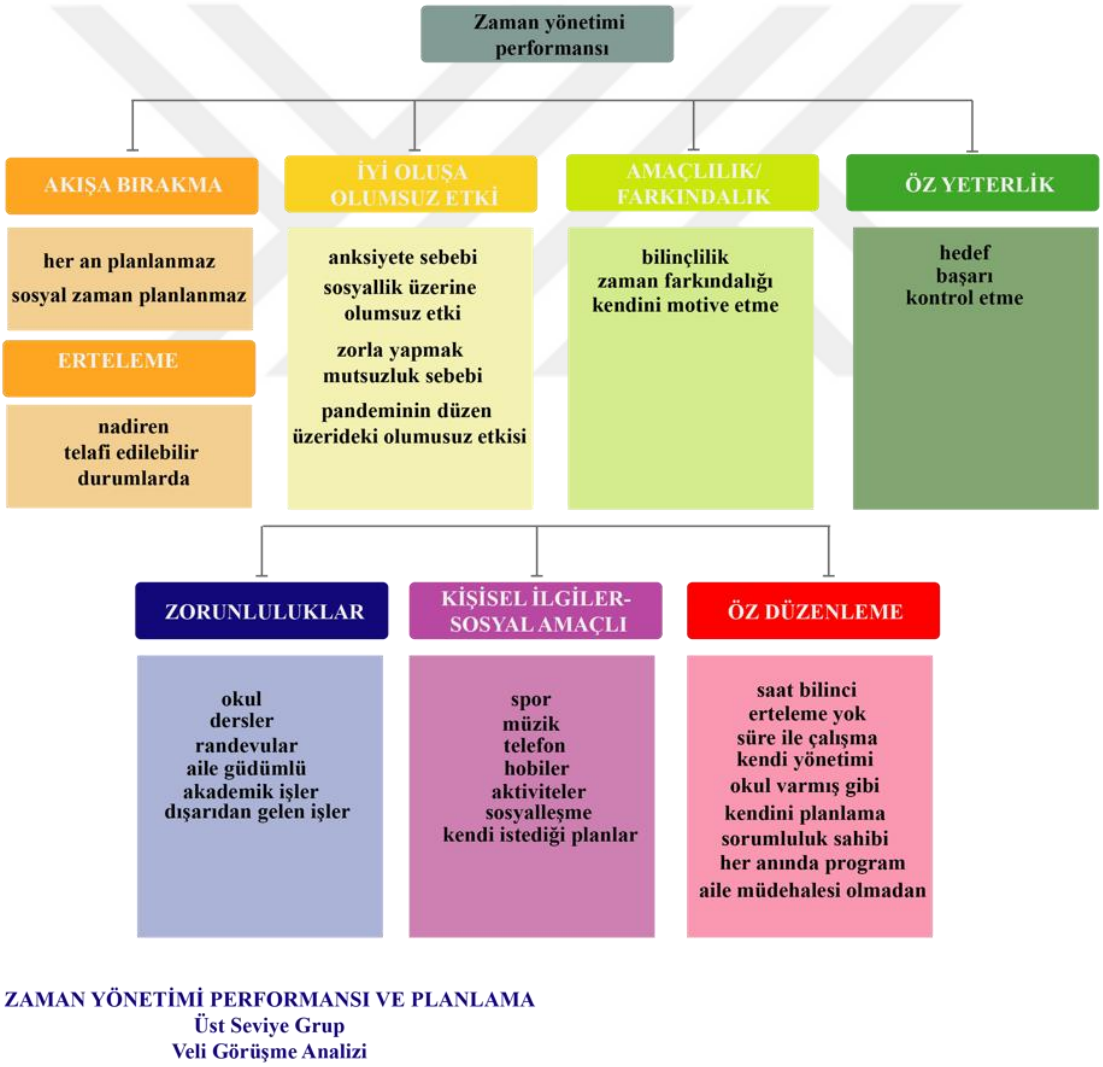
"Ders çalışılabilir, spor yapılabilir, kitap okunabilir, yani iş bile kurarsınız hocam yani. "Çok şey var ama tabi ki hiçbirini değerlendiremedim." (Ö12)

4.2.2. Öğrencilerin Zaman Yönetimi Performansı Hakkında Veli Yorumlamaları

Bu bölümde, velilerin öğrencilerin ZY performansları ile ilgili yorumlamalarına ve öğrenci günlük ve görüşme analizleriyle karşılaştırılmasına yer verilecektir.

Üst Grup Öğrencilerin Velilerinin Yorumlamaları

Aşağıdaki şekil üst seviye grubu velilerin öğrencilerin zaman yönetimi performanslarını nasıl değerlendirdiklerini yansıtmaktadır.



Şekil 17. Üst grup öğrenci velilerinin zaman yönetimi performansı yorumları

Şekil 17'de görüldüğü gibi, üst grup katılımcıların velilerinin zaman yönetimi performans değerlendirme sonuçları ve öğrencilerin ifadeleri ile ortak olan temalar *öz düzenleme, zorunluluklar* ve *öz yeterlik*tir.

"Sabah erken kalkıp aynı okula gidercesine yani ders olmasa da aynı şekilde ders çalışma rutini var." (V5)

"Süre koydu kendine hedef belirledi." (V5)

"Ders programını hazırlamış kendince. işte şu gün şunu yapacağım. Bugün bunu işte arasını yazmış, yemek molasını yazmış, bizle oturacağı zamanı yazmış." (V5)

"Birtakım zorunluluklardan dolayı daha iyi yönetmeye başladı zaten." (V5)

"Yapacağı bir şeyse ve yapacağım dediyse onu yapar. (V2)

"Kesinlikle yani planlama ile ilgili ve ona uyma ile ilgili hiçbir sıkıntısı yok." (V1)

"Evde yapacak bir şeysi yok. Planı programlarını işte yapıyor, ona göre uygulamaya başlıyor." (V4)

Ancak, ebeveynlere göre öğrenciler çoğunlukla zaman yönetimini *kişisel ilgileri ve sosyallik* bağlamında yapmaktalar.

"Güzel şarkı söylüyor ve ayrıyetten keman çalıyor ya hepsine ayrı ayrı vakit ayırıyor. Bu kadar çok şeyi aynı anda yapabilmesi için çok planlı gitmesi lazım ve ben hiç karışmıyorum." (V3)

"Arkadaşları ile görüşmek çok önemlidir, çok sosyal bir çocuk." (V4)

Bazı velilere göre ZY öğrencilere *amaçlılık/farkındalık* kazandıran bir durum olarak yansıtılmaktadır.

"Çabuk toparlıyor, kendi kendini motive edebiliyor yani." (V3)

"Farkındalıkları arttı, kişisel gelişim kitapları okumaya başladı." (V4)

Gruptaki öğrencilerin ifadelerinden *zaman yönetiminin imkansızlığı*, *hedefsizlik*, *kayıtsızlık* gibi temalar ortaya çıkarken; velilerin ifadeleri öğrencilerin zaman yönetimini *iyi oluşlarına olumsuz etki* eden bir şey olarak gördükleri şeklindedir.

"*Kalan zamanında planlama yapmaz, ne yazık ki bilgisayar…"* (V1)

"Vakit geçirmeye çalıştığını ama aslında bir umutsuzluk yaşadığını gördüm. Yani bu aslında gelecek kaygısı duyduğunu." (V3)

"Strese giriyor, kontrolünde birazcık zayıf kalıyor maalesef strese girdiği dönemlerde." (V3)

"Yapacak bir şey olmayınca telefonda vakit geçiriyorlar, sosyal medya falan girip çıkıyorlar." (V2)

"Vakit ailemle beraber geçirdiğim vakit gibi oluşturduğumuz şeyler birbirine girdi açıkçası çocukta." (V1)

"Bu süreç uzadığı takdirde iletişim sorunu olması, öğretmenleri ile iletişim kuramıyor, kaygı artıyor." (V3)

"Sosyal hayatını planlamayı sevmez, saat saat plan yapmak sıkıntı verir." (V2)

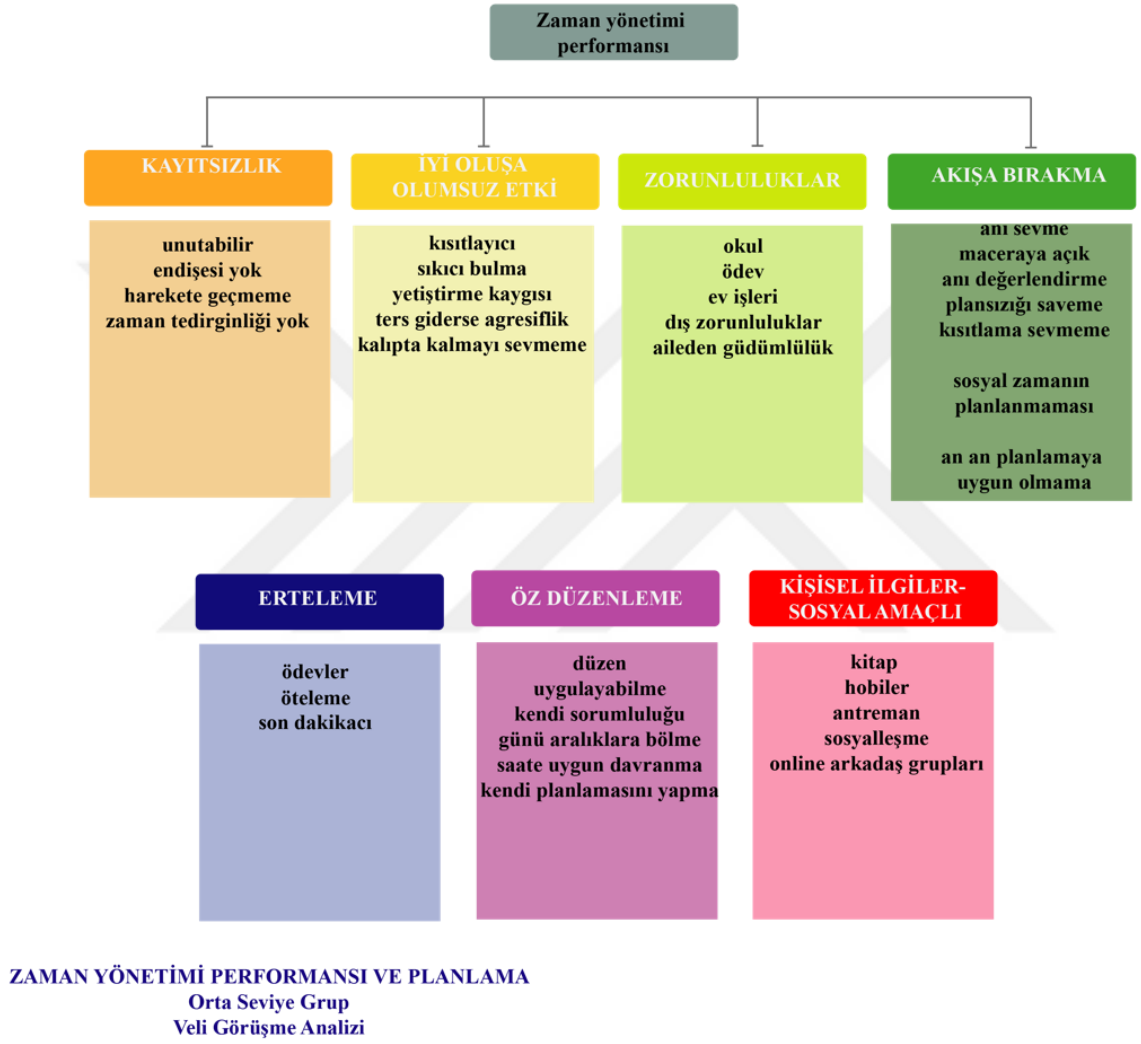
Velilere göre öğrenciler kendilerinde baskı ve stres hissettikleri için zaman yönetimi yapmayı tercih etmemektedirler. Dolayısıyla, *akışına bırakmayı* ve *erteleme*, yapmayı tercih ettikleri durumlar ortaya çıkmaktadır.

"Şu anda bazen erteliyor bir şeyleri, ders çalışmayı erteliyor mesela." (V3)

"Mecbur olduğu şeylerde gözlemlediğim kadarıyla uyuyor ama onun dışında ekstra bir çalışma olaylarında genelde onları savsaklıyor." (V1)

Orta Grup Öğrenci Velilerinin Yorumlamaları

Aşağıdaki tablo orta seviye grubu velilerin öğrencilerin zaman yönetimi performanslarını nasıl değerlendirdiklerini yansıtmaktadır.



Şekil 18. Orta grup öğrenci velilerinin zaman yönetimi performansı yorumları

Orta seviye grubu katılımcıların velilerine göre, öğrenciler zaman yönetimini *kişisel ilgiler ve sosyallik* amaçlı görmektedirler.

> *"Zaman planlaması var yani arkadaşlarıyla dışarı çıktığı zaman şu saat diliminde hani çıkıp hani gidip gelmek gibi hani öyle bir programı var."* (V8)

“Bazen kitap okumaya kalkıyor bazen dışarı çıkma planı yapıyor arkadaşlarıyla.” (V9)

“Boş kaldığı zaman çoğunlukla arkadaşlarıyla buluşuyor ya da onların bir platformu var oradan canlı konuşuyorlar.” (V8)

“Eğer arkadaşıyla programı varsa gidip eğleniyorlar işte nerede buluşmayı istiyorlarsa oraya gidip buluşurlar.” (V9)

“Sadece oyun alanında bilgisayar oyununda sosyalleşiyor.” (V7)

Ancak, öğrenci sonuçlarına göre grupta bulunan sadece bazı öğrenciler bu temayı önemli görmektedir. Ebeveyn görüşlerine göre öğrenciler için ZY öz düzenleme anlamına gelmektedir. Bu grubun sıklıkla *erteleme* yaptığı ve *akışına bırakma* halini genel olarak benimsediği de ortaya çıkan sonuçlar arasındadır.

“*Yarın yaparım deyip yarın gerçekten unutabiliyor. Erteleyip unutuyor.”* (V6)

“Son ana sıkıştır ve zaman kaygısı yoktur.” (V7)

“Sıkıştığı için tabi ki agresifleşiyor bu zaman da ama zaman yönetimi Şu dönemde bu yapıdaki çocuklarda çok zor. Kendini bırakmışlık salmışlık var.” (V7)

“Yani anı seviyor. Hani anı seviyor yani anı yaşamayı seviyor.” (V6)

“Mesela piyano çalmak istiyor. Başlamalıyız ama başladıktan sonra bunun çok da devamlı sağlayabilen ya da gün içerisinde belli miktarlarda zaman ayırabilen bir yapısı yok.” (V10)

“Hani hobi uğraşacaksa da illa şu saatte yapayım şu saatte bitireyim, şu da şöyle olsun gibi merakımız yok.” (V10)

“Mesela hepsini sırasına göre yaptığı zaman sorun yok. Zamanını ayarlarsa, ayarlayamazsa şayet. Yarım saatlik işi 1 saat 02 saat te bitiyor.” (V9)

Daha az sıklığa sahip temalar da, zaman yönetimi (ZY) *zorunluluk*, *iyi oluşa olumsuz etki* olarak görmek ve *kayıtsızlık* halidir.

"*Dersler konusunda dakiktir."* (V8)

"Zaman yönetimi konusunda ufak tefek aksaklıklar yaşıyor, planlaması da çok gerekli değil zaten." (V10)

"Ödevlerini yetiştirme çabası olduğu zamanlar oluyor." (V10)

"Zamana çok takılan bir çocuk değil, rahat olmayı seven bir çocuk zamanı biraz böyle onu tutan bir şey olarak görüyor." (V6)

"Kalıpta kaldığını hissediyor."

"Planlamayı yapıp planlamaya uymama sıkıntımız var." (V7)

"Sadece ders olmuyor hocam ara sıra böyle yapçak. Böyle etkinlikler de lazım odasını toplaması dolabı düzeltmesi mesela." (V9)

"Zamandan kaygısı yok yani nasıl bir kaygı oluşur bilemedim." (V8)

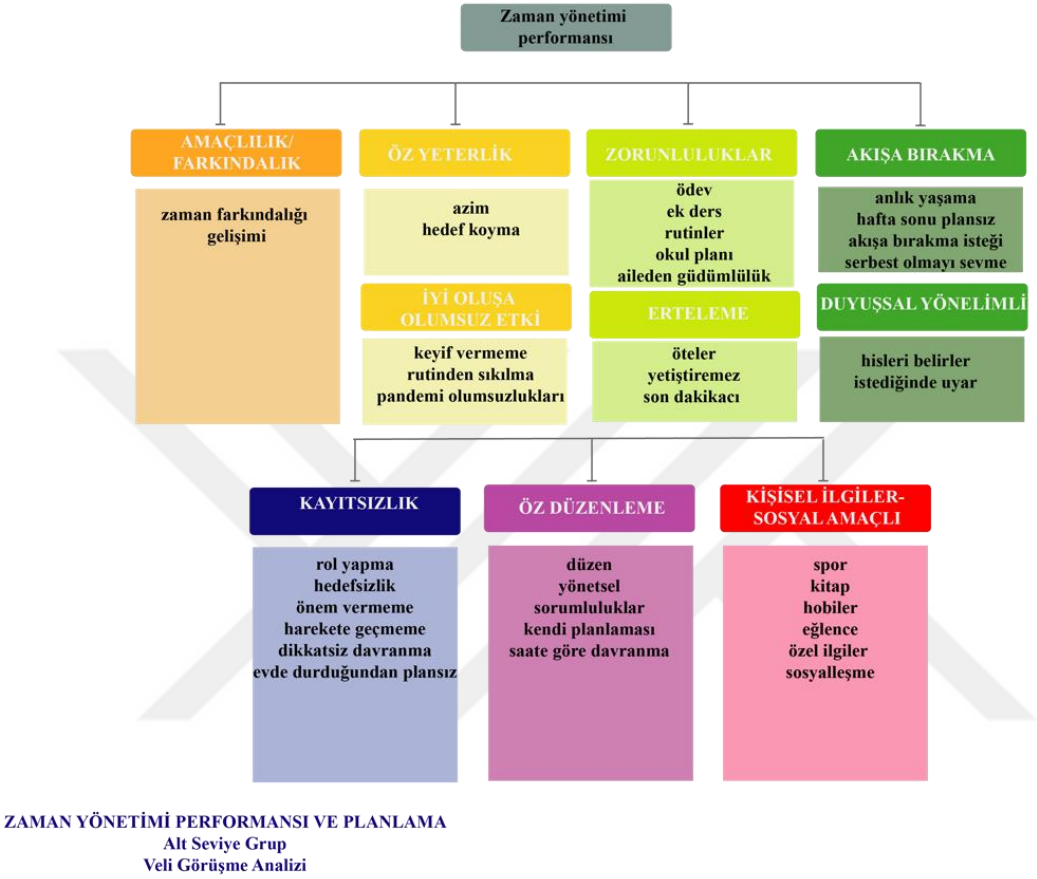
"Dersten sonraki aşamada zaman planlamasına dair bir şey yok." (V8)

"Planlama yapınca baskı altında hissediyor kendini." (V8)

Öğrenci cevapları ile veli yorumları karşılaştırıldığında, *iyi oluşa olumsuz etki* ve *akışına bırakma* temalarının ortak olduğu görülmüştür.

Alt Grup Öğrenci Velilerinin Yorumlamaları

Aşağıdaki şekil, alt seviye grubu velilerin öğrencilerin zaman yönetimi performanslarını nasıl değerlendirdiklerini yansıtmaktadır.



Şekil 19. Alt grup öğrenci velileri zaman yönetimi performansı yorumları

Bu seviye grubunda da orta seviye grubunda olduğu gibi, veliler öğrencilerin zaman yönetimi algılarını *kişisel ilgiler ve sosyallik* ve *öz düzenleme* temaları ile ilişkilendirmişler.

"Zaman ile ilgili beklentileri sadece sosyalleşme ile ilgili oluyor." (V11)

"Sadece kendi özel isteklerine bağlı olarak zaman kaygıları var." (V11)

"Ödev sorumluluğu var." (V15)

"Arkadaşları, yakın çevresi hep oyun oynuyorlar." (V12)

"Yani zamanı orada kontrol edemiyor. Kontrolsüzlük var o telefon olayında." (V14)

"Seyredeceği bir film varsa hoşuna giden internet ağını söyle diyor işte arada sıkıldığı zaman resim yapıyor, gitar çalar." (V14)

"Arkadaşlarıyla buluşup hemen geleceği yapacağı saatte söylemeye başladı." (V15)

"Sorumlulukları var onları yerine getiriyor." (V14)

"Okul derslerini ihmal etmez." (V13)

Veliler, öğrencilerin ZY konusunda *kayıtsız* olduklarını düşünmektedirler. Öğrencilerin işleri *akışına bırakması* ve ZY yapma kararlarının *duyuşsal* yönelimli olması da öne çıkan temalardandır.

"Genel anlamda hani nasıl bazı şeyleri biz önem verdiğimiz için oda önem veriyor gibi görünüyor." (V11)

"Planlıyor ama sonra hevesi geçiyor." (V11)

"Yani hedef yok işte zorlayıcı bir şey zor geliyor ama benim kendi çocuğumun kişiliğinde o var yani tembellik var, her şeyi gözünde büyütüyor."

"Her şeyi yetiştirmeye çalışıyor, bazen unutkanlık olabiliyor." (V14)

"Hafta sonu planlaması yoktur, öyle sever." (V13)

Diğer yandan, bu grup ebeveynler öğrencilerin ZY *zorunluluklar*, *erteleme*, *öz yeterlik*, *iyi oluşa olumsuz etki* ve temaları ile bağdaştırmışlardır.

"*Öteleyebildiği kadar öteliyor hocam yapmak istediklerini öne alıyor."* (V12)

"Şuan ergenliğe bağlı olarak biz ne söylersek zaten kötü oluyor." (V12ü3)

"Zamanı iyi kullanamıyoruz veya zamanımız çok fazla olmadığı için bizde iyi şekilde yönlendiremiyoruz." (V11)

"Kaygıları arada bi oluyor. Yani o şeyine bağlı psikolojik durumuna bağlı." (V14)

"Ara bir boş verdiği de olabiliyor." (V14)

"Derslere bir an önce giriyor, çıkıyor." (V12)

"Ders konusunda programlıdır, bellidir." (V15)

"Yani şunu şunu yapacağım deyip öteleyip erteleyebiliyor da." (V14)

"Planları ertelenmez yapar." (V12)

"Başaramayacağını bilsem bile bazı konularda vermeye çalışıyorum." (V15)

4.2.3. Yönetici ve Öğretmenlerin Yorumlamaları

Yönetici ve öğretmenlere göre öğrenciler iki temel grupta incelenebilmektedir.



Şekil 20. Öğretmen ve yöneticilere göre öğrencilerin zaman algısı

Bu gruplar, planlama yapabilen öğrenciler ve planlama yapamayan öğrencilerdir. İlk gruptaki öğrenciler, tüm yaşantılarında planlı, okulla ilgili farkındalığı oluşmuş, *öz düzenleme* becerisine sahip ve zaman *farkındalığı* olan bireyleri kapsamaktadır.

"*Okuldayken derslerle çok ilgisi olan çocukların online süreçte de yaptığımız ders programlarını verdiğimiz ödevleri ya da koyduğumuz tarihlerde yaptığımız sınavlara çok iyi adapte olduğunu gördük."* (R)

"Motivasyona sahip çocuklar, dışarıdan onlara hiçbir destek gelmese bile bu süreci çok iyi götürdüler ve götürüyorlar." (K4)

"Kendilerini planlaya bilen öğrenciler desteğe ihtiyacı olmadan kendilerini tamamlayabilen öğrenciler yapan çocuklar var." (Y2)

İkinci grupta yer alan öğrenciler kendilerini tanımadıkları için belirli bir hedefe sahip olmayan *(hedefsizlik)* öğrenciler olarak tanımlanmıştır.

"*Sürekli her şeyi erteleme psikolojisine geldiklerini düşünüyorum."* (K3)

"Evde oldukları süreyi dinlenme süresi gibi düşündükleri için planlama yaparken de planlarını ertelemeye yöneldiklerini düşünüyorum." (K1)

"Boş zamanlarımı nasıl değerlendiririm diye progam ya da fikir isteyen çocuklar çok az ancak sınavların yaklaşmasıyla benden çok fazla çalışma programı isteyen oldu."

"Verimsiz geçiriyorlar, bir planlama yapmıyorlar." (K1)

"Dikkat eksikliği çok, bir insan oturur ve ne kadar zamanın geçtiğinin farkında olmaz." (Y1)

Aynı zamanda, öğretmen ve yöneticilerin ifadelerinden, bu bireylerin başarısızlıktan kaçtıkları için planlama ya da ZY yapmaya yönelmedikleri bulgulanmıştır. Bu durum da, zaman yönetiminin öğrencilerin *iyi oluşlarına olumsuz etki* yaptığı teması ile ilişkilendirilmiştir.

"Boş zaman değerlendirme ile ilgili verilen herhangi 1 öneriyi zaten bu beni mutlu etmez deyip hiç denemeden çöpe atabiliyorlar." (K1)

"Cesaretsizlik yine olmayacak, yine hayal kırıklığına uğrayacağım." (K2)

"Bunu zorunluluk olarak gören öğrenci profili daha fazla olduğunu düşünüyorum ve zorunlu olan şeylere karşı onların da tepkilerinin daha negatif olduğunu düşünüyorum." (K1)

"Dolayısıyla çocuklardaki zaman algısının tetiklediği farkındalık bozukluğu, işte dikkat eksikliği, sonra bütün bunların birleşimiyle ortaya çıkan motivasyon bozukluğu ortaya çıktı." (Y1)

Öğrencilerin aile içinde ve arkadaş çevresinde *duygusal yoksunluğa* sahip oldukları gözlemlenmiş ve sosyalleşme konusunda eksikliklere sahip oldukları da ifade edilmiştir.

"Çok fazla emek harcamadan hani maddesel mutluluk." (K2)

"Birey çocuk çocukluk döneminde de gerçekten istediği gibi gereksinimine karşılanmadığı sürece öz denetime, öz değeri ve öz seçebilme, öz düzenleme yeteneği gelişmemiş oluyor." (K2)

"Akademik olarak düşük seviyede olan öğrenciler daha mutsuz ve zamanı hiçbir şekilde verimli kullanamıyor." (K3)

"Öğrencilerimiz için sosyal yaşantıları maalesef internet ortamında." (Y2)

Bireylerin *öz yeterlik* hislerinin oluşmamış olması ve zamanlarını *akışa bırakmaları* yakın anlamlar taşımaktadır. Dolayısıyla, bu bireylerin rehberlik ihtiyaçları olduğu vurgulanmıştır.

"*Düşük seviyede olan çocuklar zaten ders çalışmak nedir bunun sırrı ne, nasıl oturtulur, işte nasıl hem sosyalleşip hem de akademik olarak başarılı olabilir bilemeyen çocuklar."* (R)

"ZY yapamıyor olmalarının temel sebebi sosyal hayatlarına daha çok yönelmeleri." (R)

"Derslere katılmak zorunda hissediyor kendini. Çünkü bunun karşılığında aileden internet ya da bilgisayar kullanmama gibi ya da oyun oynamama gibi cezalar alacağını düşünerek." (K3)

"Biz söyleyince örneğin işte daha kitaplarını açıyorlar ve söyleyince ödevlerini yapıyorlar." (K2)

"Özellikle motivasyon konusunda sıkıntı yaşadıklarını düşünüyorum" (K2)

"Yatakta zaman geçirme, hareket etmeme işte kendilerini motive edici ya da harekete geçirici bir şey olmadığı için de tamamen boşlukta kaldılar." (Y1)

4.2.4. Yorum

Üç öğrenci grubunun analiz sonuçları derlendiğinde, ÜSG öğrencilerinin ZYne duyarlı oldukları ve ASG öğrencilerin ZY konusunda duyarsız oldukları sonucu çıkarılabilir. ÜSG öğrenciler, ZYni iyi oluşlarına olumlu etki, yönetsel bir araç, üretkenlik aracı olarak görmektedirler. OSG öğrencilerin ise hedefe sahip olmadıkları sonucuna ulaşılmış ve dolayısıyla ZY iyi oluşa olumsuz etki yapan bir araç olarak gördükleri sonucu elde edilmiştir. Bu grup kendi içinde ZY ile ilgili farklı görüşlere de sahiptir. Örneğin, zaman yönetiminin imkansızlığını ifade eden bazı öğrenciler varken, diğerleri de ZY öz yeterlilik anlamında olumlu bir etki yaptığını belirtmişlerdir. AGÖ zaman yönetiminin imkansızlığına inanmaktadırlar ve ZY kişisel ilgiler için kullandıklarını belirtmişlerdir. Her gruptaki öğrenciler ortak olarak ZYnin onlar için zorunluluklar anlamına geldiğini vurgulamışlardır.

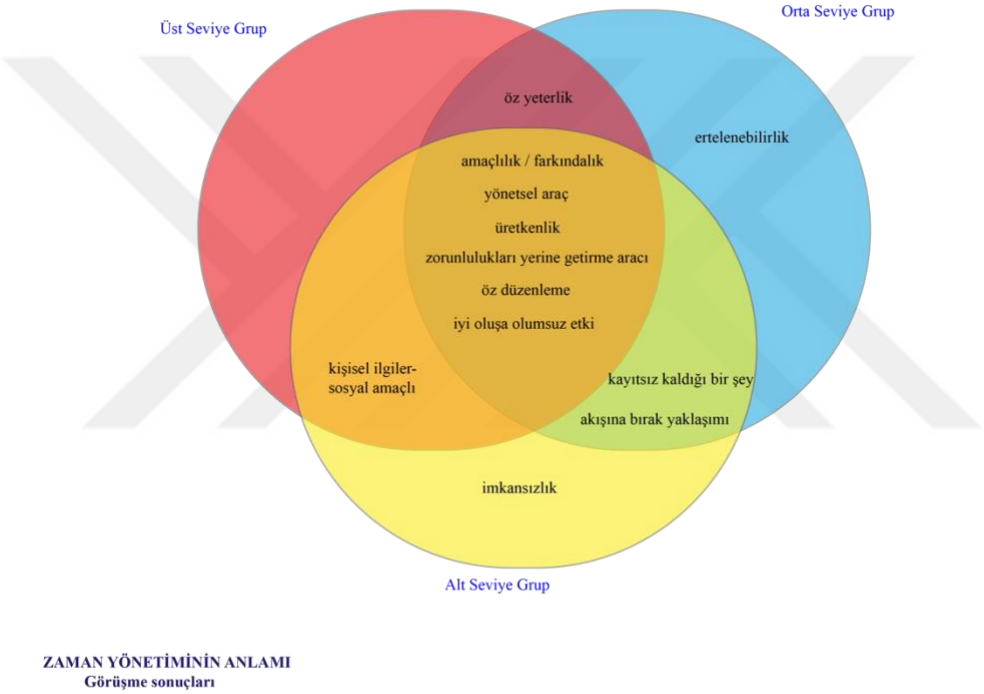
Öğrencilerin salgın döneminde zaman açısından fırsat olarak gördükleri ortak konu, kişisel ilgilerine ve sosyalliğe zaman ayırabiliyor olmalarıdır. Örgün eğitim sırasında öğrencilerin okula gidiş gelişlerde harcadıkları zamanın şu an kendilerine kalması, bu durumu açıklamaya yardımcı olmaktadır. Her grupta zamanı kullanmaya engel olarak teknoloji kullanımındaki artış görülmesi dikkat çeken bir sonuçtur. Bu durum tüm gruplardaki öğrencilerin zaman tuzaklarından etkilendiğinin açık bir göstergesidir.

Veliler ile yapılan görüşme analizleri, üç öğrenci grubunun birbirinden farklı ZYP olduğuna dair bir sonuç ortaya koymuştur. ÜSG velileri, öğrenciler için ZY'nin öz düzenleme, kişisel ilgiler ve sosyalleşme, zorunluluklar ve öz yeterlilik anlamlarına geldiğini belirtmişlerdir. OSG velileri ise, ZY'nin kişisel ilgiler ve sosyalleşme ve öz düzenleme anlamına gelebildiğini; ancak öğrencilerin işleri erteleme ve akışa bırakmaya eğilimlerinin yüksek olduğunu ifade etmişlerdir. ASG veliler, öğrencilerin kişisel ilgiler ve sosyalleşme, öz düzenleme konularında ZY ile bağdaştıklarını; fakat ZY'ne karşı bir kayıtsızlığa sahip olduklarını ve akışına bırakmayı tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Bu sonuçların, OSG ve ASG öğrencilerin zaman tuzaklarına yenilmeye eğilimli olduklarını gösterdiği söylenebilir. İkinci bölümde, zaman yönetimi yapmak için kişinin kendini tanıması gerektiğine dair bir fikrin açıklaması bulunmaktadır. OSG ve ASG katılımcılarının zaman yönetimine kayıtsızlıkları ve akışına bırak prensibini benimsemeleri, kimliklerine dair bilinç geliştirmemiş olabileceklerini ve hedef koyma stratejilerini kullanmıyor oldukları olasılığını ortaya çıkarmıştır. Özetle, veliler ÜSG öğrencilerin ZY performanslarının diğer iki seviye grubunda bulunan öğrencilere göre daha iyi olduğunu belirtmişlerdir. OSG öğrencilerin belirli konular ile ilgili ZY uygulama eğilimleri olduğu belirtilmiştir. DSG öğrencilerin ise ZY uygulama konusunda kayıtsız oldukları ifade edilmiştir.

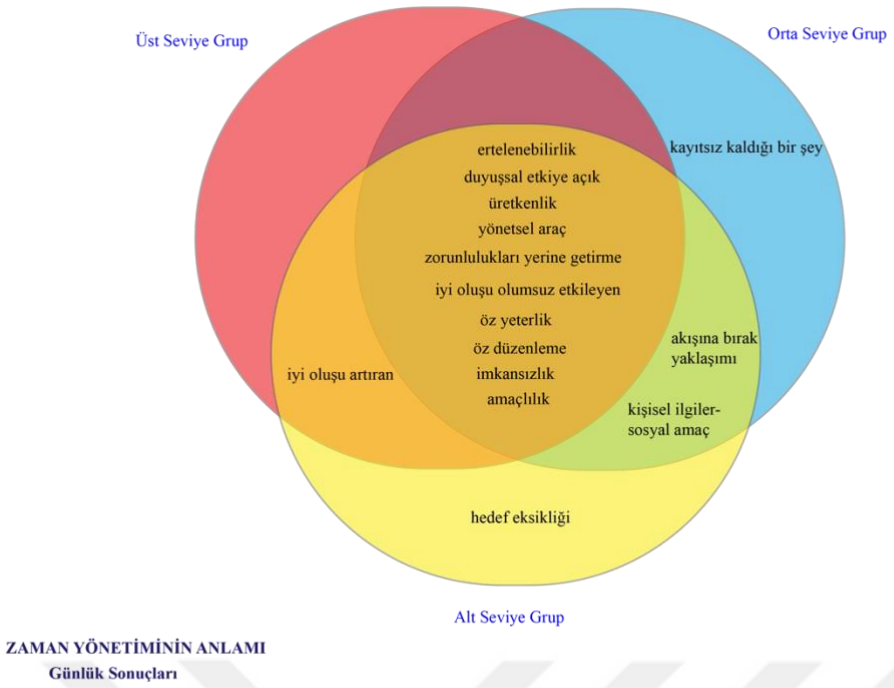
Yönetici ve öğretmenler, farkındalığı gelişmiş olan öğrencilerin salgın dönemini iyi yönetebildiklerini ileri sürmektedir. ZY yapmayan ya da ZY'ne kayıtsız kalan öğrencilerin başarısızlıktan kaçıyor olmaları ve hedeflerinin olmayışları da bu grup tarafından ifade edilmiştir.

4.s. Covid-19 Salgını Süresinde Özel Öğretim 9. Sınıf Öğrencilerinin Zaman Yönetimine Yönelik Algıları

Bu bölümde, öğrencilerin zaman yönetimini hayatlarında nasıl algıladıklarına dair bulgulara yer verilecektir. Öğrencilere zaman yönetiminin hayatlarındaki anlamı sorulduğunda, genel çerçevede üç alt grubunda cevaplarının aynı olduğu tablolarda görülmektedir.



Şekil 21. Öğrenci görüşme sonuçlarına göre zaman yönetiminin anlamı



Şekil 22. *Öğrenci günlük sonuçlarına göre zaman yönetiminin anlamı*

Görüşme sonuçlarına göre, zaman yönetimi hakkında ortak paydada buluşan öğrencilerin ifadelerinden çıkan temalar şöyledir:

Zaman yönetimi:

- bir yönetsel araçtır.
- amaçlılık/farkındalık getiren bir şeydir.
- üretkenlik aracıdır.
- zorunlulukları yerine getirme aracıdır.
- öz düzenleme aracıdır.
- iyi oluşa olumsuz etkidir.

Günlüklerden elde edilen bulgulara göre zaman yönetimi üç grup içinde ortak olarak taşıdığı anlamlar da şöyle sıralanmaktadır:

Zaman yönetimi:

- bir yönetsel araçtır.
- amaçlılık/farkındalık getiren bir şeydir.
- üretkenlik aracıdır.
- zorunlulukları yerine getirme aracıdır.
- öz düzenleme aracıdır.

- iyi oluşa olumsuz etkidir.
- ertelenebilir bir şeydir.
- uygulanabilirliği duyuşsal etkiye açık bir şeydir.
- öz yeterlik göstergesidir.
- imkansız bir şeydir.

Diğer yandan görüşme sonuçlarında farklılık gösteren temalar, orta seviye grup öğrencilerinin zaman yönetimini *ertelenebilir* ve alt seviye grup öğrencilerinin de *imkansız* olarak görmeleridir.

Hem orta hem de alt seviye grubunun ortak olarak paylaştığı görüşler, *akışına bırakmak* ve *zaman yönetimine karşı kayıtsız* kalmaktır. Üst ve orta grubun ortak algısına göre, zaman yönetimi *öz yeterlik* ile bağlantılıdır. Üst ve alt seviye gruplarının yanıtlarına göre, zaman yönetimi *kişisel ilgiler ve sosyalliği* düzenlemek anlamına gelen bir araçtır.

Günlük sonuçlarından elde edilen verilere dayanarak yapılan analizler, orta seviye grubu katılımcıların zaman yönetimine karşı *kayıtsızlıklarını* ortaya çıkarmıştır. Orta ve alt seviye gruplarının ortak paydalarında *kişisel ilgiler ve sosyallik* ile *akışına bırakma yaklaşımı* olduğu görülmektedir. Alt grubun diğer gruplardan farklı olarak sahip olduğu algı, *hedefsizlik* dolayısıyla zaman yönetimini anlamlandıramıyor olduklarıdır. Yine de, üst seviye grup ve alt seviye grup katılımcıların zaman yönetimi hakkında olumlu bir algıya sahip oldukları ortaya çıkmıştır. Her iki katılımcı grubunda da, zaman yönetimini iyi oluşu olumlu etkileyen bir şey olarak gördükleri bulgulanmıştır. Bu bölüm ile ilgili öğrencilerin ifadeleri şöyledir:

"*Zaman yönetimine ihtiyaç duymuyorum."* (Ö7)

"Yapasım gelmiyor sanki zorunluymuş gibi hissediyorum." (Ö6)

"Yani kararında olması gerekiyor her şeyin yani belirli bir zamanı olması gerekiyor." (Ö9)

"Hem anın tadını çıkarmak hem de zamanımızı düzenli kullanımı için iyi, zaman yönetimi kendi kendimize yapmalıyız başkalarına göre değil. (Ö9)

"Benim için zamanı planlı hale getirebilmek. Zamanı daha iyi bir şekilde kullanabilmek." (Ö10)

"Daha güzel farklı şeylere kullanabilmek zamanı." (Ö10)

"Şu dakikada şu yapılacak şu saatte şunu yapacağım demedikten sonra güzel, çok fazla sıkınca da böyle kural gibi hoşuma gitmeyen bir şey oluyor." (Ö2)

"Benim için yoldaş. Hep benimle beraber ilerliyor." (Ö4)

"Sosyal açıdan ve akademik açıdan zaman kalıyor." (Ö1)

"Zamanı çarçur etmiyoruz böyle düzenli hayat olduğunda bana öyle geliyor." (Ö3)

"Zaman yönetimini dediğim gibi gereksiz buluyorum." (Ö7)

"Günü bölümlere ayırmak ve bu bölümlerde hani zamanını yönetmek ve kontrol etmek anlamına gelir." (Ö5)

"Düzenli olmak için ama hafta sonu kullanmıyorum." (Ö15)

"Bana göre o kadar gerekli 1 şey değil. Çünkü akademik dışında 1 şey sağlamıyormuş gibi geliyor bana." (Ö13)

"Baştan saçma geliyordu sonra yavaş yavaş anladım, ihtiyacım olduğunu." (Ö12)

"Zaman yönetimi yapmak saçma bir şey. Plan yapmak saçma geliyor. O anda yaşamak daha eğlenceli geliyor." (Ö11)

"Aslında benim için zaman yönetimi sadece karşılık karışıklığa geliyor." (Ö8)

"Plana koyuyorum, o düzene uymaya çalışırken bazen işler yolunda gitmiyor. Yapacağım şeyi yanlış yapabiliyorum, kafamı dağıtabiliyor." (Ö8)

Öğrenciler, zaman yönetimini hem hayatlarında düzenleyici role sahip bir beceri olarak görmekte, hem de duyuşsal anlamda hayatlarında olumlu ve olumsuz etkiye sahip bir araç olarak görmektedirler.

4.4. Odak Grup Görüşmesi

Öğrenci günlükleri, görüşmeler, veli, öğretmen ve yönetici görüşme analizleri yapıldıktan sonra sonuçların tartışılması için odak görüşme planlanmıştır. Öğrenci katılımcılar ile yapılan bu görüşmede öğrencilerin araştırmacının bulgularını destekleyici yorumlar sundukları görülmüştür.

Plan yapmamanın öğrencileri sıkıntıya soktuğu ancak plan yaptıklarında uymak zorunda kalmalarının daha ciddi bir strese yol açtığı bilgisine ulaşılmıştır. Bu durum, öğrenciler için zaman yönetiminin iyi oluşu olumsuz etkileyen bir olgu olduğu temasıyla ve öğretmen ve yöneticilerin öğrencilerin başarısızlıktan kaçmak için zaman yönetimi yapmadıkları fikirleri ile uyuşmaktadır.

Karantina döneminde plan yapıldığında işlerin daha kolay yürüdüğünü düşünen öğrenciler, akademik başarısı yüksek olan öğrenciler iken; bu dönemde plan yapmanın manasız olduğunu düşünen öğrenciler ise akademik olarak düşük seviyede olan öğrencilerdir. Aynı zamanda, Covid-19'un öğrencilerin okula gitme sorumluluğundan kurtulup tüm zamanın kendilerine kalma durumunu deneyimleyerek 'bol zamanları olduğu' yorumunu yapmalarına yol açmıştır. Hatta, bu sayede bol olan zamanlarını yönetmek adına bir girişimde bulunmanın gereksiz ve anlamsız olduğu sonucuna erişilmiştir.

Ek olarak, zaman yönetimini sosyalleşmek için tercih ettikleri ancak sürekli planlama yapmanın öğrencilerde stres, sevimsizlik ya da mutsuzluk gibi hisler uyandırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla, öğrenciler karantina döneminde olsalar da, tüm

zamanlarının kendilerine kalmadığını *zorunluluklar* olarak temalandırılan akademik ve ailevi işler haricindeki zamanın kendi zamanları olarak görüldüğü elde edilen bulgular arasındadır. Sözü edilen 'kendilerine kalan zamanı' planlamak yerine, bu zamanı *akışına bırakmayı* tercih ettikleri öğrenciler tarafından ifade edilmiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM
SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmanın bu bölümünde, elde edilen bulguların daha önce yapılmış diğer araştırmaların sonuçları ile karşılaştırılmasına ve araştırmacının önerilerine yer verilmiştir.

5.1. Tartışma

Çalışmada ulaşılan ilk bulgu *akademik başarısı* yüksek olan öğrencilerin ZY yapma konusunda diğer öğrencilere göre, daha duyarlı oldukları görülmektedir. Buna ek olarak, ZY performansı sonuçları da orta seviye ve düşük seviye grubunda bulunan öğrencilerin *zaman tuzaklarına* üst seviye grubu öğrencilerden daha fazla düştüklerini ortaya çıkarmıştır. Deniz (2019)'in ortaöğretim öğrencileri ile yaptığı araştırma sonuçlarına göre, bu öğrencilerin iyi düzeyde ZY algısına sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Cemaloğlu ve Filiz (2010)'in araştırma sonuçlarına göre, ZY ile *akademik başarı* ve *zaman tuzakları* arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Demirtaş ve Özer (2007), Erdem, vd., (2005) ve Kibar, vd., (2014)'e göre öğrencilerin ZY becerileri ile *akademik başarıları* arasında olumlu bir ilişki bulunmaktadır. Yıldız (2018)'in eğitim fakülte öğrencileri ile yaptığı araştırma, yüksek akademik seviyedeki öğrencilerin zaman algılarının da yüksek olduğunu göstermiştir.

Çalışmada ikinci bulgu olarak, ZY becerileri iyi olan öğrencilerin kaygı seviyelerinin de yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Bunun tersine ZY ve ZP yapmayan öğrencilerin zamana karşı *kayıtsızlıkları*, *akışına bırakma*yı tercih ettikleri ve *kaygı* sahibi olmadıkları ortaya çıkmıştır. Kaya, vd., (2012)'nin hemşirelik öğrencilerinin ZY hakkında ve Erdul (2005)'in üniversite öğrencilerinin ZY konusunda yaptığı çalışmalara göre, öğrencilerin ZY becerileri ne kadar iyiyse *kaygı* seviyelerinde o kadar düşüklük görülmektedir. Benzer olarak Yıldız (2018)'da ZY yapan öğrencilerde *stres* seviyesinin düşük olduğunu belirtmiştir. Avustralya'da lise öğrencileri ile yapılan bir araştırma sonucuna göre öğrencilerin streslerini yenmesi için stresle başa çıkma tekniklerinden biri de zaman yönetimidir (Kouzma ve Kenedy, 2004). Durmaz, vd., (2016)'nin ortaöğretim ve

yüksek öğretim öğrencilerinin ZY becerileri üzerine yaptıkları çalışma sonuçları, ortaöğretim öğrencilerinin ZY becerilerinin üniversite öğrencilerine göre daha yüksek olduğunu göstermiştir. Buna göre, bu araştırmada ZY uygulayan öğrencilerin kaygıya sahip olması ortaöğretim öğrencilerinin ZY konusunda daha hassas olmasına bağlanabilir. Çalışmalara göre, 9. sınıf öğrencilerinin kaygı düzeylerinin ZY yaptıklarında yüksek olması ZY uygulayan yüksek öğretim öğrencilerinin ise düşük kaygı ve stres düzeyine sahip olması sonuçları zıtlık göstermektedir. Karşılaştırma yapılan çalışmaların yüksek öğretim öğrencileri ile yapılmış olması ve bu doğrultuda arada yaş farkı olduğu gerçeği bulgulardaki çelişkiyi açıklayabilir. Ortaöğretim öğrencilerinin ZY performanslarına dair çok az sayıda çalışma olduğundan bu karşılaştırmayı yapmak güçleşmektedir.

Çalışmada ayrıca, üst seviye grup öğrencilerin ZY ve ZP yapmayı *öz yeterlilik, öz düzenleme* ve *iyi oluşa olumlu etki* ile bağdaştırdıklarını ortaya çıkmıştır. Eldeklioğlu (2008)'in ortaöğretim öğrencileri ile yaptığı çalışmanın sonuçlarına göre, *öz güveni* düşük olan öğrencilerin ZY becerilerinin de düşük olduğu ortaya çıkmıştır. Aeon ve Eguinis (2017)'in ZY araştırmaları üzerine yaptıkları analiz sonuçlarına göre, öğrenciler ZY konusunu güçlü bir amaç duygusu, yüksek öz saygı, iyi sağlık ve olumlulukla bağdaştırmaktalar. Bunun yanında, ZY yapan öğrenciler stres, psikolojik baskı, kaygı ve umutsuzluğun hayatlarında düşük seviyelerde olduğunu ifade etmişlerdir.

Bu araştırmanın sonuçlarına göre ZY üç seviye grubundaki öğrenciler için de *öz yeterlik, amaçlılık/ farkındalık, öz düzenleme* anlamına gelmektedir. Benzer olarak

Bond ve Feather (1988)'e göre zaman yönetimi amaç, öz saygı, iyi sağlık ve iyimserlik ile bağlantılıdır. Aynı zamanda, ZY hayattan *memnun* olmak ile ilgilidir (Macan, vd.,1990). Ayırt edici bir sonuç ise, bu çalışmaya katılan her öğrenci grubundaki bazı öğrenciler ZY'ni iyi oluşu artıran bir şey olarak görmemektedirler. Yalnızca, ÜSG ve ASG seviye grubundaki öğrencilerin bazılarına göre, ZY *iyi oluşu artıran* bir şey olarak algılanmaktadır. Eldeklioğlu (2008)'e göre, etkili ZY yapmak *iç huzur* için yeterli değildir. Değer verilen şeyler için ZY yapılmazsa anlamlı olmaz. Özgen (2000)'ye göre *hedef* belirleyen ve hedeflerine ulaşmak için planlama yapan kişiler, başarıları sonucunda doyum sağlamış kişilerdir. Mukhtarova (2017), ZY yapmanın hedeflere ulaşma açısından önemli olduğunu öne sürmüştür. Bu araştırma sonuçlarına göre, ZY performansı iyi olan öğrencilerin hedeflere sahip oldukları, ZY performansları düşük olan öğrencilerde ise *hedefsizlik* temasının öne çıktığı görülmüştür. Aynı zamanda, bu araştırmaya dahil olan öğrenci, veli, öğretmen ve yöneticilerden elde edilen sonuçlar ile paralellik göstermektedir. Öğrencilerden elde edilen sonuçlara göre *başarı, hedef belirlemek* ve zamanı *kontrol* etmek, öğrencilerin *iyi oluşlarını olumlu etkileyen* ögelerdir. Aynı şekilde, velilere göre, hedefi olmayan öğrenciler kendilerini bırakıp hiç çaba harcamıyor ve mutsuz ya da agresif tavırlar sergiliyorlar. Öğretmen ve yöneticilere göre de, planı olan öğrenciler başarı konusunda azimli ya da motive öğrencilerdir. ZY yapmayan ya da hedefi olmayan öğrenciler, anlık mutluluklar ile kendilerini oyaladıkları bir yaşam tarzına sahiptirler. Yine bu çalışmanın bir başka öne çıkan sonucu da bu durumu desteklemektedir. Çalışmada katılımcı öğrenciler akademik başarılarına göre 3 alt gruba ayrılmış olsalar da her grupta *zaman yönetiminin imkansızlığına* inanan ve ZYni gereksiz, uygulanamaz, içselleştirilemeyen ya da karakterine uygun olmayan bir şey olarak tanımlamış öğrenciler bulunmaktadır. Aynı doğrultuda, hedef belirlemeyen, hayatta henüz amacını bulamamış ve kendini tanımıyor olan öğrencilerin ZY becerisini edinmeyi anlamlı bulmuyor oldukları söylenebilir. Bu çalışmada, alt seviye grubu öğrencilerde zaman için en çok önem verilen durumun *kişisel ilgiler ve sosyal amaçlı* planlamalar olduğu ortaya çıkmıştır. Bu da, öğrencilerin eğlenceli buldukları işleri ve arkadaş ilişkilerini daha çok önemsediklerini ve böylece mutluluk arayışında olduklarını göstermektedir. Konu ile ilgili öğretmen ve yöneticilerin yorumları da, öğrencilerin periyodik sınavlar ve ödevler gibi akademik sorumluluklarını başarısızlıktan kaçtıkları için yerine getirmiyor olmaları şeklindedir. Yukarıda bahsedilen tüm etmenleri harmanlamak gerekirse, hedefi olan öğrenciler ZY becerisini de kullanarak iyi hallerine katkı sağlarken, hedefi olmayan öğrenciler akademik

sorumlulukları ve ZYni *iyi hallerini bozan* bir şey olarak değerlendirmekte ve kişisel ilgiler ile sosyalliği öne çıkararak mutlu olmaya çalışmaktadır.

Bu çalışma sonuçlarına göre, öğrencilerin ZY'ne inanmadıkları tartışıldığında planlamalarının dışarıdan gelen etkenler yüzünden bozulduğu ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda, öğrencilerin kendi planlamalarını yaparken ve uygularken yeterli özerklikleri olmadığı düşünülmektedir. Mackezei (1990) zaman tuzaklarından bazılarını *öz disiplin eksikliği, yetersiz planlama, erteleme* ve *bireyin kendi düzensizliği* olarak belirtmiştir. Öğrencilerin ZY performansları incelendiğinde, belirtilen zaman tuzaklarına düştükleri ortaya çıkmıştır. Planların *ertelenebilir* olması, *hedefsizlik, öz düzenleme eksikliği*, zamanın *yönetilebilirliğine inanmamak*, *öz yeterlilik* hissine *sahip olmamak*, zamana karşı *kayıtsızlık* ve *akışa bırakma* öğrencilerin zaman tuzaklarına düştüğünü gösteren temalardır. Aynı zamanda, Mackenzie (1990) ve Wetmore (2008), planlamaların davetsiz misafirlerden ya da bir diğer deyişle dış etkenlerden dolayı sekteye uğramasını da bir zaman tuzağı olarak belirlemişlerdir. Tanrıören ve İşcan (2009)'a göre, öğrencilerin zaman tuzakları ile başa çıkabilme yeteneğinin akademik başarı ile ilişkisi bulunmaktadır. Yapılan bu çalışma sonuçlarına göre, akademik anlamda üst seviyede olan öğrencilerin bazıları zaman tuzaklarına yenilirken; bazı öğrencilerde öz düzenleme becerisi öne çıkmaktadır. Bu bağlamda, ortaöğretim öğrencilerin zaman tuzakları ile ilgili farkındalıklarının ve başa çıkma stratejilerinin henüz gelişmediği söylenebilir. Bu bulguyu, öğretmen ve yönetici görüşmelerinden elde edilen sonuçlar da desteklemektedir. Öğretmen ve yöneticiler, 9. sınıf öğrencilerinin genel olarak zaman algılarında bozulma olduğunu ve kendilerine kalan zamanı nasıl değerlendireceklerine dair fikirlerinin oluşmadığını belirtmişlerdir. Bu durumun, öğrencilerin zaman tuzaklarına yenilme olasılığını yükselttiği düşünülmektedir. Aynı şekilde, veliler ile yapılan görüşme sonuçları da araştırmanın 2 alt grubunda (orta ve alt seviye grubu) da zaman algısı konusunda bilinçsiz oldukları ortaya çıkmıştır. Çalışmanın alt grubunda bulunan öğrencilerin ise ZY aileden güdümlü olarak yapmakta oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Planlara uyarken öğrencilerin erteleme konusunda duyarlılık göstermedikleri veliler tarafından belirtilmiştir. Böylece, zaman tuzaklarına duyarlılık gösterdikleri söylenebilir.

Bu araştırma sonuçlarına göre, orta seviye ve alt seviye öğrencilerin *kişisel ilgiler* ve *sosyal amaçlar* doğrultusunda ZY yapmayı tercih ettikleri ortaya çıkmıştır. Bunun yanında, veliler ile yapılan görüşme sonuçları öğrencilerin planları uygulamalarının sosyalleşme ve arkadaşlar ile buluşma söz konusu olduğunda çok yüksek olduğunu işaret etmektedir. Öğrenci görüşmeleri sonuçları ışığında, öğrencilerin salgın dönemini sosyalleşme ve kişisel ilgililer açısında zaman zaman bir fırsat zaman zaman da bir engel olarak gördükleri bulgulanmıştır. Erdem, vd., (2005)'e göre ZY konusunda yapılan araştırmada öğrencilerin en yükse puan aldıkları kısım randevu ve görüşme saatlerine uymaktır.

ZY performansları yüksek olan ÜSG öğrencileri, planlama yaparken kısa listeler kullandıklarını ya da yapılacakları akıllarından sıraya koyduklarını ifade etmişlerdir. Bu ifadeler, *öz düzenleme* ve *öz yeterlilik* temaları ile ilişkilendirilmiştir. Belirtilen sonuç Kibas vd., (2014)'nin Karabük Üniversitesi öğrencileri ile yaptığı çalışma sonuçlarıyla da paralellik göstermektedir. Çalışmada, ZY yapan öğrencilerin yapılacak işler listesi oluşturdukları ortaya çıkmıştır.

Rajab vd. (2020)'ne göre Covid-19 salgın döneminde öğrencilerin uzaktan eğitime devam etmesi geleneksel eğitimin engellerini ortadan kaldırmıştır. Salgın dönemindeki kapanma dolayısıyla öğrencilerin ve velilerin zaman anlamında fırsat olarak gördükleri durumlardan biri, öğrencilerin okula gidip gelirken harcadıkların zamanın kendilerine kalmasıdır. Benzer olarak, Jones (1993)'e göre öğrencilerin zamanlarının büyük bir kısmı okulda geçtiğinden hayatlarındaki stresi oluşturan şeyler genelde okula bağlı olan etmenlerdir. Velilere göre, OSG ve ASG seviyedeki öğrencilerin bazıları kapanma dönemini *farkındalık* ve *amaçlılık* geliştirmek için bir fırsata dönüştürmüşlerdir. Yine veli görüşme sonuçları, bu zamanın öğrencilerin bazılarında *öz düzenleme* ve *öz yeterlik* becerilerin gelişmesi için bir fırsat olduğunu ortaya çıkmıştır. MacCann, Fogarty ve Roberts (2012)'a göre sorumluluklarının farkında olan öğrencilerin ZY becerileri daha gelişmiştir. Yüksek farkındalığı olan öğrenciler, düşük farkındalık seviyesindeki öğrencilere göre zamanlarını daha etkili bir şekilde yönetmektedirler. Bu çalışma da, bahsedilen bu sonucu desteklemektedir. Öğretmen ve yöneticiler ile yapılan görüşmelerden

farkındalığı ve *öz düzenleme*si yüksek olan öğrencilerin ZY ve planlama becerilerinin gelişmiş olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna ek olarak, veli görüşmeleri de ÜSG öğrencilerin *amaçlılık ve farkındalık* seviyelerinin, OSG ve ASG seviye grubu öğrencilerine göre daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Öğrenciler zaman yönetimini *yönetsel* araç, *öz düzenleme* aracı ve *amaçlılık/farkındalık* aracı ve *üretkenlik* aracı olarak görmektedir. Bu temalar, öğrencilerin ZY konusunu hayatlarını düzene koymak ile bağdaştırdıklarını göstermektedir. Liu vd., (2009)'nin ortaokul öğrencilerinin zaman yönetimleri ile ilgili yaptıkları araştırmaya göre, sorumluluk sahibi olmak, planlama ve işleri yetiştirme ile güçlü bir ilişkiye sahiptir. Bu çalışma sonuçları da, öğrencilerin *öz düzenleme* yeteneklerinin zaman yönetici becerileri ile olumlu bir ilişkisi olduğunu ortaya koymuştur. Pintrich (2004)'e göre, bireylerin çalışma ortamlarını *düzen*lemeleri ZY yapmalarını kolaylaştırmaktadır. Xu (2010)'nun araştırmasına göre, ödevde zaman yönetimi yapan bireylerin çalışma ortamlarını *düzen*ledikleri ve *öz düzenleme* konusunda iyi oldukları ortaya çıkmıştır.

McCallumore ve Sparapani (2008) 9. sınıfın öğrenciler için kritik bir dönem olduğunu ifade etmişlerdir. Bu durum bazı öğrenciler için diğerleriyle bağın kopması, izolasyon ya da yalnızlık zamanı da olabilir. Tümen Akyıldız (2020)'ın yüksek öğretim öğrencileri ile yaptığı araştırma sonuçlarına göre, Covid-19 salgın döneminde uzaktan eğitim öğrencilerin hayatlarında genel olarak olumsuz etkilere sebebiyet vermiştir. Bunlar kaygı, umutsuzluk ve sıkılmışmış olarak öne çıkmıştır. Rajab, vd., (2020)'ye göre, öğrencilerin Covid-19 salgını dönemi yaşadıkları problemlerden bazıları iletişimsel sorunlar, salgının getirdiği stres ve kaygı ve zaman yönetimidir. Paudel (2021)'e göre online eğitim öğrencilerin çoğunda sosyal izolasyona sebebiyet vermiştir. Öğrencilerin zaman yönetimi algıları sorgulandığında bazı öğrencilerin sosyalleşmeyi ön plana çıkarırken bazıları da sosyalleşmenin arka planda olduğunu ifade etmiştir. Araştırma salgın dolayısıyla kapanma sürecinde yapılmış olsa da, öğrencilerin sosyalleşme ile ilgili planlamalarında çoğunlukla büyük değişimlerin olmadığı bilgisine ulaşılmıştır. Normal dönemlerde sosyal olan öğrenciler, salgın döneminde de bir şekilde sosyalliklerini

sürdürmeye çalışmışlardır. Ancak, 9. sınıf dolayısıyla okul ve ortam değişimi öğrencilerin normal zamandan biraz daha fazla yalnız vakit geçirmelerine neden olduğu görülmektedir.

5.2. Sonuç

Çalışmada üç ayrı öğrenci grubundan elde edilen sonuçlar kendi içinde tutarlılık göstermektedir. Öğrencilerin günlük ve görüşme sonucu analizleri ile velilerin, yönetici ve öğretmenlerin görüşme sonuçları birbirleriyle örtüşmektedir. 9. sınıf öğrencilerinin zaman ve zaman algıları duyuşsal hallerine göre değişiklik gösterirken, her grupta zaman ve zaman yönetimine karşı kayıtsız olan öğrenci görüşlerine rastlanması önemli bir sonuçtur. Ayrıca, öğrencilerin zaman yönetiminin imkansızlığını çokça dile getirmiş olmalarının nedeninin zaman yönetimine dair bilgi birikimi ve fikirlerinin olmayışı olduğu düşünülmektedir. Zaman algısı ve zaman yönetimi algısının öğrencilerdeki yansımasının zorunlulukların yerine getirilmesi olması, öğrencilerin bağımsız kaldıklarında bu konularda duyarlılık göstermediklerini ortaya koymaktadır.

Covid-19 salgını döneminde zaman yönetimi algısına sahip olan öğrenciler genel olarak akademik başarısı yüksek olan öğrencilerken, zaman algısı olmayan ve zaman yönetimine karşı kayıtsızlık gösteren öğrencilerin de akademik başarısı düşük olan gruba dahil oldukları söylenebilmektedir. Akademik başarısı yüksek olan öğrencilerin zaman tuzaklarına daha az düştükleri ifade edilebilir.

Öğrencilerin zaman yönetimi performansları incelendiğinde; öz düzenleme, öz yeterlik becerileri ve amaçlılık/farkındalık seviyeleri yüksek olan öğrencilerin ZY konusunda duyarlı oldukları belirlenmiştir. Bu tip öğrenciler, kendi motivasyonları sonucu hayatlarına düzen, disiplin, hedef ve yönetimsel becerileri eklemiş olan bireylerden oluşmaktadır. Buna karşın, akışına bırakma yaklaşımını benimsemiş, kişisel ilgi ve sosyalliği ön plana çıkaran öğrencilerin ZY performanslarında verimlilik olmadığı söylenebilir. ZY performansı düşük olan öğrencilerin zaman algısı; veliler, öğretmenler ve yöneticiler tarafından ‘yok’ ya da ‘aileden/dışarıdan güdümlü’ olarak belirtilmiştir. Bu öğrencilerin, belirli bir hedefe sahip olmadıkları belirlenmiştir. Yine de, pandemi döneminin bu öğrencilerin zaman yönetimi becerilerini olumlu yönde etkilemeye başladığı, ebeveynler ve/ya öğretmenler ve yöneticiler tarafından ifade edilen bir durumdur. Farklı

olarak öne çıkan ifade ise, yapılan bu çalışma sayesinde öğrencilerin zaman ve zaman yönetimi konusunda bir farkındalık kazandıkları yönündedir.

Öğrencilerin salgın kaynaklı yapılan uzaktan eğitim döneminde, zaman açısından fırsat ve engelleri değerlendirmeleri istendiğinde ortaya çıkan sonuçlar dikkate değerdir. Üç grup katılımcı öğrenci grubunda ortak olarak teknoloji kullanımındaki artış, zaman anlamında engel olarak ifade edilmiştir. Üç alt grubun paylaştığı bir diğer ortak nokta da sosyallik anlamında hem olumlu hem de olumsuz sonuçlarla karşı karşıya gelmiş olmaktır. Hem üst hem de orta seviye grup öğrencilerde, aile arası ilişkilerde bozulma yine evde geçirilen fazla zamanın olumsuz bir etkisi olarak karşılaşılan bir durumdur. Öte yandan, ailesel ilişkiler, alt seviye grubu öğrenciler için hem olumlu hem olumsuz olarak değerlendirilmiş ve kendi içinde bir tutarsızlık sergilemiştir. Farklı olarak, üst seviye grubu katılımcılar, salgın döneminde zamanın değerinin azalmasını olumsuz sonuçlar arasında sıralarken; orta gruptaki öğrenciler ise öz düzenlemenin bozulmasını olumsuz sonuçlarda ifade etmişlerdir. Eve kapanma ve uzaktan eğitime geçiş dönemi, orta seviye ve alt seviye grubunda bulunan öğrencilerde amaçlılık ve farkındalık anlamında olumlu etkiler yaratmıştır.

Ebeveynler ile yapılan görüşme sonuçları, üç alt grup öğrencilerin zaman yönetimi algıları ile ilgili yakın fikirler ortaya çıkarmıştır. Üç alt grubun velilerinin buluştuğu nokta öğrencilerin zaman yönetimini kişisel ilgiler ve sosyalleşme ile öz düzenleme becerisi olarak görmeleridir. Fakat, bu fikirler öğrencilerin günlük ve görüşme sonuçları ile paralellik göstermemektedir. Akademik başarısı yüksek olan öğrencilere göre ZY öz düzenleme, öz yeterlik ve zorunluluklar anlamına gelmektedir. OSG öğrenciler ZY'ni zorunluluklar, iyi oluşa olumsuz etki ve imkânsızlık olarak ifade etmişlerdir. Son grup olan akademik başarısı düşük olan öğrenciler ise zaman yönetimini zorunluluklar, kişisel ilgiler ve sosyalleşme ve akışına bırakma olarak değerlendirmektedir. Bu bulgulara göre, velilerin öğrencileri görme biçimleriyle, öğrencilerin kendilerini görme biçimlerinde ciddi bir farklılık olduğu söylenebilir. Öğrencilerin, söz konusu uygulama ve ertelemeye geldiğinde, planlarını duyuşsal durumlarından etkilenerek hayata geçirme seviyeleri ve kişisel planlar hariç diğer planları kolaylıkla erteleyebildikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmen ve veli görüşleri açısından öğrenciler iki kategoriye ayrılmaktadır. Buna göre, öğrenciler planlama yapabilen ve uyabilen; planlama yapamayan ve uyamayan öğrenciler olarak düşünülebilir. Bu öğretmen, yönetici ve velilere göre, okula örgün ve fiziksel olarak devam ederken farkındalığa, düzene ve disipline sahip olan öğrenciler salgın dönemi sırasında yaşanan kapanmada da bu becerilerini devam ettirmişlerdir. Bu katılımcı grubuna göre, öğrencilerin salgın döneminde uzaktan eğitimde zaman algılarında bir değişme olması kaçınılmazdır ancak öğrencilerin bazıları kendilerini bilinçli bir şekilde yönetebilmiştir.

Ortaöğretim öğrencilerinin zaman yönetimi algılarını açıklamakta öz disiplin (düzen ve disiplin), öz yeterlik (hedef- hedefsizlik), amaçlılık, imkansızlık, kayıtsızlık ve akışına bırakma gibi sonuçların kullanılmasının etkili olduğu görülmüştür.

5.3. Öneriler

Çalışmanın bu aşamasında, araştırmacılar ve uygulayıcılar, veliler, öğretmen ve yöneticiler için önerilere yer verilmiştir.

5.3.1. Araştırmacılar İçin Öneriler

Bu çalışma yürütülürken kullanılan günlükler ve sonrasında gerçekleştirilen görüşme sonuçlarında, öğrencilerin zaman yönetimini neden yaptıkları/yapmadıkları konusunda bazı bilgilere de erişilmiştir. Ancak, çalışmanın yönetimi olgu bilim olduğu için öğrencilerin zaman ve zaman yönetimi değerlendirmelerine ulaşılmaya çalışılmış ve bu konularda algılarının nasıl olduğuna erişilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda, gelecekte araştırmacılar bir durum çalışması kapsamında, öğrencilerin zaman yönetimi yapma ve yapmama nedenleri üzerine çalışabilir ve öğrencilere konu ile ilgili ihtiyaç duyulan pratik çözümlemeler sunabilirler. Bunun yanında, öğrencilerin zaman yönetimi ile ilgili ihtiyaç analizi çalışması yapılması ve sonuçlar ışığında yeni bir zaman yönetimi eğitim programı yazılması öğrenciler, öğretmenler ve veliler için faydalı olabilir.

5.3.1. Veliler, Öğretmenler ve Yöneticiler İçin Öneriler

Çalışmanın sonuçları, öğrencilerin genel olarak hedef belirleme ile ilgili kesin bir yargıları ve girişimleri olmadığı göstermektedir. Dolayısıyla, öğrencilere kendilerini tanıma ve anlama çalışmalarının yanında, hedef belirleme konusunda da yardımcı olacak çalışmalar yapmak gerekliliği olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, öğrencilerin farkındalık ve amaçlılık konusunda eksiklikleri olduğu ortaya çıkmış ve bu konu ile ilgili de, hem kuralcı çevrede hem de informal çevrede çalışmalar ve destekleyici aktiviteler yapılması önemlidir. Öğrencilerin özsaygı, öz düzenleme, öz yeterlik algıları üzerine okullarda eğitim yoluyla gelişimlerinin kontrol edilmesinin, zaman yönetimi becerisinin kazanımı açısında önemli olduğu görülmüştür.

KAYNAKÇA

Aeon, B. and Aguinis, H. (2017). It's about time: new perspectives and insights on time management. *Academy of Management Perspectives, 31(4), 309–330.* doi:10.5465/amp.2016.0166

Adair, J. (2006). *Etkili Zaman Yönetimi*. Babıali Kültür Yayıncılık: İstanbul

Augustinus. (2007). İtiraflar. (Çev: Dominik Pamir) Kaknüs Yayınları: İstanbul.

Aydın, A. (2013). *Sınıf yönetimi*. Pegem Akademi: Ankara.

Aydın, H. (2018). Aurelius Agustinus'ta nedensellik sorunu. *Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi,* 25, 1-24.

Balcı, A. (1990). Zaman yönetimi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 23 (1), 95-102. doi: 10.1501/Egifak_0000000852

Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılırs *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 5(2), 368-388.

Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control.* Freeman: New York.

Bandura, A. (2010). Self-Efficacy. *The Corsini Encyclopedia of Psychology.* doi:10.1002/9780470479216.corpsy0836

Benchmark Institute (2010). Time Management Manual. http://www.benchmarkinstitute.org/t_by_t/time_management_manual.pdf

Beyter, T. (2019) Zaman felsefesi: zaman nedir? Zaman gerçek mi, yoksa sadece bir illüzyon mu? *Felsefe Ağacı.* https://evrimagaci.org/zaman-felsefesi-zaman-nedir-zaman-gercek-mi-yoksa-sadece-bir-illuzyon-mu-7988

Bilecik Rehberlik ve Araştırma Merkezi. (2017). Zaman Yönetimi Üzerine Derleme. Bilecik İl Rehberlik ve Araştırma Merkezi Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Bölümü.

Boekaerts, M. (1999). Self-regulated learning: where we are today. *International Journal of Educational Research, 31(6), 445–457.* doi:10.1016/s0883-0355(99)00014-2

Bond, M. J. and Feather, N. T. (1988). Some correlates of structure and purpose in the use of time. *Journal of Personality and Social Psychology,* 55, 321–329.

Bozkurt, A. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemi süreci ve pandemi sonrası dünyada eğitime yönelik değerlendirmeler: Yeni normal ve yeni eğitim paradigması. AUAD, 6(3), 112-142.

Can, N. (2002). Değişim sürecinde eğitim yönetimi. *Milli Eğitim Dergisi*. 155-156.

Carter, R. (2009). *The Human Brain Book.* Dorling Kindersley Publishing, 186–187

Center for Good Governance (2001). *Handbook on time Management Skills for Public Managers.* https://www.academia.edu/29520986/_Handbook_on_Time_Management_Skills

Covey, S. R. (1995). *First things first.* Simon and Schuster Publishers: New York.

Covey, S.R. (2007) The 7 Habits of Highly Effective People Personal Workbook. Firesider New York.

Creswell, J. W. (2007). Qualitative inquiry & research design choosing among five approaches. Sage Publications.

Dağlı, A. (2000). Zaman Yönetimi. *Eğitim ve Bilim*. 25 (117), 42–49.

Delors, J. (1996). Learning: the treasure within; report to UNESCO of the International Commission on Education for the Twenty-first Century (highlights). UNESCO Publishing.

Drucker, F. P. (1993). *The Effective Executive*. Harper Books: New York

Duckworth, A. L. and Seligman, M. E. P. (2006). Self-discipline gives girls the edge: Gender in self-discipline, grades, and achievement test scores. *Journal of Educational Psychology, 98(1), 198–208.* doi:10.1037/0022-0663.98.1.198

Einstein, A. (1934, 2017). Benim Gözümden Dünya: Felsefi ve Siyasi Yazılar. Alfa: İstanbul

Eldeleklioğlu, J. (2008). Investigation of adolescents' time-management skills in terms of anxiety, age and gender variables. *Elementary Education Online*, 7 (3), 656e663.

Ensari, H. (1995). "Zaman yönetimi". *M. Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, (7), 97-103.

Erdem, R., Pirinçci, E. ve Dikmetaş, E. (2005). Üniversite öğrencilerinin zaman yönetimi davranışları ve bu davranışların akademik başarı ile ilişkisi. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (14), 167-177 .

Erdul, G. (2005). Üniversite öğrencilerinin zaman yönetimi becerileri ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişki. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.

Erkılıç, T. A. (2005). Etkili sınıf yönetimi. Kıran, H. (Ed.), *Zaman Yönetimi*, Anı Yayıncılık: Ankara.

Erkılıç, T. A. (2011). Zaman yönetimi. Kıran, H. (Ed.) *Sınıf yönetimi*. Anı Yayıncılık: Ankara.

Filiz, S. B. (2011). Sınıfta zaman yönetimi. Küçükahmet, L. (Ed.) *Sınıf yönetimi*. Pegem Akademi Yayıncılık: Ankara.

Fraenkel, J.R. and Wallen, N. E. (2009). *How to design and evaluate research in education.* McGraw-Hill: New York.

Giovannella, C., Passarelli, M. and Persico, D. (2020). Measuring the effect of the Covid-19 pandemic on the Italian Learning Ecosystems at the steady state: a school teachers' perspective.

Güvenç, H. (2011). Çalışma Günlüklerinin 6. Sınıf Öğrencilerinin Öz Düzenlemeli Öğrenmeleri Üzerindeki Etkileri. *Hacettepe Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41 206-218.

Gözel, E. (2009). İlköğretim okulu öğretmenlerinin zaman yönetimi hakkındaki görüşleri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Afyon.

Güçlü, N. (2001). *Zaman yönetimi.* Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 25. Gazi Üniversitesi, Ankara.

Habertürk.com (2020) EBA https://www.haberturk.com/eba-tv-canli-yayin-izle-trt-eba-tv-frekans-ayarlari-bilgisi-ve-canli-yayini-2622130

Han, B. C. (2020). *Zamanın Kokusu: Bulunma Sanatı Üzerine Felsefi Bir Deneme*. İstanbul: Metis.

Hawking, S. (2006) *Zamanın daha kısa tarihi.* Doğan Kitapçılık: İstanbul.

Heidegger, M. (1926) *Varlık ve Zaman*. çev. Aziz Yardımlı (2004). İstanbul: İdea Yayınevi.

Heidegger, Aristoteles, Augustinus, (1996). *Zaman Kavramı*. İmge Kitapevi: Ankara.

Squires, D., Huitt, W. and Segars, J. (1983). Effective schools and classrooms: A research-based perspective. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.

Huitt, W. (2005, April). Academic learning time. *Educational Psychology Interactive*. Valdosta, GA: Valdosta State University. Retrieved [2020], from http://www.edpsycinteractive.org/topics/process/ALT.html

Jones, R. W. (1993). Gender-specific differences in the perceived antecedents of academic stress. *Psychological Reports*. 72, 739-743.

Kabat-Zinn, J. (2004). Wherever you go, there you are: mindfulness meditation for everyday life. New York: Hyperion.

Kapur, R. (2020). Self-discipline: an important concept, advantageous to the individuals in all communities.

Karaoğlan, A.D. (2006). Üst düzey yöneticilerin zaman yönetimi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.

Kaya, H., Kaya, N., Palloş, A. Ö. ve Küçük, L. (2012). Assessing time-management skills in terms of age, gender, and anxiety levels: A study on nursing and midwifery students in Turkey. *Nurse Education in Practice.* Elsevier. 12, 284-288.

Kemp, S. (2020). Digital 2020: Turkey Hot suite. We are social Global Index https://datareportal.com/reports/digital-2020-turkey?rq=turkey

Keskin, M. ve Özer Kaya, D. (2020). Covid-19 sürecinde öğrencilerin web tabanlı uzaktan eğitime yönelik geri bildirimlerinin değerlendirilmesi. *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi,* 5(2), 59-67.

Killoran, I. (2003). Why is your homework not done? How theories of development affect your approach in the classroom. *Journal of Instructional Psychology*, 30, 309−315.

Kirillov, A. V., Tanatova, D. K., Vinichenko, M. V. and Makushkin, S. A. (2017). Theory and practice of time-management in education. *Asian Social Science,* 11(19), 193. Canadian Center of Science and Education. doi:10.5539/ass.v11n19p193

Kouzma, N. M. and Kennedy, G. A. (2004). Self-reported sources of stress in senior high school students. *Psychological Reports*, 94, 314-316. doi:10.2466/pr0.94.1.314-316

Kuruluşlararası Daimi Komite (IASC) (2007). IASC Acil Durumlarda Ruh Sağlığı ve Psikolojik Destek Kılavuzu. Cenevre: IASC

Macan, T. H. (1994). Time management: test of a process model. *Journal of Applied Psychology,* 79.

Macan, T. H., Shahani, C., Dipboye, R. L. and Phillips A. P. (1990). College students' time management: Correlations with academic performance and stress. *Journal of Educational Psychology*, 82, 760–768.

Maloletko, A. N. (2008). The national interests of the Russian Federation in the field of education. Russian State University of Tourism and Service. Moscow, NY

Marshall, C. and Rossman, G. B. (2014). *Designing Qualitative Research*. New York: Sage.

McCallumore, K. M. and Sparapani, E. F. (2010). The importance of the ninth grade on high school graduation rates and student success in high school. *Education*, 130(3), 447-456.

MEB. (2020) Covid-19 Salgını Sonrası Dünyada Eğitim, Milli Eğitim Bakanlığı. https://www.meb.gov.tr/covid-19-salgini-sonrasi-dunyada-egitim/haber/20936/tr

Mintz, V. (2020). *Why I'm Learning More With Distance Learning Than I Do in School.* The New York Times. https://www.nytimes.com/2020/05/05/opinion/coronavirus-pandemicdistance-learning.html?smid=tw-share (3), 381-391.

Mukhtarova, K. S. (2017). *Time Management: educational manual*. Al-Farabi Kazakh National University.

Newton, I. (1998) Doğal felsefenin matematiksel ilkeleri, (Çev: A. Yardımlı). İstanbul: İdea Yayınları.

OECD. (2020). The impact of Covid-19 on education - Insights from Education at a Glance 2020. https://www.oecd.org/education/the-impact-of-covid-19-on-education-insights-education-at-a-glance-2020.pdf

Özcan, M. (2009). Aristoteles'in varlık görüşü. *Kaygı*: *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*, 13, 113-131.

Özgen, C. (2000). *Etkili Zaman Yönetimi.* Bilkent Üniversitesi Yayınları: Ankara.

Paudel, P. (2021). Online education: benefits, challenges and strategies during and after Covid-19 in higher education. *International Journal on Studies in Education*, 3(2), 70-85.

Passig, D. (2005). Future–time-span as a cognitive skill in future studies. *Futures Research Quarterly*, 19(4), 27-47.

Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri.* (M. Bütün ve S. B. Demir, çev.). Pegem Akademi: Ankara.

Pintrich, P. R. (2004). A conceptual framework for assessing motivation and self-regulated learning in college students. *Educational Psychology Review*, 16, 385−407.

Proust, M. (2016). *Kayıp Zamanın İzinde.* Yapı Kredi Yayınları: İstanbul

Ritzer, G. (2011). *Toplumun McDonaldlaştırılması: Çağdaş Toplum Yaşamının Değişen Karakteri Üzerine Bir İnceleme*. Ayrıntı: İstanbul.

Rajab M. H., Gazal A. M. and Alkattan K. (2020). Challenges to online medical education during the Covid-19 pandemic. *Cureus* 12(7): e8966. doi :10.7759/cureus.8966

Reber, R. (2014). *Mindfulness in Education.* The Wiley Blackwell Handbook of Mindfulness, 1054–1070. doi:10.1002/9781118294895.ch54

Rose, E. (2017). Albert Einstein ve Martin Heidegger ekseninde zamanın ontolojik analizi. https://www.academia.edu/38021121/Albert_Einstein_ve_Martin_Heidegger_Ekseninde_Zaman%C4%B1n_Ontolojik_Analizi

Ross, D. (2002). *Aristoteles.* Kabalcı Yayınevi: İstanbul.

Salas Velasco, M. (2011). Time use efficiency in the graduate labor market: requirements of the workplace and the role of universities. In Anna P. Varga (Ed). *Time Management*. Nova Science Publishers, Incorporated.

Sabuncuoğlu, Z. ve Paşa, M. (2002). *Zaman Yönetimi*. Ezgi Kitapevi: Bursa.

Serçemeli, M. ve Kurnaz, E. (2020). Covid-19 pandemi döneminde öğrencilerin uzaktan eğitim ve uzaktan muhasebe eğitimine yönelik bakış açıları üzerine bir araştırma. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademik Araştırmalar Dergisi*, 4 (1), 40-53.

Sfeatcu, R., Cernuşcă-Miţariu, M., Ionescu, C., Roman, M., Cernuşcă-Miţariu S., Coldea, L., Bota, G. and Burcea, C.C. (2014). The concept of wellbeing in relation to health and quality of life. *European Journal of Science and Theology*, 10(4), 123-128.

Simonson, M. Smaldino, S. Albright, M. ve Zvacek, S. (2006). *Teaching and Learning at a Distance: Foundations of Distance Education* (Third Edition). Pearson Education: New Jersey.

Şahin, K. (2014). Lise Öğretmenlerinin Zaman Yönetimi Hakkındaki Görüşleri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Kahramanmaraş.

Tracy, B. (2014). *Time management.* ProQuest Ebook Central https://ebookcentral.proquest.com

Telli, S. Yomato, ve Altun, D. (2020). Coronavirüs ve çevrimiçi (online) eğitimin önlenemeyen yükselişi. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 3 (1), 25-34. DOI: 10.32329/uad.711110

Terzi, A. R. (2002). Sınıf yönetimi açısından etkili öğretmen davranışları. *Milli Eğitim Dergisi.* 155-156.

Tov, W. (2018). Well-being concepts and components. In E. Diener, S. Oishi, & L. Tay (Eds.), *Handbook of well-being.* UT: DEF Publishers: Salt Lake City.

Trilling, B. and Fadel, C. (2009). *21st century skills: Learning for life in our times.* Francisco: Jossey-Bass.

Trueman, M. and Hartley, J. (1996). A comparison between the time-management skills and academic performance of mature and traditional-entry university students. *High Educ,* 32, 199–215 https://doi.org/10.1007/BF00138396

Tümen Akyıldız, S. (2020). College students' views on the pandemic distance education: A focus group discussion. *International Journal of Technology in Education and Science* (IJTES), 4(4), 322-334.

Uysal, N. (1999). *Zaman Kullanımı. İnsan Kaynakları.* Hürriyet Yayınları: İstanbul.

Yıldız, K. (2018). Eğitim fakültesi öğrencilerinin zaman yönetimi ve stres algılarının incelenmesi. *Sakarya University Journal of Education, 8*(3), 80-99.

Yıldırım, A. (2014). Walter Benjamin'de "zamansal deneyim" ve gündelik hayatın tarihsel parıltıları. *ETHOS: Felsefe ve Toplumsal Bilimlerde Diyaloglar*. 7(2), 1-26.

Wright, B. L., Ford, D. Y. and Young, J. L. (2017). Ignorance or indifference? Seeking excellence and equity for under-represented students of color in gifted education. *Global Education Review, 4*(1). 45-60.

Weinstein, C. S. and Mignano, A. J. (1993). *Elementary Classroom Management: Lessons From Research and Practice*. Mcgraw-Hill: New York.

Wetmore, D. E. (2018). *The Time Thieves*. Productivity Institute.

Xu, J. (2011). Homework time management: Antecedents and Implications. In Anna P. Varga (Ed). *Time Management.* Nova Science Publishers, Incorporated.

Zan, N. ve Zan, B. U. (2020). Koronavirüs ile acil durumda eğitim: Türkiye'nin farklı bölgelerinden uzaktan eğitim sistemine dahil olan Edebiyat Fakültesi öğrencilerine genel bakış. *Turkish Studies,* 15(4), 1367-1394. https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44365

Zimmerman, B. J. (1990). Self-regulated learning and academic achievement: an overview. *Educational Psychologist,* 25:1, 3-17. doi: 10.1207/ s15326985ep2501_2

Zimmerman, B. J., and Schunk, D. H. (1989). *Self-Regulated Learning And Academic Achievement: Theory, Research, And Practice*. Springer: New York.

EKLER

EK 1

ÖLÇME ARAÇLARI - GÜNLÜK

GUNLUK

ZAMAN VE ZAMAN YÖNETİMİ ÜZERİNE ...

Ad-Soyad yada Rumuz: ../../20..

Zaman Hakkında;

(Günlüğünüzün bu başlığında, gün içerisindeki zaman algınızı yorumlamaya çalışınız. Zaman sizin için ne anlama geldi? Zamanı neye benzettiniz? gibi sorgulamalar yapmaya çalışınız. Sorgulamalarınıza oluşturacağınız cevaplarınızı, gerekçelendirmeniz faydalı olacaktır.)

Zaman Yönetimi Performansı Hakkında;

(Günlüğünüzün bu başlığında, bir gününüzdeki eylemlere yönelik zaman planlaması yapıp yapmadığınızı; planlama yaptıysanız ya da yapmadıysanız yapıp-yapmama gerekçenizi sunmaya çalışınız. Ayrıca, planlama yaptıysanız, planınıza uyabildiniz mi? Açıklayınız. Bu konuda kendinizi değerlendiriniz. Zaman yönetimi yani planlama ve uygulama süreçlerini okulun ders programı, ders programı dışındaki akademik çalışma zamanınız ve boş zaman-sosyal zaman olarak 3 boyutta yorumlayınız.)

Zaman Yönetimi Hakkında;

(Günlüğünüzün bu başlığında, zaman yönetimi algınızı, zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerinizi/yorumlarınızı sunmanız beklenmektedir. Bir günlük yaşantınız sonucunda, size göre zaman yönetimi ne anlama gelmektedir? Günlük yaşantınızdan örneklerle açıklamaya çalışınız. Örneğin, "Bana göre zaman yönetimi imkansız bir şey. Çünkü günüm o kadar yoğundu ki bunu planlamak hatta planlamayı beklemek çok anlamsız." ya da "bana göre zaman yönetimi bir arkadaş bir dost gibi bir şey. Çünkü, Pandemi sürecinde karşılaştığımız zorluklarda kendimize bir çiçekli bahçe oluşturma imkanı tanıyor. Yani, günlük hedeflerimize ulaşmamıza yardımcı olup hem kendimize vakit ayırabiliyoruz hem de mutlu oluyoruz.".)

Not. Yazma alanları isteğiniz kadar genişletilebilir.

EK 2

ÖLÇME ARAÇLARI - ÖĞRENCİ GÖRÜŞME FORMU

Covid-19 Salgın Dönemi Uzaktan Eğitim Uygulamalarında Zaman Yönetimi Algısına Yönelik Görüşme Formu
Öğrenci formu

Görüşen: Duygu Çavuşoğlu
Görüşülen:
Görüşme yeri:
Görüşme tarihi ve saati:

Bu görüşme, sizlerin Covid-19 salgını döneminde günlük yaşam tecrübeleriniz üzerinden zaman ve zaman yönetimi hakkındaki algılarınızı belirlemek amacıyla yapılmaktadır. Görüşmede ortaya çıkan tüm veriler bilimsel amaçlar doğrultusunda incelenecek ve etik ilkeler doğrultusunda kullanılacaktır. Bu çalışmaya, gönüllülük ilkesi doğrultusunda katıldığınız için teşekkür ederim.

Görüşme Soruları

1. Zamanı neye benzetiyorsunuz? Açıklayınız.
2. Sizin için zaman ne anlama geliyor?
3. Covid-19 salgını sürecinde bir günlük zamanınızı (ders programı, ders dışı akademik zaman, sosyal/boş zaman) nasıl yönetiyorsunuz?
    - Zaman planlaması yapıyor musunuz? Neden?
    - Zaman planınıza uyuyor musunuz?
    - Planınızı uygularken karşınıza çıkan engeller ve fırsatlar nelerdir?
4. Zaman yönetimini neye benzetiyorsunuz? Neden?
5. Size göre zaman yönetimi ne anlama geliyor?

EK 3

ÖLÇME ARAÇLARI - VELİ GÖRÜŞME FORMU

Covid-19 Salgın Dönemi Uzaktan Eğitim Uygulamalarında Zaman Yönetimi Algısına Yönelik Görüşme Formu
Veli formu

Görüşen: Duygu Çavuşoğlu
Görüşülen:
Görüşme yeri:
Görüşme tarihi ve saati:

Bu görüşme, Covid-19 salgını döneminde 9. Sınıf öğrencilerinin günlük yaşam tecrübeleri üzerinden zaman ve zaman yönetimi hakkındaki algılarını belirlemek amacıyla yapılmaktadır. Sizlerden, ebeveyn olarak, çocuğunuzun zaman ve zaman yönetimi algıları hakkındaki gözlemlerinize ve yorumlarınıza ulaşmak hedeflenmektedir. Görüşmede ortaya çıkan tüm veriler bilimsel amaçlar doğrultusunda incelenecek ve etik ilkeler doğrultusunda kullanılacaktır. Bu çalışmaya gönüllülük ilkesi doğrultusunda katıldığınız için teşekkür ederim.

Görüşme soruları

1. Size göre çocuğunuzun, zaman farkındalığı var mıdır? Örneklendirebilir misiniz?
2. Gözlemlerinize göre çocuğunuzun zamana yönelik bir tutumu (ilgisi, umudu, umutsuzluğu, kaygısı, vb.) var mıdır? Örneklerle açıklar mısınız?
3. Sizin gözleminize göre çocuğunuz günlük aktivitelerine (resmi ders programı, ders dışı akademik aktiviteleri, sosyal-boş zaman aktiviteleri) yönelik zaman yönetimi yapar mı?
   - Zamanını planlar mı? Nasıl? Örneklendiriniz.
   - Yaptığı planı uygular mı? Örneklerle açıklayınız.
4. Çocuğunuz ile gerçekleştirdiğimiz görüşmede, zaman ve zaman yönetimi konusundaki yorumu … şeklinde olmuştur. Bu konuda sizin yorumunuz nedir? (Bu soruda, öğrenci ile gerçekleştirilen görüşmeden elde edilen temalar, veli ile yorumlanacaktır.)

EK 4

ÖLÇME ARAÇLARI –YÖNETİCİ ve ÖĞRETMEN GÖRÜŞME FORMU

Covid-19 Salgın Dönemi Uzaktan Eğitim Uygulamalarında Zaman Yönetimi Algısına Yönelik Görüşme Formu
Yönetici ve öğretmen formu

Görüşen: Duygu Çavuşoğlu
Görüşülen:
Görüşme yeri:
Görüşme tarihi ve saati:

Bu görüşme Covid-19 salgını döneminde 9. Sınıf öğrencilerinin günlük hayatlarında zaman ve zaman yönetimi algılarını belirlemek amacıyla yapılmaktadır. Görüşmede ortaya çıkan tüm veriler bilimsel amaçlar doğrultusunda incelenecek ve etik ilkeler doğrultusunda kullanılacaktır. Bu çalışmaya gönüllülük ilkesi doğrultusunda katıldığınız için teşekkür ederim.

Görüşme soruları

1. Size göre öğrencilerin zaman algıları nedir? Gerekçelendiriniz.
2. Covid-19 salgın döneminde öğrencilerin zaman yönetimi performanslarını nasıl değerlendiriyorsunuz?
   - Öğrenciler okulun sunduğu ders programı, ödevler ve sınavların dahil olduğu zaman çizelgesine ne derece uyabilmekteler? Bu durumu nasıl değerlendirmektesiniz?
   - Size yansıyan öğrencilerin ders dışı akademik zaman ve sosyal zaman yönetimlerini nasıl değerlendiriyorsunuz?
3. Öğrenciler ile gerçekleştirdiğimiz görüşmeler sonucu, öğrencilerin zaman ve zaman yönetimi algıları … olarak belirlenmiştir. Bu konuda yorumlarınız nelerdir?

EK 5

ÖLÇME ARAÇLARI - ODAK GRUP GÖRÜŞME FORMU

Covid-19 Salgın Dönemi Uzaktan Eğitim Uygulamalarında Zaman Yönetimi Algısına Yönelik Odak Grup Görüşme Formu

Görüşen: Duygu Çavuşoğlu
Görüşülen:
Görüşme yeri:
Görüşme tarihi ve saati:

Bu görüşme, sizlerin Covid-19 salgını döneminde günlük yaşam tecrübeleriniz üzerinden zaman ve zaman yönetimi hakkındaki algılarınızı belirlemek amacıyla yapılmaktadır. Görüşmede ortaya çıkan tüm veriler bilimsel amaçlar doğrultusunda incelenecek ve etik ilkeler doğrultusunda kullanılacaktır. Bu çalışmaya, gönüllülük ilkesi doğrultusunda katıldığınız için teşekkür ederim.

Görüşme Soruları

1. Yapılan araştırmanın sonuçlarına katılıp katılmadığınıza dair görüşlerinizi belirtiniz.

EK 6

ETİK KURUL ONAYI

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Sayı : E-84026528-050.01.04-2100009442 22.01.2021
Konu : Başvuru İncelenmesi

Sayın Duygu ÇAVUŞOĞLU

Yürütücülüğünüzü yapmış olduğunuz 2021-YÖNP-0007 nolu projeniz ile ilgili olarak BilimselAraştırmalar Etik Kurulu'nun almış olduğu 19/01/2021 tarih ve 02/16 sayılı kararı aşağıdadır.

Bilgilerinize rica ederim.

KARAR:16- Duygu ÇAVUŞOĞLU'nun sorumlu yürütücülüğünü yaptığı "Covid-19 Salgın Dönemi Uzaktan Eğitim Uygulamalarında Özel Öğretim 9. Sınıf Öğrencilerinin Zaman Yönetimi Algıları" başlıklı araştırmasının, Bilimsel Araştırmalar Etik Kurul ilkelerine **uygun olduğuna** oy birliği ile karar verilmiştir.

Prof. Dr. Salih Zeki GENÇ
Kurul Başkanı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Belge Doğrulama Kodu: F47TPCM Belge Takip Adresi: dogrulama.comu.edu.tr

Adres: Onsekiz Mart Üniversitesi Terzioğlu Yerleşkesi Çanakkale
Telefon No: (0 286) 2180018 - 14071 Faks No:
e-Posta: İnternet Adresi:
Kep Adresi: comu@hs01.kep.tr
Bilgi için : Vildan Kapucu
Fen Bilimleri Enstitüsü Etik Kurulu Memur
Telefon No: (0 286) 2180018 - 14071

EK 7

MEM ONAYI

T.C.
ÇANAKKALE VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-60305806-44-19709971 26.01.2021
Konu : Anket Çalışması
(Duygu ÇAVUŞOĞLU)

MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE
ÇANAKKALE

İlgi : Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının 12/01/2021 tarihli ve 2100004094 sayılı yazısı.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Duygu ÇAVUŞOĞLU'nun, Doç. Dr. Osman Yılmaz KARTAL danışmanlığında çalıştığı "Covit-19 Salgın Dönemi Uzaktan Eğitim Uygulamalarında Özel Öğretim 9.Sınıf Öğrencilerinin Zaman Yönetimi Algıları" konulu tez çalışması kapsamında, 2020-2021 Eğitim Öğretim yılında, Çanakkale Merkezde bulunan Özel Anadolu Lisesi (Çanakkale Koleji) görev yapan öğretmen, yönetici, veli ve öğrenim gören 9. Sınıf öğrencilerine yönelik araştırma çalışmasının online yapılma isteği teklif edilmektedir.

Velilere yönelik anket çalışmasının yapılması talebi Müdürlüğümüz Anket-Araştırma İnceleme Komisyonunun değerlendirmesi kapsamında olmayıp, Çanakkale Merkezde bulunan Özel Anadolu Lisesinde (Çanakkale Koleji) görev yapan öğretmen ve yöneticiler ile öğrenim gören 9. Sınıf öğrencilerine online araştırma çalışmasının yapılması, Müdürlüğümüz Anket-Araştırma İnceleme Komisyonunca incelenerek uygun görülmüştür.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde, Olurlarınıza arz ederim.

Hasan ERGÜVEN
Şube Müdürü

OLUR
Ferhat YILMAZ
Millî Eğitim Müdürü

Ek: Komisyon Raporu(1 sayfa)

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Adres : Çanakkale İl Milli Eğitim Müdürlüğü Valilik Binası 3.Kat
Strateji Geliştirme Şube Müdürlüğü Merkez/ÇANAKKALE
Telefon No : 0 (286) 217 11 35
E-Posta: istatistik17@meb.gov.tr
Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr
Belge Doğrulama Adresi : https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys
Bilgi için: Hasan TÜRKOĞLU Bilgisayar İşletmeni
Unvan : Bilgisayar İşletmeni
İnternet Adresi: Faks:2862172972
Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. https://evraksorgu.meb.gov.tr adresinden 11be-293a-3652-a684-26f2 kodu ile teyit edilebilir.